This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

A 1,029,217

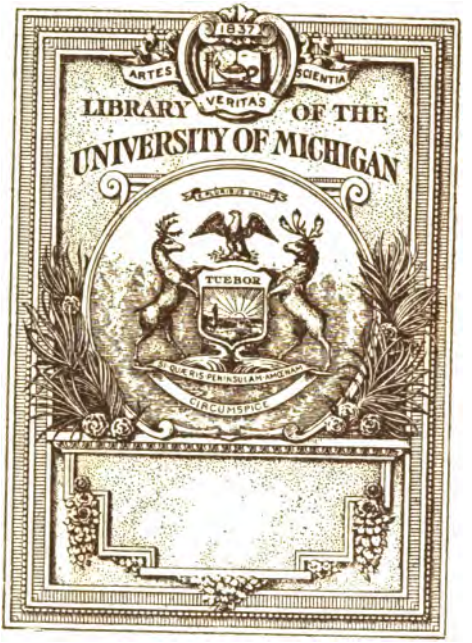
1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

Z
2685
.R4

REVISTA

DE

BIBLIOGRAFIA CATALANA

REVISTA

DE

BIBLIOGRAFIA

CATALANA

CATALUNYA — BALEARS — ROSSELLÓ — VALENCIA

ANY PRIMER

1901

BARCELONA
Administració: Imprempta i Llibreria «L'Avenç»
Ronda de l'Universitat, 20

REVISTA

DE

BIBLIOGRAFIA CATALANA

Any I *Janer-Juny de 1901* *Núm. 1*

EL NOSTRE CAMP D'ESTUDI

Cada dia sovintegen més les publicacions en la nostra llengua; cada dia la situació especial de la nació catalana la farà més digna d'estudi a l'estranger. El nostre objecte és fer inventari de tot lo que s publiqui en català, i de lo que sobre del nostre país aparegui en la llengua oficial de l'Estat espanyol o en qualsevol altra. Per la nostra part farem tots els esforços pera estar al corrent, i esperem que tots els que s'interessen pel moviment bibliografic català voldran ajudar-nos i que ns indicaran les deficiencies que en les nostres informacions hagin notat.

Però la nostra REVISTA no serà solament un butlletí bibliografic: contindrà també tota mena d'estudis que de prop o de lluny se relacionin amb el llibre català, com és ara: catalegs de biblioteques, llista d'obres d'autors catalans, mallorquins o valencians; bibliografies sobre punts determinats interessant la geografia, la llengua,

39287

l'historia o la literatura dels nostres països; col·leccions de marques d'impressors, d'*ex-libris*, de relligadures, de gravats; documents curiosos, etc.

El *butlletí bibliografic* no serà, doncs, sinó una part de la nostra publicació. En aquesta procurarem donar compte no sols dels llibres i fascicles, sinó també dels gravats, plans, cartes geografiques, peces de musica, litografies, etc., que puguin entrar en el nostre marc.

Pera que la nostra REVISTA cumpleixi l seu objecte i la nostra informació sigui tot lo exacta possible, és necessari l concurs de tot-hom, ja que per ara no podem refiar-nos dels datos oficials i tampoc podem exigir que ls autors o editors depositin en la nostra administració un exemplar de lo que donguin a llum. Els qui no puguin desfer-se d'un llibre, que ns en donguin noticia: nosaltres hem d'ocupar-nos no solament dels llibres o fascicles que ns enviin, sinó de tots aquells de que estiguem informats.

Lo que ns convé, sobre tot, és relació, i per la nostra part farem tots els esforços pera obtenir-la.

L'«HISTORIA DE URGEL»

DEL CANONGE CASANOVAS

La gent il·lustrada de tota l'alta montanya espera am tant desig la publicació d'aquesta obra inedita, que és convenient donar-ne una noticia crítica pera desvanèixer les il·lusions infundades.

Don Andreu Casanovas fou nombrat canonge de la catedral d'Urgell en 1852; aviat se posà a treballar am fe pera obtenir la construcció de la carretera de la Sèu a Pons, que no ha quedat acabada fins ara, i per això se li donà l sobrenom de *lo canonge carretera*. Publicà a Madrid una *Memoria* exposant la conveniencia de dita obra pública.

Entre ls anys 1855 i 1862 escrigué l'*Historia de Urgel,* qual manuscrit fou després de la seva mort posat en mans del doctor Mir Casases, de Tarragona, i ara se troba en poder del germà d'aquest senyor, el doctor Salvador Mir, prebere i catedratic del Seminari de Barcelona.

L'obra comença amb un proleg exposició dels motius que han portat a escriure-la i de les

publicacions anteriors que ha consultat l'autor. Està dividida en centuries i és la primera part la que comprèn desde la dominació romana i l'introducció del cristianisme a Catalunya fins al final del segle VIII. Tracta de l'arribada de l'apostol Sant Jaume, dels goths, dels concilis de Toledo, dels bisbes d'Urgell anteriors a l'invasió dels alarbs, dels principals fets de dita conquesta, sense depuració, admetent tot quant diuen els vells cronistes, repetint els mateixos disbarats sobre ls llegendaris i obscurs episodis del tant anomenat Muñoz de Cerdanya. Es inutil advertir que admet sense cap observació ni modificació l'entrada d'Otger amb els nou barons, tots ells dotats del corresponent nom de familia com si s tractés del segle XI o XII i no del VIII. Acaba aquesta part, que no conté la més petita novetat o rectificació, amb un epileg i un apendix dedicat al bisbe i heresiarca Felix.

Igual cosa devem dir de les parts destinades als segles IX i X, fetes exclusivament am retalls de molts autors, entre ells, Pujades, Feliu de la Peña, Villanueva i Balaguer, i les poques consideracions o observacions propries són tant ignocentes i desproveides d'esperit critic, que entenem no ha de donar-s'hi valor. Es digne d'esser advertit que, am tot i escriure l'historia

d'Urgell, desconeixia l'obra de Monfar, i que si l'esmenta és per intermediació de la de Balaguer.

Lo referent al segle XI té algun major interès per explicar am detalls la vida del bisbe Sant Ermengol i descriure l'urna que tanca son còs; però quan parla dels comtes de Pallars se fa notar altra volta la seva poca erudició historica perquè ignora que en aquell temps el comtat estava dividit en jussà i sobirà, am dos comtes distints coetanis; i, ademés, assegura que Sant Ot, bisbe d'Urgell, era fill del comte Pere, quan si hagués llegit els pergamins de l'arxiu d'aquella catedral hauria trobat com el mateix Ot s'anomenava fill del comte Artal. Aquest segle, com els anteriors, acaba amb un epileg, i després té un apendix sobre la vida de la canonica agustiniana en Urgell.

La deficiencia s veu també molt clarament en la narració del segle XII, puix res diu de les llargues i terribles lluites entre ls vescomtes de Castellbò i el bisbe d'Urgell, ni del favor de la casa de Caboet per l'iglesia, am tot i tenir els calaixos de l'arxiu plens de documents referents an aquells fets; documents utilisats am tanta oportunitat per M. Baudon de Mony en la seva darrera obra.

En lo referent al segle XIII, tampoc fa es-

ment de les grans qüestions entre ls bisbes de dita diocesi i els comtes de Foix, successors de la casa de Castellbò, sense entrar en els origens de la rivalitat d'amdós senyors d'Andorra. No hi ha altra cosa que retalls del *Viage literario* de Villanueva.

Les parts destinades als segles XIV i XV són tant pobres i inutils com les anteriors; i si dóna alguna noticia curiosa sobre la disminució de la població en aquella encontrada, és copiada del treball de Caresmar *Carta al barón de la Linde*. Falta un apendix de l'estat i prerrogatives del capitol catedral d'Urgell, que s'havia proposat escriure.

En els segles XVI, XVII i XVIII és aon dóna algunes noticies inedites procedents dels llibres d'acords o actes capitulars de la catedral, més no examinà tots els volums que comencen en 1335, sinó uns pocs i no dels més interessants. Aprofità un resum o compendi de les actes fet pel senyor Sellés.

Per fi, la part destinada al segle XIX és la més extensa: quasi constitueix la quarta part de l'obra; però és perquè s'entretén en referir tots els fets de la guerra de l'Independencia i de la guerra carlista, així com de les bullangues de Barcelona i de l'expedició al Marroc de l'any

1860. Poques coses d'entre tot això fan referencia al país d'Urgell.

Am lo dit pot compendre-s la poca importancia que té aquesta obra, que no fa avançar un pas a l'erudició historica catalana.

J. MIRET I SANS

MANUSCRITS DE LA BIBLIOTECA DE L'ATENEU BARCELONÉS

Am l'adquisició de la notable biblioteca de D. Miquel Victorià Amer ha entrat a formar part de la de l'Ateneu un cert nombre de manuscrits, alguns dels quals són de veritable valor. Anem a fer-ne l Cataleg (1).

I

CANÇONER DEL XV^èn SEGLE, provinent de la Biblioteca Amer. Escrit en paper, quasi tot d'una mà; en alguns fulls que l primer col·lector deixà en blanc, una mà un xic posterior va escriure-hi algunes obres catalanes i castellanes. Alguns folis han sigut arrencats en indrets que ja indicarem; posteriorment an aquesta mutilació, algú marcà fa pocs anys una foliació en llapiç que va del 1 fins a 236 comptant-l'hi també alguns folis que estan en blanc. El format és de 212 × 142 mm. Relli-

(1) En el número vinent de la REVISTA DE BIBLIOGRAFIA CATALANA acabarà aquest *Cataleg* que avui comencem. Al final vindrà la *Taula alfabetica*, que enviarà al número romà que porta cada manuscrit i al guarisme que du cada obra.

gadura antiga estropellada, de la qual sols ne resten els lligams costellers, i les tapes de fusta am rastre de pell i de tanques.

En la primera guarda, de pergamí, hi ha escrit lo següent am lletra del XVI^en^ segle; el corc fa inintel·ligible lo que deixem en punts:

La ocasio de las ...as que ...as mias es | conaixent que puch de allo apartar me | dexant me voluntariament en captivitat per durable.

1. (Fol. 1.) Mossen Leonard Sors a L (?) de Valsequa sobre la pació de Jhesu Christ.

Vuy gran mayti | auzib [*sic*] votz d una trompa
En alt cridant | dizens: muyra l traydor.

13 cobles de 8 versos i tornada de 4. Algun forat dificulta la lectura de l'epigraf.

2. (Fol. 3.) Altra obra sobre la pació de Jhesu Christ molt devota feta per

De gran dolor | cruzel ab mortal pena.

9 cobles de 8 versos i tornada de 4.

3. (Fol. 5.) Sobre la pació de nostre Redemtor. Obra molt devota.

A Senyor meu | com es gran pietat.

8 cobles de 8 versos, «Endresa a nostra Dona» «Endressa a Sant Johan» de 4 versos. Al final «Amen».

4. (Fol. 6 v°.) Altra obra feta per la †

la 4.ª cobla i ocupant el marge inferior del fol. 21, hi ha la nota següent:

Açò dich per quant en lo mes de juliol del any MCCCCliij trobant me jo, Johan Foguasot, notari, en Napols en companyia del honorable mossen Thomas Pujades, consol de la mar de Barcelona e misatger per l astament mercantivol de la dita Ciutat al S. R. Alfonso; viu los enbaxadors de Contestinoble vestits de dol ab molta dolor e congoxa dir la nova de la dita presó a la prefata M. a la qual eren venguts per demanar socos contra lo Gran Turch.

14. (Fol. 22.) Obra figurativa, tractant de Penitencia, feta per lo dit Johan Fogasot, notari, en les dues cobles primeres, de la qual es posada la figura e en les restants es declarada.

Per lo cami | breu sens peril dresera.

8 cobles de 8 versos i «Tornada a nostra Dona dirigida» de 4.

15. (Fol. 23 v°.) Obra capcoada maridada feta per lo dit Johan Fogasot, notari, tractant de laors de nostra Dona per quant en edat pueril muntà los XV graons del Monte Syon e suplicant la que ns tornas lo Rey Alfonso qui era en Napols e la Reyna Maria qui era en Valencia, per la qual obra lo dit Johan Fogasot gonya la joya en la iglesia de Sancta Anna

de Barchelona en lo mes de Maig any Mil cccccliiij. la qual yoya era una stola de seda ab una gerilla d or ab un robi encastat, la qual Estola ab la dita gerilla lo dit Rey Alfonso per honor e devoció de nostra Dona feya per empressa.

Hi ha dibuixades una corona real al principi del fol. 24 i una altra corona en la *Q* següent:

Qual orador | te lengu' axi disserta.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

16. (Fol. 25.) Romans de la armada del Soldà contra Rodes, fet per Francesch Farrer.

Qui veu present | lo que may no a vist.

10 cobles de 24 versos, cada una ocupant una plana i portant al cap-d'avall alguns mots llatins. Els de la 1.ª son: «Ecce agnus dei qui tollis peccata mundi». Al final s'hi llegeix «Amen».

17. (Fol. 30.) Romans fet per Johan Foguasot, notari, sobre la presó o detenció del illustrissimo S. don Karles Princep de Viana e primogenit d'Aragó &c lo qual feu en la vila de Bruxelles del ducat de Barbant en lo mes de fabrer any Mcccclxi.

Ab grans gemechs | plors e sospirs mortals.

10 cobles de 20 versos. Cada una ocupa una plana i al cap-d'avall porta un trocet llatí. L'última cobla és «Recors a nostra Dona».

Aquesta obra s troba també en el *Cançoner d'obres enamorades* de la Bibliothèque Nationale de París, i traient-la d'allí s'ha publicat diferentes vegades, sen-

cera o la primera cobla solament. V. Cambouliu, *Jahrbuch für romanische Litteratur*, vol. IV, p. 405; Torres Amat, *Diccion. de Escrit. Catal.* (1836), p. 257; Milà i Fontanals, *Resenya... dels antichs poetas catalans* (Jochs Florals de 1865), p. 168, i *Obras completas*, t. III, p. 204; Briz, *Lo Llibre dels Poetas* (1867), p. 169; Otto Denk, *Einfürung in die Geschichte der altcatalanischen Litteratur* (Munich, 1893), p. 310; aquest darrer publica tota l'obra; Pers i Ramona, *Historia de la lengua y de la literatura catalana* (Barcelona, 1857), p. 133, les dues primeres estrofes.

18. (Fol. 35.) Obra feta per lo dit Johan Foguassot, notari, sobre la liberació del dit Senyor Primogenit.

Ecce quam bonum et jocundum habitare fratres in unum.

Infinits mals | divisió ns aporta.

64 versos.

També s troba en el Cançoner de París. Torres Amat, *Dic. Escr. Catal.*, p. 257, publica ls primers 8 versos.

19. (Fol. 36 v°.) Cobles de fortuna fetes per Jachme March.

Quant eu cosir | en los fets mundenals.

3 cobles de 10 versos, tornada i «Altra tornada a nostra Dona» de 4.

Publicada sencera, treta del Cançoner de París, per Torres Amat, *Dic. Escr. Catal.*, p. 369, i per Briz, *Llibre dels Poetas*, p. 79, servint-se de Torres Amat. Milà i Fontanals, *Obras completas*, t. III, p. 311, dóna la primera cobla, un fragment i amdues tornades.

20. (Fol. 37 v°.) Tresfort notari.

Cran carech han | huy tuyt l om de paratge.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

També figura en el Cançoner de París, Torres Amat, *Dic. Esc. Catal.*, p. 631, publica les dues primeres cobles i la tornada; lo mateix fa Briz, *Llibre dels Poetes*, p. 275, que les treu de l'anterior autor.

21. (Fol. 38 v°.) Lay den Pere Torroella.

Qui volrà veur' un pobre stat.

192 versos.

Aquesta obra figura en els Cançoners de París i de Çaragoça. Treta d'aquest darrer, la publica complerta Baselga, *El cancionero catalán de la Universidad de Zaragoza* (Zaragoza, 1896), p. 164.

22. (Fol. 42.) Tençò moguda per Franci Johan Puculull a Johan Foguassot scrivent a XVI de fabrer any Mccccl; e es tota unissonant.

Qual voleu mes | e sou de bon acort.

18 cobles de 8 versos, alternant una de Puculull una de Fogassot.

(Fol. 42.) Com lo dit F. J. Puculull elegeix arbitre per sa part mossen Lehonart Sos, ciutedà de Barchelona.

D aço que m deits | yo molt me n aconort.

8 versos.

Els folis desde l 45 v° fins al 47 v° estan en blanc.

23. (Fol. 48.) Tençó menada entre n Anthoni Vallmanya, notari, en nom e per part

de huna donzella de huna part, e en Johan Fogassot de la part altra sobre tal cars, si la dita donzella a pendre marit, ab quals de aquests dos serà mills maridada, ab home veyll rich e de gran estat o ab home jove pobre e de gentil estat.

En Fogassot | pus sou enamorat.

16 cobles de 12 versos, alternant, la 1.ª «Vallmanya per part de la donzella», la 2.ª «Fogassot» i així seguint.

(Fol. 51.) Com lo dit Vallmanya per part de la dita donzella pren jutje per sa part mossen Johan Boschà, ciutedà de Barchelona.

E vostre dir | conech que sou cansat.

12 versos.

(Fol. 51 v°.) Com lo dit Johán Foguassot elegeix jutge per sa part Franci Bussot, ciutedà de Barchelona.

Ab sarrayns | par ajau praticat.

12 versos.

Cobla tramesa per lo dit Vallmanya en lo dit nom al dit Johan Boschà pregant lo vulle pendre carrech de la dita judiccatura per part de la dita donzella.

Mossen Boschà | pus sce que sots tocat
Del gay saber | jo qui no n so tocada.

12 versos.

(Fol. 52.) Cobla tramesa per lo dit Johan Fogassot al dit Franci Bussot per la dita rahó.

Ab tot fins vuy | no haja 'xecutat.

12 versos.

Suplicació per part de la dita dònzella pressentada al Illustrissimo S. R. de Navarra lochtinent jeneral del molt alt S. R. Deragó, suplicant lo que ates que los dits jutges fins asi no an sentenciat en la dita questió, plasia a la sua senyoria mudar e metre-y jutge impossant a haquest pera que breument hi declar.

Princep Senyor.

Havent recors | segons es estilat.

3 cobles de 12 versos.

(Fol. 53.) Provisió feta per lo dit S. R. de Navarra metent hi jutje micer Johan Bellafila e que sots pena de Mil florins hi declar.

versos sotascrits per Vallmanya.

(Fol. 53 v°.) Endresa e presentasió per les dites parts feta al dit jutge de les dites suplicació e provisió.

Lo Rey molt just | per tal sia spetxat.

8 versos sotascrits per Fogassot.

El copista deixà en blanc fins al fol. 57. Una mà molt posterior escriguè la següent portada:

24. (Fol. 54.) † Jhesus Maria fillius †

Cobles ha honor y gloria de nostro senyor Deu Jhesus Christus y de la sacratisima Verge Maria y del glorios martir sant Magí dictades en la vila de Santa Coloma de Queralt ha xxviij dies del mes de abrill en lany M.d.xxv.

Gloria.

Lo restant del foli, recto i verso, està en blanc i en

següent, fol. 55, se repeteix el mateix títol de la portada i vénen després uns *goigs* que comencen:

Gloria teniu infinida
per la vostra santa fi
feu miracles cadel dia
Benaventurat Magí.

Segueixen 4 cobles de 8 versos i vénen després tres pp. blanques fins al fol. 57, ont torna a aparèixer la mateixa lletra del segle XV.è

25. (Fol. 57.) Tençó menada entre Pere Vilaspinosa, escrivent de Valencia, de una part e Johan Fogassot, notari, de la part altra, sobre tal cars, qual dona deu eser amada, dona letje de bon seny o jentil sens compliment de seny.

Tant fort treball | me dona l pensament.

8 cobles de 8 versos, la 1.ª de Vilaspinosa, la 2.ª de Fogassot i així seguint.

(Fol. 58.) Com lo dit P. Vilaspinosa elegeix per sa part jutge lo discret mossen Johan Colom [Çalom] prevera.

Puys vos lunyau | del ver contentament.

8 versos.

Com lo dit J. Foguassot es molt content de la dita elecció e louhe e aprove lo dit jutge.

Del que m dieu | repos e pres granment.

8 versos.

(Fol. 59.) Cobla tramesa per lo dit Pera Vilaspinosa al dit jutge pregant lo vulla pendre carech de la dita judicatura.

Pus de virtuts | vos veyg portar senyera.

8 versos.

Cobla tramesa per lo dit Johan Fogassot al dit jutge pregant lo que declar entre ells.

A vos tenint | balansa vertadera.

8 versos.

(Fol. 59 v°.) Resposta feta per lo dit jutge al dit Pera Vilaspinosa.

Pera gentil | e de bona manera.

8 versos suscrits per «Johan Çalom».

Resposta feta per lo dit jutge al dit Johan Fogassot.

Donós Johan | no tinch voluntat fera.

8 versos.

(Fol. 60.) Resposta feta per lo dit jutge a les parts acceptant lo dit carech.

Assignant vos | ab lo present escrit.

8 versos.

(Fol. 60 v°.) Sentencia.

En nom de Deu | qui de seny fonch primer.

Una cobla de 8 versos i altra de 11; els tres darrers versos són:

Perque s mester.

En tota part | hon lo dit Johan sia.

De tals afers | haja la milloria.

Johan Çalom.

26. Al cap-d'avall del mateix foli hi ha una quarteta castellana que, lo mateix que algunes de les composicions següents, estan escrites am lletra d'altra mà, però de la mateixa epoca.

Vos en cuyas manos vyene.
4 versos.

27. (Fol. 61.) Romans.
Por los montes Perineos.
8 versos. Parla del princep de Viana.

28. Escorreguda.
Vets si es grande dolencia.
Un aparellat i 2 cobles de 4 versos.

29. Sepa qui li plaze crea.
Una quarteta i 12 cobles de 8 versos; dugues d'elles estan posades al marge, oblidades pel copista. També al marge i esborrades hi ha dugues cobles, una de les quals és del *Maldezir de las donas* den Torrella.

30. (Fol. 62 v°.) Maldezir que yso mossen Pere Torrohella de las muyeres con la respuesta de que Gomes Manricho fiso en deffension d ellas.
De maldezir.
Quien bien amando persigue.
23 cobles de 9 versos entre ls *maldezires* de Torroella i les *respuestas* de Gomez Manrique que apareixen alternades. 5 cobles més al marge.

Les cobles de Torroella, que tanta celebritat tingueren en el XV^en^ segle i que s troben en diversos cançoners castellans i catalans, poden veure-s publicades en el *Cancionero de Lope de Stúñiga* (Madrid, 1872), p. 395.

31. (Fol. 67.) No s còs humà | qui bastas a compèndre.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

32. (Fol. 68.) O be puch dir que mala sort.

36 cobles de 4 versos. Am lletra d'altra mà.

33. (Fol. 72 v°.) Questió del amant.

Forcem destreny | molt discreta senyora.

Aquesta obra, de 3 cobles de 8 versos, ha sigut ratllada i esborrada tota ella, però pot llegirse encara. Les altres dugues cobles porten l'epigraf: «Respon la senyora» i «Replica l amant». A l'ultim hi ha l mot «fi» i també «Vides en altra part».

Després d'això hi ha l rastre de 4 folis que han sigut arrencats abans de ferse la foliació en llapiç.

34. (Fol. 73.) Obra feta per mossen Auzias March.

Molt he tardat | en descobrir ma falta.

6 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Partint d'aquesta obra torna a aparèixer la lletra am la que està escrita la major part del Cançoner.

Totes les edicions de les poesies d'Auzias March porten aquesta obra, que s troba també en diversos mss. Vegi-s l'última edició publicada per A. Bulbena, *Les obres del valerós cavaller y elegantíssim poeta Ausias March* (Barcelona, 1888), p. 71.

35. (Fol. 74.) Cobla adivinativa tramesa an en Rafel.

Jerma Rafel | lo nom d'aquella dama.

8 versos i després altres 8 de «Resposta».

Altra demanda feta al dit Rafel.
Jo de vos saber volria.

2 cobles de 9 versos i tornada de 5.

(Fol. 74 v°.) Resposta feta per lo dit Rafel.
Jo no pens qu entes no sia.

2 cobles de 9 i tornada de 5.

(Fol. 75.) Replicació feta al dit Rafel.
Creure deveu entenia.

2 cobles de 9 versos i tornada de 5.

Resposta feta per lo dit Rafel.
Qualsevol home faria.

2 cobles de 9 versos i tornada de 5.

(Fol. 75 v°.) Replicació feta al dit Refel.
Si vostre cap persebia.

9 versos. Al final sembla que s començava a copiar una altra obra, de la qual sols n'hi ha un vers i encara esborrat. Aquí se veu el rastre de dos folis que han sigut arrencats. El fol. 76 està en blanc.

36. (Fol. 77.) Francesch Farrer.
Anemorats | doleuvos de ma vida.

4 cobles de 8 versos.

També és en el Cançoner de París.

37. (Fol. 77 v°.) Cobla adivinativa.
Quatre vocals | e tres letres ensemps.

8 versos i tornada de 4. Aquesta obra completa la anterior. Ofereix un «pago dels millors» a qui endevini.

38. (Fol. 78.) Cobla adivinativa.
Un fermall se | ab nou perles molt belles.

8 versos i tornada de 4.

39. Cobla sparça.

Encalçant fuig | del que attenyer volria.

8 versos. Al marge hi ha escrit am lletra d'altra mà: «feta per mossen Johan Berenguer de Masdovelles».

En el Cançoner de París també s troba després d'una obra den Masdovelles.

40. (Fol. 78 v°.) Cobla divinativa.

Vida e mort | me donen molt sovent.

8 versos i tornada. Promet a un amic seu canonge «un bell cordó» si l'endevina.

41. Cobla asparça.

Tot ignorant | se pense molt saber.

8 versos.

Aquesta esparça és considerada de Pere Johan de Masdovelles, en el Cançoner de París, i d'allí la treu Torres Amat, *Dic. Escr. Catal.*, p. 410.

42. (Fol. 79.) Latovari.

Mossen Johan | pus sou desnaturat.

3 cobles de 8 versos i tornada de 4. Consisteix en una recepta bruta.

43. (Fol. 79 v°.) Cobla sparça.

L ome d onor | que trenca sa paraula.

8 versos.

En el Cançoner de París figura esser de Pere Johan de Masdovelles, i sota aquest nom la publica Torres Amat, *Dic. Escr. Catal.*, p. 410.

44. Muy gran fallimento.

Composició castellana escrita am lletra un xic diferenta. Una cobla de 4 versos i altra de 8.

45. Altre.
Ahunque soy apartado.
Una copla de 4 versos i altra de 8.

46. (Fol. 80 v°.) Cançó.
Fes me ora un plazer.
Una cobla de 4 versos i altra de 8.

47. Cançó.
Di ley vina m xi.
3 versos que sembla que volen esser en sicilià, però talment desfigurats que fan de mal entendre.

48. Dugues variants d'una mateixa *Cançó* castellana d'una quarteta; la primera comença.

Quando vos veo senyora
Por la mi puerta passar.

L'altra:

Quando vos veo senyora
Por la mi puerta venir.

49. (Fol. 81.) O cruel ventura mia.
Cançó catalana d'una cobla de 8 versos i altra de 8.

50. E desque a vos me venci.
Una cobla de 3 versos i altra de 4.

51. Scorreguda.

Una senyora que açi ha.
Jo l aure o m costarà.

Segueixen 2 cobles de 4 versos, aquests dos fent-hi de represa.

52. (Fol. 81 v°.)

Galana sou tant
Que no us puc dir quant.

Segueixen 2 cobles de 4 versos.

53. Altra.

Senyora, cors magniffich.
Pus bella sou que no-us dic.

Segueix una cobla de 4 versos.

54. (Fol. 82.)

Encara que non te la digo
bien me podies entender.

Segueixen 3 cobles de 4 versos, reprenent sempre l'ultim vers.

55. (Fol. 82 v°.) Maldit.

No-us vullau metre en amar.

11 cobles un xic lliures de 8 versos am la celebre represa de «La panadera».

56. (Fol. 84 v°.) Maldit.

No m se si ses mon servell.

Altres cobles de «La panadera»; n'hi han 8 de 8 versos, dugues d'elles al marge, i van dedicades a maldir de mossèn Fajadell i de na Bruguera.

Baselga *(Canc. Cat. de Zaragoza,* p. 75) publica aquesta obra segons el Cançoner de Çaragoça; vegi-s també en la mateixa obra la nota de la p. 69. Milà *(Obras completas,* t. III, p. 202) va llegir Sagadell. El Canç. de Çaragoça l'anomena «beneficiat de la ceu de Barcelona». ¿Seria aquest personatge l mateix Mossèn Manel de Rajadell a qui Felip de Malla dedicà son *Pecador remut?*

57. (Fol. 85 v°.) Maldit.

Pus que vostre fonament.

10 cobles de 9 versos; «tornada» i «Endreça» de 5.

58. (Fol. 87.) Cansó feta per Johan de Masdovelles per una dama que servia qui li demanave quala ere la sua dona.

Senyora molt singular.

Una cobla de 4 versos i 3 de 8.

59. (Fol. 88.) Cançó.

Dexat me par Dios star.

Una cobla de 4 versos i altra de 8.

En el *Cancionero de Stuñiga* s'inclou aquesta obra entre les de Carvajales. Vegi-s en l'edició esmentada la p. 332.

60. Cançó.

I aquella del sancierro.

2 versos i després una cobla de 5.

61. (Fol. 88 v°.) Senyores, que li diré.

Cançó castellana d'una cobla de 4 versos i 2 cobles de 8.

62. (Fol. 89.) Cançó.

Si vivo con mal.

En castellà; una cobla de 4 versos i altra de 8.

63. Cançó.

A vos, graciosa donzella.

En castellà; 2 versos i una cobla de 8.

64. (Fol. 89 v°.) Cançó.
Be puch penar.
Una cobla de 3 versos i 2 de 7.

65. (Fol. 90.) Ora may que forançe.
En italià; una cobla de 4 versos i 8 de 8.

66. (Fol. 91.) Adxo visto lo mapamundi.
En sicilià?, alabant l'illa de Sicilia. Una cobla de 4 versos i 2 cobles de 8.

67. (Fol. 91 v°.) D una vella scaxalada.
Una cobla de 4 versos i 2 de 8.

68. (Fol. 92.) Cansó.
Ma voluntat e donada.
En català; una cobla de 4 versos i 2 de 8.

69. (Fol. 92 v°.) Cançó.
Pus que sou de mi amada.
Una cobla de 4 versos i 2 cobles 8.

70. (Fol. 93.) Luys de Vilarassa, les .V. ballades.

La primera ab rims uniçonants croats ab un retroing.

La primera.

Començ de cas | m aporta pensament.
3 cobles de 8 versos.

(Fol. 93 v°.) La segona ballada, ab rims tots uniçonants, quatre bordons croats, dos estramps e dos darés apariats e ab un retroing.

Sobres d amor | m a tret de libertat.

3 cobles de 8 versos.

(Fol. 94.) Terça ballada, uniçonant ab rims croats, dos biochs, dos bordons estramps e un retronx.

No s pus amor | sino so que jo sent.

3 cobles de 9 versos.

(Fol. 94 v°.) Quarta ballada tota uniçonant ab rims croats e ab retroinx.

Si com lo flach | qui n brega no s estat.

3 cobles de 8 versos.

(Fol. 95.) Quinta ballada ab cobles soltes e ab rims croats ab un retrony.

Com lo posat | en l estrem de la mort.

3 cobles de 8 versos.

També s troben en els Cançoners de París i de Çaragoça. Baselga les publica senceres segons aquest ultim. Torres Amat donà la primera estrofa de les Balades primera, segona i tercera (p. 666); Milà, la primera de la quarta balada.

71. (Fol. 95 v°.) Feta per Pera Johan de Masdovelles, uniçonant mig croada e mig encadenada.

Dona d onor | qui viure vol onesta.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Torres Amat, p. 410, publica les estrofes primera i tercera i la tornada, traient-les del *Cançoner d'obres enamorades* de París.

72. (Fol. 96.) Cobla sparça.

L'anemorat | que n temps entich amava.

8 versos.

Se troba com anonima en el Cançoner de París, després d'una composició den Rocafort.

V. Morel-Fatio, *Catalogue des Manuscrits Espagnols, etcetera, de la Bibl. Nat.* (París, 1892), p. 203.

73. (Fol. 96 v°.) Debat de mossen Masdovelles ab Amor.

Parla primer lo dit Masdovelles.

Be sabs, Amor, | que voluntat avia.

En la cobla següent «Parla Amor» i així van alternant. 30 cobles de 8 versos, «Tornada de Masdovelles» i «Tornada d'amor».

També està en el Cançoner de París.

74. (Fol. 101 v°.) Cobla sparça feta per mossen Johan Baranguer de Masdovelles.

Poderós Deu | e hom incomprensible.

Se troba també en el Cançoner de París.

75. (Fol. 102.) Raquesta d amor de madama sens mercè treta de frances en cathalà per fra Francesch Oliver.

No ha gran temps | cavalcant yo pensava.

100 cobles de 8 versos. Al marge hi han escrits els mots: «Parla l'actor», «Parla l'amant», etc., segons el cas. En la darrera cobla diu al marge: «Parle l'actor e totes les dames e dona fi a la present obra».

Aquesta versió de *La Belle Dame Sans-Merci*, del poeta francès Alain Chartier, se troba en la major part de Cançoners catalans del XVèn segle; en els de París i de Çaragoça, entre altres.

Vegi-s Morel-Fatio, *Catalogue*, p. 201; Baselga, *Canç.*

catal. de Zaragoza, p. 273, la publica sencera. Torres Amat, p. 449, en donà cinc estrofes saltades.

76. (Fol. 118 v°.) Cobla sparça feta per mossen Johan Berenguer de Masdovelles, es retrogradada o [*escrit al marge*] per bordons e diccions e es ab rims croats e legint lo pla diu be e retrogradant-la diu mal.

Car fort teniu | dona | virtut sens frau.

8 versos.

Figura en el Cançoner de París.

77. Altra feta per lo dit Masdovelles quant fou novi mossen Guarau de Servelló [*escrit al marge*] a la torra de mossen Sacalm en lo mes de maig any Mccccxxxxiij.

Mossen Guarau | pus lo temps es vangut.

8 versos.

També figura en el Cançoner de París.

78. (Fol. 119.) Complants per depertiments, Masdovelles.

Un jorn mirant | aixi com far solia.

6 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Està en el Cançoner de París.

79. (Fol. 120.) Cobla equivocada feta per mossen Jacme Marc a mossen Pera March.

Pus [*sic*] en lo mig d una costa.

10 versos i tornada de 4.

Resposta feta per mossen Pere March a mossen Jaume March.

Blanxa-y bella n es la costa.

10 versos, tornada i endreça.

Figuren en el Cançoner de París.

80. (Fol. 120 v°.) Cobla sparça, mossen Johan Berenguer de Masdovelles.

Qui de mi us dix | que fos anemorat.

8 versos. El nom de l'autor està escrit d'altra escriptura.

Està com anonima en el Cançoner de París, però seguint a una obra den Masdovelles.

81. (Fol. 121.) Cançó d amor tançonada, feta per mossen Arnau March.

Parle lo seyn

Pressumtuós | cor plè de vanitats.

7 cobles de 8 versos. En les dugues primeres «Parle lo seyn», en la 3.ª «Parla lo cor» i així seguint alternant; «Tornada del seyn» i «Tornada del cor» de 4 versos.

També s troba en el Cançoner de París am l'epigraf més detallat. Torres Amat, p. 362, publica les tres primeres cobles i la tornada.

82. (Fol. 122.) Cobla sparça, Johan Berenguer de Masdovelles.

Sostenir pot | dona secretament.

6 versos. El nom del poeta està escrit d'altra mà.

Està com anonima en el Cançoner de París, però seguint a una obra de Masdovelles.

83. (Fol. 122 v°.) Luys de Vilarasa.

Per ben amar | yo pas lo derer dan.

Una cobla de 4 versos, 3 de 8 i tornada de 4, acabant totes amb el vers «*Requiescat in pace*».

Figura en els Cançoners de París i de Çaragoça. Baselga la publica entera en la p. 56. Torres Amat va publicar les dugues primeres cobles i la tornada.

84. (Fol. 123.) Mossen Pera March.

Jo m maravell | com no veu qui ulls ha.

7 cobles de 8 versos, tornada i endreça de 4.

Figura en els Cançoners de París i de Çaragoça; Baselga la publica tota, p. 46. Torres Amat, p. 371, donà la primera estrofa, la tornada i l'endreça.

85. (Fol. 124 v°.) Mossen P. March.

Lo punt com naix | comence de morir.

8 cobles de 8 versos, tornada i endreça de 4.

Aquesta obra és la més coneguda d'aquest autor; se troba en els Cançoners de París i de Çaragoça, i també en el MS. 2-H-4 de la Biblioteca del Palau Real de Madrid (vegi-s el meu opuscol, *Manuscritos Catalanes de la Biblioteca de S. M.*, Barcelona, 1888, p. 25). L'han publicada sencera traient-la de l'un o de l'altre dels dos primers Cançoners: Torres Amat, p. 377; Milà i Fontanals, *Ressenya dels antichs poetes catalans*, Jòcs Florals, 1865, p. 128 i *Jahrb. f. engl. u. roman. Litt.*, t. V, p. 153, i *Obras completas*, t. III, pp. 159 i 318; Briz, *Llibre dels Poetas*, p. 81; Baselga, *Canc. Catal. de Zaragoza*, p. 48.

86. (Fol. 126.) Mossen P. March.

C est qui so fay | d on li deu sagir dan.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París, d'on Torres Amat va publicar-ne les cobles primera i quarta i la tornada.

87. (Fol. 127.) Blay Çasselles, obra encadenada.

Dona gentil | e d'accellent natura.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Se troba en el Cançoner de París.

88. (Fol. 128.) Feta per mossen Masdovelles.

Dins un gran prat | a totes parts a cayre.

5 cobles de 10 versos i tornada de 6.

Figura en el Cançoner de París.

89. (Fol. 129.) Obra feta per mossen Johan Berenger de Masdovelles sobre les morts.

Ingreat [*sic*] Deu sol creador.

5 cobles de 23 versos.

Està en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 410, i Helfferich, *Raymund Lull und die Anfänge der catalonischen Literatur*, Berlin, 1858, p. 148, inserten la primera cobla.

90. (Fol. 131.) Obra feta per mossen Jordi de Sant Jordi uniçonant aperiada la maytat.

En mal podiers | enqueres en mal loch.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Se troba en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 333, publica les tres primeres cobles.

91. (Fol. 132.) Conort den Francesch Farer.

O be s despit e gran dollor.

Aquest poema, que comprèn també troços, alguns perduts, de diversos poetes, consta en conjunt de 591 versos. Les cobles emmanllevades als autors són de diferents metres, però tot lo den Ferrer està en noves rimades. Les cobles retretes per en Ferrer són dels poetes següents: mossèn Berenguer de Vilaragut, mossèn Proxida, mossèn Jaume Escrivà, mossèn Jordi, mossèn Corella, mossèn Pere de Queralt, frare Basset, lo Mercader Mallorquí, mossèn Bernat de Ventadorn, Masdovelles, mossèn Auzias March, mossèn Centelles, Pau de Bellviure.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 229, va publicar-lo enter segons copia que li trameté Tastus.

92. (Fol. 145.) Sparça, Mossen Sors.

Al qui mal diu | d altri ni s abilita.

8 versos.

També s troba en el Cançoner de Çaragoça.

V. Baselga, p. 125.

93. (Fol. 145 v°.) Mossen Stanya. Cançó.

Rich so d enuyts | e pobre de conort,

Una cobla de 4 i altra de 8.

Figura en el Cançoner de París, i d'allí la copía Torres Amat, p. 226.

94. Sparça. Mossen Luys de Raquasens.

Si us par amor que agues prou durat.

8 versos i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París, i d'allí la treu Torres Amat, p. 533.

95. (Fol. 146.) Sparça. Mossen Sors.

Leonard de Sos.

Enamorats | qui taniu prou sentit.
8 versos i tornada de 4.
Al marge hi ha escrita la resposta següent:
Resposta den Jaume Safont a la cobla de mossen Laonard de Sors.
En Leonard | si be mon spirit.
8 versos i tornada de 4.
Es troba en els Cançoners de París o de Çaragoça. La publiquen Milà, *Ressenya*, p. 157, i *Obras completas*, t. III, p. 191. Baselga, *op. cit.*, p. 119.

96. Sparça Valmanya.
Mort me donau, | senyora, vida mia.
8 versos i tornada de 4.
Inclosa en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 637, la publica tota.

97. (Fol. 146 v°.) Sparça de Valmanya.
Per lo que veig | de vos tot me reprench.
14 versos.
Inclosa en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 638, la publica.

98. Esparça. Mossen Auzias March.
Tot laurador | es paguat del jornal.
8 versos i tornada de 4.
Se troba en molts cançoners i en totes les edicions. Vegi-s *Ausias March*, edició, 1888, p. 162.

99. (Fol. 147.) Sparça. Mossen Auzias March.
Si com lo taur | se va fuy pel desert.
8 versos.

És la primera cobla no més d'aquest conegut cant. Vegi-s edició 1888, p. 198.

100. Sparça [Mossen Auzias March].
Axi com sell | qui s veu prop de la mort.
8 versos.
Vegi-s edició 1888, p. 163.

101. Sparça. Valmanya.
Vos, d'amar fals | merexeu portar mal.
14 versos.

102. (Fol. 147 v°.) Sparça. Valmanya.
No m plau lo tal que taniu ne manera.
8 versos i tornada de 4.
Figura en el Cançoner de París.

103. Sparça. P. d Abella.
Pus axi t plau | ta bandera stendre.
8 versos i tornada de 4.
Va inclosa en el Cançoner de París. Torres Amat, la dóna, p. 193.

104. (Fol. 148.) Sparça. Mossen Luys de Raquasens.
No vull saber | da res ne vull apendre.
8 versos i tornada de 4.
Està en el Cançoner de París, d'on la va copiar Torres Amat, p. 532.

105. Sparça. Fra Vilaragut.
Certes dich pus | que la millor.
7 versos i tornada de 4.

Consta en el Cançoner de París. Morel-Fatio, *Catalogue*, etc., p. 202, llegeix Fra Vilagut.

106. (Fol. 148 v°.) Cobla sparça feta per mossen Johan Baranguer de Masdovelles e tramesa ha son frare en Pere Johan de Masdovelles.

Qui pert lo temps | datras so que no val.

8 versos.

Resposta.

No penseu jens | que metre un jornal.

8 versos.

Replicació.

Entes aveu | tant be lo jeneral.

8 versos.

Figura en el Cançoner de París. Vegi-s Torres Amat, p. 409.

107. (Fol. 149.) Obra feta per en Valmanya per una senyora qui reptà son anamorat de desconaxença.

Quala es vuy | que per amar languescha.

11 cobles de 9 versos i tornada de 5.

Figura en el Cançoner de París.

108. (Fol. 150 v°.) Altra obra feta per lo dit Valmanya, apellat escondit, ab la qual obra l enamorat demunt dit colpat se escusa de la colpa a ell imposada per s anamorada. Es la dita obra uniçonant e maridat compas.

Qual es aquell | envajós qu a bastat.

10 cobles de 14 versos i tornada de 8.
Està en el Cançoner de París.

109. (Fol. 152 v°.) Cobla sparça.
Depuys perti de vos ma bella-ymia.
8 versos. Al marge diu: «Johan Berenguer de Masdovelles».
Se troba en el Cançoner de París seguint a una obra den Masdovelles.

110. (Fol. 153.) Maldit fet per Simon Pastor.
Per divullgar | la praticha dampnada.
7 cobles de 8 versos, tornada i endreça de 4.
Se troba en el Cançoner de París.

111. (Fol. 154.) Cançó feta per mossen Sors.
Lo meu daport | es podervos mirar.
Una cobla de 4 versos, 3 de 8 i tornada de 4.
Figura en els Cançoners de París i de Çaragoça. Baselga, *op. cit.*, p. 123, l'inserta sencera. Torres Amat, p. 608, tot menys la tornada.

112. (Fol. 154 v°.) Cobla sparça.
Dona del mon | no m pot jens enganar.
Am lletra diferent diu: «Johan Berenguer de Masdovelles».

113. (Fol. 155.) Mossen Auzias March. Maldit.
Vos qui sabeu | de la tortra l costum.
5 cobles de 8 versos, i tornada de 4.
Vegi-s en l'edició de 1888, la p. 82.

114. Sparça.

A mi mateix | cové que digua fora.

8 versos. Al marge hi ha escrit d'altra mà: «Feta per mossen Johan Berenguer de Masdovelles, de rims maridats, semisonants e plenisonants.»

En el Cançoner de París hi figura a continuació d'una obra den Masdovelles.

115. (Fol. 156.) Valmanya m a feta per una monga qui m tramès a hun seu anemorat.

Si tardas veus | e fallit en respondre.

5 cobles de 10 versos i tornada de 6.

Està en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 639, publica la primera estrofa i la tornada.

116. (Fol. 157.) Valmanya m a feta per una monga qui m tramès a un seu anamorat.

Sentir no pot | un amor tan encessa.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 639, dóna la primera cobla i la tornada.

117. (Fol. 157 v°.) Sparça.

Ja volgués Deu | que pusqués abstenir.

8 versos. Escrit d'altra mà: «Johan Berenguer de Masdovelles.»

118. (Fol. 158.) Obra feta contra fortuna adversa per lo dit Valmanya.

Qual un de tants | pora dir quel no senta.

10 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 638, publica la primera cobla i la tornada.

119. (Fol. 159 v°.) Altra obra contra fortuna adversa feta per Farando Metge.

Tal indispost | qual so novell e tendre.

8 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Està en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 240, dóna la primera estrofa i la tornada; Milà, *Ressenya*, p. 175, i *Obras completas*, t. III, p. 212, els dos primers versos i la tornada.

120. (Fol. 161.) Cobla sparça.

Tres anuygs tinc | qui m fan pensiu estar.

8 versos i tornada de 4. Escrit d'altra mà: «Johan Berenguer de Masdovelles».

En el Cançoner de París se troba seguint a una obra de Masdovelles.

121. (Fol. 161 v°.) Vilarasa.

L anuyg es meu | e vostre l dan.

Una cobla de 4 versos, 3 de 8 i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, pagina 666.

122. (Fol. 162.) Cobla sparça feta per Franci Guarau.

De mi us recort, | senyora, vida mia.

12 versos i tornada de 4.

Està en el Cançoner de París.

123. (Fol. 162 v°.) Raquesta d amor ab rims croats e encadenats ab empelt e bioch tot solt e cabfinit, feta per en Gabriel Farruix.

Parle l anemorat..

Reyna de pris, | doctrina de sabents.

5 cobles de 11 versos, tornada i resposta de 6. Les estrofes porten, com la primera, algun epigraf: «Resposta de l anemorada», «Replicació del anemorat», etc.

Figura en el Cançoner de París.

124. (Fol. 163 v°.) Cobla sparça.

Ay las catiu | be fonch maleit lo dia.

8 versos. D'altra mà hi ha escrit «Johan Berenguer de Masdovelles».

125. (Fol. 164.) Cobla sparça. Franci Garau.

Cert com no-us veig | senyora de mon cor.

12 versos i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París.

126. Cobla sparça.

Pusque d amor | vos fets marxanderia.

8 versos.

Aquesta obra, que aquí s troba entremig de les de Franci Guerau, en el Cançoner de París apareix darrera d'una de mossèn Bartomeu Corella.

127. (164 v°.) Cobla sparça. Franci Garau.

Un gran spant | de tots spants major.

12 versos i tornada de 4.

També figura en el Cançoner de París.

128. Cobla sparça.

Anar men vull, | per ço prench comiat.

8 versos. Escrit d'altra mà: «Johan Berenguer de Masdovelles».

129. (Fol. 165.) Conort e notificació de la mort de la senyora.

Preneu conort | e no-us doneu tristura.

3 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Està en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 629, dóna la primera cobla i la tornada creient-la de Pere Torroella.

130. (Fol. 165 v°.) Complanta de la mort.

O mon car fill | continuu per tu plor.

3 cobles 7 versos, tornada i endreça de 4.

Figura també en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 629, creient-la den Torroella, dóna la primera cobla, la tornada i l'endreça. Variant: *Ivo, car fill,* etc. Baselga, en l'apendix G de la seva poc correcta edició del Cançoner de Çaragoça, publica aquesta obra treient-la d'un dels Cançoners de la biblioteca del Sr. Aguiló, atribuint-la a Pere Torrelles pel sol fet de trobar-se aquesta *Complanta* entre dugues obres d'aquest poeta. Per ara, en tots els Cançoners que coneixem, aquesta obra apareix anonima. Milà i Fontanals va senyalar aquesta poesia séns atribuir-la a cap poeta determinat en la seva noticia sobre ls quatre cançoners que ell anomenà Vega-Aguiló pel nom dels seus darrers possesors (*Poëtes lyriques catalans,* 1878, cançoner D, p. 14, i *Obras completas,* t. III, p. 453).

131. (Fol. 166.) Feta per lo dit Masdovelles. Comiat.

Elianor | per tant com fos m aymia.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

També s troba en el Cançoner de París.

132. (Fol. 166 v°.) Altra sparça.

La mi-amor | pus no us puch dar entendre.

8 versos i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París, també com anonim.

133. (Fol. 167.) Cobla sparça. Mossen Luys de Requesens.

No vull anar | an loch hon dames sien.

8 versos i tornada de 4.

També s troba en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 532; Briz, *Llibre dels Poetes*, 238, i Denk, *Geschichte der altcatalanischen Litteratur*, p. 329, la publiquen sencera.

134. Cobla sparça.

Nunqua diré | qui és la que jo am.

8 versos i tornada de 4.

En el Cançoner de París figura com anonima, en el de Çaragoça com a obra de Requesens. Vegi-s Baselga, *Canc. Catal. de Zaragoxa*, p. 65.

135. (Fol. 167 v°.) Cobla sparça.

Ja dona l mon | no m farà de blanch groch.

8 versos i tornada de 4.

Aquesta obra, posada com a cobla esparça tant en aquest com en el Cançoner de París, no és sinó la darrera estrofa i la tornada de la poesia de mossèn Jordi de Sent Jordi que comença *En mal podiers enqueres e n mal loch*. Vegi-s aquí mateix el núm. 90.

136. Altra.

Pobre de joy | [e] malvolgut d aymia.

8 versos i tornada. D'altra mà: «Johan Berenguer de Masdovelles.»

També està en el Cançoner de París com anonima, però seguint a una obra den Masdovelles.

137. (Fol. 168.) Altra sparça.
Pertir me feu | per qui jo romandria.
8 versos i tornada.

138. Altra.
En lo mon trob | molts homens ralladors.
7 versos.

139. Altra.
Enamorats | de sentiment groler.
8 versos.

140. (Fol. 168 v°.) Altra.
No sta bon seny | a home qui molt fia.
8 versos.
Figura en el Cançoner de París.

141. Altra.
Retorn, retorn | nostra bon-amistat.
8 versos.

Aquesta esparça figura anonima en el Cançoner de París seguint a una obra de Bartomeu de Corella; Torres Amat publica aquesta esparça, treient-la del mateix Cançoner de París, atribuint-la malament al poeta valencià mossèn Johan Roiç de Corella. En el Cançoner de Çaragoça apareix sota l nom de mossèn Lluís de Requesens. Vegi-s Baselga, *Op. cit.*, p. 64.

142. Cobla sparça. Franci Garau.

Bellesa gran | vostra cors illumina.

8 versos i tornada.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, pàgina 302, publica la primera cobla i la tornada.

143. (Fol. 169.) Sirventesch fet per mossen P. Dezpuig, cavaller.

Pus que bondat ne abtesa.

Una cobla de 4 versos, 5 de 8.

També figura en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 508, publica les dugues primeres cobles.

144. (Fol. 169 v°.) Setja d amor, fet per mossen Jordi.

Ajustat veig | d amor tot lo poder.

5 cobles de 8 versos, tornada i endreça de 4.

Figura en el Cançoner de París i d'allí la tragué Torres Amat, p. 329, que n publicà la primera cobla, la tornada i l'endreça, lo mateix que Milà, *Jahrb. für roman. Litt.*, t. V, p. 183, i *Obras Completas*, t. III, p. 349.

145. (Fol. 171.) Maldit fet per en P. Johan de Masdovelles, ab pauses tornades, uniçonant mig croada e mig encadenada.

Temps es stat | que m anaveu paschar.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Figura també en el Cançoner de París.

146. (Fol. 172.) Maldit fet per lo dit P. Johan de Masdovelles, uniçonant, mig croat e mig encadenat.

Liurade us sou | a mi no per amor.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.
Figura en el Cançoner de París.

147. (Fol. 172 v°.) Cobla sparça. Valmanya.

Vostres villats | me foren manifestes.

8 versos.

Està en el Cançoner de París, d'on la tragué Torres Amat, p. 637.

148. (Fol. 173.) Cobles fetes per Simon Pastor.

Onne rarum presiossum
ben lo sabes tu senyora.

7 cobles de 8 versos, *fin* i *refran* de 4. En llatí i castellà.

Està també en el Cançoner de París.

149. (Fol. 174 v°.) Cobbles fetes per mossen Luys de Requesens.

Ans de molt temps | veureu los confesós.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Aquesta obra apareix tota ratllada am tinta.

150. (Fol. 175 v°.) Los anuygs, de mossen Jordi.

Anuig anamig de jovent.

9 cobles de 18 a 22 versos cada una, am correccions en el text i al marge; tornada de 2 versos.

Figura en els Cançoners de París i de Çaragoça. Del primer la tragué Bartch, *Jahrbuch für romanischen Litteratur,* t. II, p. 288, i Torres Amat, p. 330, que

no n publica sinó la primera cobla. Pel text del Cançoner de Çaragoça vegi-s Baselga, *Op. cit*, p. 41.

151. (Fol. 178.) Debat del cor ab lo cors tot encadenat e uniçonant fet per en Pestrana.

Lo cors.

A vos mon cor | me cové descobrir.

11 cobles de 8 versos en les que alternen «Lo cors» i «Lo cor», tornada de 4 versos.

Inclosa en el Cançoner de París. Torres Amat, pagina 482, publica la primera i la darrera cobles i la tornada.

152. (Fol. 179 v°.) Cobla sparça.

De ben servir | no son las ni cansat.

8 versos. Escrit d'altra mà: «Joban Berenguer de Masdovelles».

En el Cançoner de París està com anonima, però després d'una obra de Masdovelles.

153. (Fol. 180.) Mossen Jordi de sent Jordi.

Tots jorns aprench | e desaprench ensemps.

6 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Aquesta obra, que té uns quants versos traduits del Petrarca, és séns dubte la més coneguda de mossèn Jordi i la que més extravagancies ha fet dir a bibliografs de tots els temps fins que en Milà i Fontanals resolgué am claretat la qüestió. En el segle XV^è degué agradar: el marquès de Santillana la cita en el seu celebre Proemi i es troba inclosa no sols en els Cançoners de París i de Çaragoça, sinó en diversos altres que no han sigut encara suficientment descrits. Ha sigut pu-

blicada per Torres Amat, p. 332; Briz, *Llibre dels Poetas*, 180; Baselga, *Canc. Catal. de Zaragoza*, p. 41.

154. (Fol. 181.) Johan Roquafort, solta e croada.

Anamorat no fou mes de Isolda.

5 cobles de 8 versos, tornada i endreça de 4.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, pagina 536, inserta la primera cobla, la tornada i l'endreça.

155. (Fol. 182.) Mossen Jordi de sent Jordi.

Un cors gentil | m a tant anamorat.

5 cobles de 8 versos, tornada i «altra» de 4.

Inclosa en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 329, publica la primera cobla i les dugues tornades.

156. (Fol. 183.) Masdovelles.

Anuyg mostrau | aver qui us vulla be.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París.

157. (Fol. 183 v°.) Cobla sparça. Valmanya.

Pus que tots jorns | no sesau fer gabella.

8 versos.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 636, la publica.

158. (Fol. 184.) Feta per mossen Auzias March.

Si com rictat | no porte bens ab si.

8 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Inclosa en quasi tots els Cançoners que contenen obres del poeta. Vegi-s edició 1888, p. 38.

159. (Fol. 185 v°.) Obra feta per mossen Johan Berenguer de Masdovelles, cavaller, per dona Alianor de Cardona, Marquesa d Oristany, e en los caps dels bordons de les primeres quatre cobles és son nom o titol designat.

A vos qui sou | de complida bellesa.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, pagina 409, dóna la primera cobla i la tornada.

160. (Fol. 186 v°.) Mossen Johan Baranguer de Masdovelles, obra presentada al S. R. a Vilafrancha de Penadès en l any Mcccclviiii.

Regne devis | e desolat, perdut.

7 cobles de 8 versos, tornada i endreça de 4.

Al final s'hi llegeix: «Senyor, de vostra senyoria humil vassall. Johan Baranguer de Masdovelles.»

161. (Fol. 188.) Johan Foguasot. Obra unissonant.

Si be no m sent | en res lo foch d amor.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

162. (Fol. 189.) Johan Foguassot. Obra feta per una senyora la qual per raó de les morts se n havie hanar fora Ciutat e no sabia dretament hon iria.

Ploren mos ulls | lagremes no lensants.
5 cobles de 8 versos, tornada i endreça de 4.

163. (Fol. 190.) Obra feta per en Johan Foguasot notari, e dirigida al Illustrissim S. R. Alfonso, Rex d Aragó, &c. estant en Napols, sobre la molta absencia de dit S.

Rey virtuos, | senyor d insigna tera.
5 cobles de 9 versos i tornada de 5.

Figura en el Cançoner de París. Torres Amat, p. 257, va publicar tota la composició menys la tornada. Milà, *Obras completas*, t. III, p. 203, alguns fragments.

164. (Fol. 191.) Feta per Pere Torroella.

Si volreu anemorats.
Una cobla de 4 versos, 3 de 8.

165. (Fol. 191 v°.) Luys de Vilarassa. Obra uniçonant.

Tant jo no pens | que ja no puch entendre.
4 cobles de 8 versos, tornada i endreça de 4.

166. (Fol. 192.) Sparça de Pere Torroella.

Los frets estremps | que l temporal esforça.
12 versos.

Està inclosa en el Cançoner de Çaragoça. Vegi-s Baselga, p. 175.

167. (Fol. 192 v°.)

Conté dugues obres d'una cobla de 8 versos i tonada de 4 cada una; han sigut ratllades per la mateixa mà que ha escrit la «Resposta» de Masdovelles que va

a sota. Les dugues obres esborrades són de Luis de Valta i comencen així:

Un castell sce | no fet per mans de hom.

La segona comença:

Un fermall sce | ab sich [sinch] perles hornat.

La resposta de Masdovelles és:

Resposta per Johan de Masdovelles feta a la cobla demunt que lo P. Luys de Valta havia tramesa.

Famós, gentil, | imitant bons estils.

Una cobla de 8 versos i tornada de 4.

(Fol. 193.) Cobla adivinativa [*Escrit de la mateixa mà de les correccions*] per Pera Luys de Valta feta a Johon de Masdovelles tramesa.

Un castell sce | ab nou torres gentils.

8 versos i tornada de 4.

168. Sonet de P. Torroella.

Pus no us desment | ignorau cal entendre.

14 versos. Escrit am la mateixa mà de les correccions.

Se troba en el Cançoner de Çaragoça. Vegi-s Baselga, p. 175.

169. (Fol. 193 v°.) Cançó.

Onesta dama sentida.

Una cobla de 4 versos i altra de 8. En castellà.

170. Cançó.

Pues que non soys por a mi.

Una cobla de 4 versos i altra de 8.

171. (Fol. 194.) Cançó.

Sano es a mi querer.

Una cobla de 4 versos i altra de 8.

172. Pere Torroella. Sparça.

Per tres mitjans son poder abilita.

10 versos.

Figura en els Cançoners de París i de Çaragoça. Torres Amat, p. 629, i Baselga, p. 161.

173. (Fol. 194 v°.) Cobla devinadora de Fransesch Farer a Valltera.

Vuyt letres son | e la maytat vocals.

10 versos i tornada de 4.

Resposta de Valltera.

Les letres vuyt | pertides per aguals.

10 versos i tornada de 4.

Inclosa en el Cançoner de Çaragoça. Vegi-s Baselga, p. 67.

174. Cobla sparça de mossen Jordi de sent Jordi.

No m agrat d om | que n tots afers no sia.

8 versos.

Aquí han sigut arrencats 6 folis abans de procedir-se a l'actual foliació en llapiç.

En el Cançoner de Çaragoça hi ha aquesta esparça, però en la forma més aprovençalada, *No m'assaut d'hom*, etc. La publica Milà en el *Jahrb. f. rom. Litt.*, t. V, i en ses *Obras completas*, t. III, p. 351, i Baselga, p. 32.

175. (Fol. 195.) Mas l ivern glot | qui no s pot sadollar.

9 versos i al final: «La condempnació de l hivern.» Es la darrera estrofa del debat entre l'estiu i l'hivern mogut per lo vescomte de Rocabertí a mossèn Jacme March.

Torres Amat, p. 367, va publicar aquesta obra sencera treta d'un quadern manuscrit que posseeix un particular de Barcelona. Se troba també en el Cançoner de Çaragoça. Vegi-s Baselga, *Op. cit.*, p. 25.

176. Feta per P. Anthoni tramesa a mossen Miralles.

Nou perles sce | qui son molt stimades.

8 versos, am correccions.

Resposta feta per lo dit Miralles.

Les perles nou | per vos aventurades.

8 versos.

177. (Fol. 195 v°.) Mossen Luys de Requesens.

No ha molts jorns | parlant ab una dona.

7 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Se troba en el Cançoner de Çaragoça. Vegi-s Baselga, p. 52. Balaguer, *Historia de Cataluña*, edició 1886 t. VI, p. 337, publicà la primera cobla.

178. (Fol. 196 v°.) Francesch de la Via [Lavià?]

Si com l infant | com apren de perlar.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Se troba en el Cançoner de Çaragoça. Vegi-s Baselga, p. 66. Milà, *Obras completas*, t. III, p. 173, havia publicat la primera cobla i la tornada.

179. (Fol. 197.) Leonart de Sos.
A voluntat | a consentir molt presta.
3 cobles de 8 versos i tornada de 4.
Figura en el Cançoner de Çaragoça. Vegi-s Baselga, p. 117.

180. (Fol. 197 v°.) Leonart de Sos.
Pus amant muyr | e mon pler se cambia.
3 cobles de 9 versos i tornada de 4.
Figura en el Cançoner de Çaragoça. La publica Baselga, p. 122.

181. (Fol. 198.) Sors.
Pasionat | tench lo meu spirit.
2 cobles de 8 versos.

182. (Fol. 198 v°.) Leonart de Sos.
Si tot lo temps | despenie n pensar.
5 cobles de 8 versos i tornada.
Se troba en el Cançoner de Çaragoça i és publicada per Baselga, p. 120.

183. (Fol. 199.) Martí García.
No puch forçar tant lo voler.
5 cobles de 8 versos i tornada de 4.
Figura en el Cançoner de Çaragoça i és publicada per Baselga, p. 226.

184. (Fol. 200.) Mossen Jordi de sent Jordi.
Pus que tan be sabeu de cambiar.
5 cobles de 8 versos i tornada de 4.
Està en el Cançoner de Çaragoça i la publica Ba-

selga, p. 38, dient que ho fa per primera vegada, essent així que fa molts anys la donà íntegra Milà en el *Jahrb. f. rom. u. engl. Litt.*, t. V, i s'havia reproduit en l'edició de les *Obres completes*, t. III, p. 436, pocs anys abans de l'impressió del Cançoner de Çaragoça. La primera cobla d'aquesta obra de mossèn Jordi està retreta en el *Conort* de Francesc Febrer.

185. (Fol. 200 v°.) Cobla sparça feta per Johan de Masdovelles.

Si los burlats | voleu burlats burlar.

12 versos i tornada de 8.

186. (Fol. 201.) Coblas Quien deve ser El galan.

Non tenendo que façer.

14 cobles de 8 versos i *fin*.

Aquestes cobles castellanes estan incloses també en el Cançoner de Çaragoça. Vegi-s Baselga, p. 256.

187. (Fol. 202 v°.) Luys de Paguera.

Ja crech sapiau la casa.

12 cobles de 9 versos, tornada de 4 i encreça de 9. Es bruta.

188. (Fol. 203.) Paras mientas a mis ojos.

Una cobla de 3 versos, altra de 7 i altra de 4.

Aquesta composició castellana apareix escrita per mà diferent i al cap-d'avall del foli, am correccions.

189. (Fol. 203 v°.) Feta per mossen Leonart de Sos, Cavaller, la qual era en lo quart capitol de la hobra de la nau.

Vos feu amor | l anemorat amar.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

Aquest poema de Sors apareix sencer en el Cançoner de Çaragoça: vegi-s Baselga, *El Cancionero Catalán de la Universidad de Zaragoza*, qui l publica tot; en la p. 100 de la mateixa obra pot veure-s el nostre fragment.

190. (Fol. 204 v°.) Martí Garcia.

Per gran desir, | dona, que m ve de vos.

Una cobla de 5 versos, 5 de 9 i tornada de 5.

Se troba en el Cançoner de Çaragoça i la publica Baselga, p. 223.

191. (Fol. 205 v°.) Cobla sparça feta per Pere Luys Valta.

Si lo sentit | de vos qui sou sentit.

12 versos i tornada de 8, firmat P. L. V.

192. (Fol. 206.) Cobla devinetiva feta per mossen Miralles.

Un rich joyell | natur-a produit.

8 versos i tornada de 4.

Resposta feta per Johan de Masdovelles.

En tres parts es | vostro n nom divisit.

8 versos i tornada de 4.

193. (Fol. 206 v°.) Cobla adivinativa feta per Johan de Masdovelles, tramesa a mossen Miralles.

Un fermall sce | de sinch perles hornat.

8 versos i tornada de 4.

Resposta feta per lo dit mossen Miralles.

Los sants pastors | en la Nativitat.
8 versos i tornada de 4.

194. (Fol. 207.) Cobla adivinativa feta per Johan de Masdovelles tramesa [*manca l nom*].

Per letres vuyt | se confix lo gran nom.
8 versos i tornada de 4.

195. (Fol. 207 v°.) Cobla sparça tramesa a P. Luys Valta, feta per mossen Miralles.

Quant yo be pens | lo que james pensava.
8 versos i tornada de 4.

Resposta feta per lo dit P. Luys Valta a la desus dita cobla.

Ara recort | lo qui no recordava.
8 versos i tornada de 4. Al principi d'aquesta obra i en la 191 hi ha l'empresa de Valta amb el lema: *Cum beatissimo Jheronimo.*

196. (Fol. 208.) Clamor d un anemorat de s anemorada.

Força m destreny | molt discreta senyora.
10 cobles de 8 versos; la 2.ª am l'epigraf «Respon la senyora»; la 3.ª, «Replica l amant», i així seguint alternant. De la «tornada del amant» no hi ha sino un fragment del primer vers amb el qual acaba la copia.

Digna d onor | ab virtuosa...

197. (Fol. 209 v°.) Feta per Johan de Masdovelles. Cobla esparça sobre hun nom de una senyoria qui s troba en lo primer cap del primer bordó e principal per dita S. feta.

Sol era ya | de trebals abundat.
11 versos i tornada de 8.

198. (Fol. 210.) Cansion de Silvera.
Pena, pesar ni plazer.
Una cobla de 5 versos i altra de 9.

199. Otra suya.
No puedo servir.
Una cobla de 4 versos i altra de 8.

200. Otra.
Ya senyora bien seria.
Una cobla de 7 versos i altra de 11.

201. Esta cobla fue enviada a una dama por que dava muxas loores al escrivir de un jentil hombre mas no queria satisfacerlo segundo el su mereser.
Si fuesen bien favoridas.
10 versos.

202. Otra sparsa ha donde se halla el nombre d ella en la cabesa de los siete bordones principales da cobla prasiente.
Bien que te plasen mis males.
9 versos.

203. (Fol. 210 v°.) Demanda.
Per dos estremps | tinch l esperit destret.
8 versos signats: «Lo servidor malguardonat, Guardia».

Resposta.

Dels dos combats | me sembla pus estret.

8 versos, sotascrits per: «Del mes de tots paçionat, P. A.»

204. (Fol. 211.) Armemnos, vers cristians.

Una cobla de 5 versos, 3 de 9, una tornada a Jesús de 5, i «Endreça al Pare Sant e princeps grans» també de 5. L'obra és per excitar una creuada contra l Gran Turc.

205. (Fol. 211 v°.) Obra feta per P. Luys Valta per una dama qui no volia satisfer al voler seu e mostravali amor.

Com no pensau | que us am extremament.

8 cobles de 8 versos.

206. (Fol. 212 v°.) Feta per Johan de Masdovelles tramesa a P. Anthoni.

Claradat gran | de continuu raté.

8 versos.

Apres li trametà la dejus perque tardava a respondre.

Pera germa, | hindigna de resposta.

10 versos.

Resposta.

Del sol calor | sovint a mi deté.

8 versos.

Resposta.

Lo meu senyor | be veig que res no costa.

10 versos.

El foli 213 està en blanc.

207. (Fol. 213 v°.) Kar no es tu | a donar benefici.

12 cobles de 8 versos i tornada de 4.

208. (Fol. 215 v°.) Per lo gran pes | de la manca bastida.

8 coles de 8 versos, tornada i endreça de 4.

209. (Fol. 216 v°.) Dins un castell | hedificat en rocha.

5 cobles de 8 versos i tornada de 4.

210. (217. v°.) Cobla feta per P. Anthoni a J. de Masdovelles.

Trepodion | baracasin | xaxundi.

8 versos macaronics.

Resposta feta per lo dit Johan de Masdovelles al dit P Anthoni.

Quespadanam | farup | damiacundi.

8 versos macaronics que són, com els anteriors, impossibles de dexifrar no tenint clau.

Altra cobla feta per J. de Masdovelles sobre la que ell li tramesà al P. Anthoni sobre la que ell havia tramesa.

Titol i cobla tot està ratllat o esborrat, el primer vers no s pot llegir, el segon és:

Pus de trobar tens novisim estil.

9 versos.

211. (Fol. 218.) Resposta de Pera Torroella a huna letra que li fa Fransesch Farrer demanantli que es grat.

Pasat e fins asi sens respondre a vostra letra, Fransesch Farrer, no per que la mia voluntat defugis...

La lletra no és complerta per mancança d'un foli després del 220 v°, en el que trenca amb les següents paraules.

...trobantvos donchs en son servey de reprensió qui si ab los remeys ten esi...

Aquesta *lletra*, de Pere Torroella, se conserva entera en el Cançoner de Çaragoça; però com el relligador havia tallat el titol, apareix séns nom d'autor en ell libre de Baselga, p. 206.

212. (Fol. 221.) Cancion.

Quando acabara tristura.

2 versos, després 4 cobles de 4 versos.

213. (Fol. 221 v°.) Otra.

No puedo apartarme.

Una cobla de 3 versos i 4 de 5.

214. (Fol. 222.) Feta per Johan de Masdovelles.

Sin causa me days tal pena.

Una cobla de 3 versos i altra de 7.

215. (Fol. 222 v°.) Estas dos coplas fizo un gentil hombre de casa del senyor almirante, por la fija de miser Falcon.

Ante vuestra senyoria.

2 cobles de 10 versos.

216. (Fol. 223.) Cansion.

Dizen que faguo follia.

Una cobla de 4 versos i altra de 8.

És de Diego Enriquez i figura en el *Cancionero de Stuñiga*. Vegi-s l'edició de 1872, p. 141.

217. (Fol. 223 v°.) Coblas sobre lo Pater noster fetas en Barchelona per causa de la Inquisicio.

Pater noster poderós.

11 cobles de 8 versos. Després de l'última: «Deo gracias». En català.

218. (Fol. 226.) Cansion.

Pues que parto no partiendo.

Una cobla de 5 versos i altra de 9.

219. Otra.

Quando mas miro las bellas.

Una cobla de 4 versos i altra de 8.

220. (Fol. 226 v°.) En nom de Deu, totavia quens vulla gordar e la Verga Maria. Libre compost en Tonis per frare Enselm Turmeda, en altra manera apellat Abdelà, de alguns bons nudriments encara que ell los aja mal seguits.

En nom de Deu omnipotent.

104 cobles de 4 versos; al final: *Amen*.

Se troba també una bona versió en un manuscrit de la Biblioteca de Carpentras. Vegi-s Lambert, *Catalogue descriptif et raisonné des Manuscrits de la Biblio-*

thèque de Carpentras, 1862, t. I, p. 208. Són innombrables les edicions que s'han fet d'aquest popularissim poema den Turmeda del segle XVIè ençà. La més recomanable és la que féu en Marian Aguiló fent-la entrar en el seu *Cançoner de les obretes en nostra lengua materna, mes divulgades durant los segles IV, XV e XVI.*

221. (Fol. 235 v°.)

D aquell poch espay | que tristor consent.

En una cobla de 10 versos, l'autor ofereix un present de refrans a una noble dama. Després vénen els refrans que estan continguts en 168 versos aparellats a dos columnes, am que acaba l Cançoner, però no la composició, segons sembla: pot-ser alguns fulls finals hauran sigut arrencats. Els dos primers versos aparellats són:

Amor de Donzella
Es aygua n sistella

i els darrers que apareixen en el MS. son:

Venir hi deus por
Dolor ans al cor.

J. MASSÓ TORRENTS

(Acabarà)

«EX-LIBRIS» CATALANS

És sabut que ls dos mots llatins «EX LIBRIS» volen dir *d'entremig dels llibres*, propriament *dels llibres*, i que haurien d'anar seguits del nom del possessor. No obstant, s'ha fet tant general l'expressió *ex-libris* pera indicar marca, segell, contenint o no dibuix i lema, que no hi ha més remei que admetre-la donant-li aquest sentit.

Entre ls nostres bibliofils no ha entrat encara l'afició a tenir un *ex-libris* pera fixar a cada volum de llurs biblioteques. Són pocs els que han volgut triar un lema que indiqués la personalitat o ls gustos de l'home d'estudi, de l'artista o del col·lector. En Marian Aguiló, qui fou un dels que més ha sabut fruir el gust del llibre, sen féu fer un que és prou conegut per haver-lo posat com a marca o segell en tots els llibres per ell publicats.

Per avui comencem la nostra col·lecció de *ex-libris* amb els quatre que ha dibuixat darrerament el notable artista Triadó. Els nostres bibliofils podran examinar la correcció, la justesa de dibuix i els simpatics estils ornamentals de que sap valer-se pera donar especial caracter a cada *ex-libris*.

«EX-LIBRIS» CATALANS

Num. 1. — Dibuix de Josep Triadó

«EX-LIBRIS» CATALANS

Num. 2. — Dibuix de Josep Triadó

«EX-LIBRIS» CATALANS

Num. 3. — Dibuix de Josep Triadó

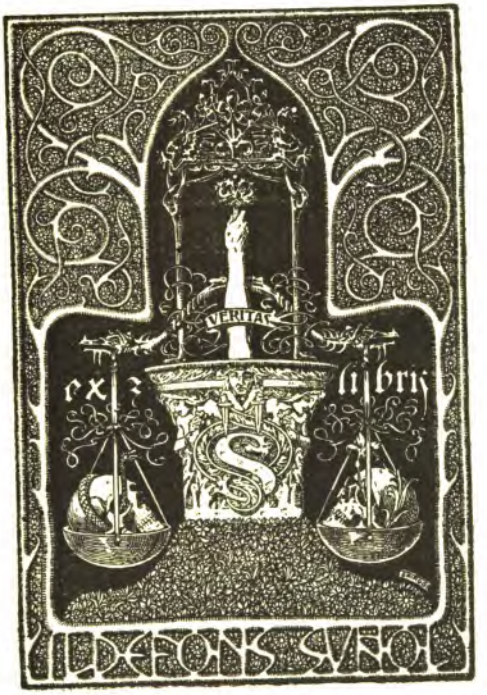

Num. 4. — Dibuix de Josep Triadó

LA PREMSA
ESCRITA EN LLENGUA CATALANA

DESDE 1 DE JANER DE 1901

Agrairem moltissim que sens dongui coneixença de qualsevol omissió involuntaria que s noti en la present *llista* a fi de que poguem corretgir-la en el nombre vinent.

CATALUNYA

BARCELONA

BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA. Mensual. — Redacció y Administració: Paradís, 10, y Llibreteria, 21.

22 × 16 cm., 24 pp., més 8 de folletí, gravats, fototipies, en una coberta de color. Preus de suscripció anual: Pels socis del *Centre Excursionista*, 4 ptes.; pels no socis, 6 ptes. Any XI.è de publicació.

BUTLLETÍ DE LA INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTORIA NATURAL. Fulla franca als aficionats a las Ciencias naturals. — Redacció: Plassa de Sta. Ana, 20, 1.er

22 × 16 cm., 8 pp. a 2 columnes. Any I.

CATALUNYA ARTÍSTICA. Setmanari ilustrat de Literatura, Arts y Teatros. — Redacció y Administració: Raurich, 20, pral. Preu: 15 centims.

27 × 20 cm., 16 pp. a 2 columnes, gravats, folletins, en cobertes. Any II.

DIARI DE CATALUNYA. Diari català d'avisos, noticias y anuncis. — Redacció y Administració: Rambla de las Flors, 25. Preus: 1 pta. al mes; 5 centims el número.

56 × 44 cm.; 4 pp. de 4 columnes; fa dugues edicions, matí i vespre, que no tenen altra diferencia que les noticies d'última hora. Any I. Se publicà immediatament després de la suspensió de *La Veu de Catalunya*, a la qual va suceeir fins al 11 de Març.

JA PLOU. Mensual. — Correspondencia: Kiosc «El Sol», davant del Liceu. Preu: 20 centims el número. Any II.

28 × 19 cm.; 8 pp. a 2 columnes.

El num. 1 va aparèixer en Desembre.

JOVENTUT. Semmanari catalanista. Literatura, Arts, Ciencias. Surt els dijous. — Redacció y Administració: Plassa del Teatre, 6, entressol. Preu: 20 centims; un any, 8 ptas.

27 × 19 cm., 16 pp. a 2 columnes, 32 pp. de folletins, cobertes.

LA BARRETINA. Setmanari humoristich, popular y català de bona mena, deslligat de tot partit politich. Sortirà cada dissapte. — Redacció y Administració: carrer de las Molas, 24. Preu: 5 centims.

38 × 27 cm., 4 pp. a 3 columnes, gravats. Any II.

La Campana de Gracia. Donarà al menos una batallada cada senmana. — Redacció y Administració: Rambla del Mitx, 20 botiga. Preu: 5 cts.

47 × 34 cm., 4 pp. a 4 columnes, gravats. Any XXXII.

La Esquella de la Torratxa. Periòdich satírich, humorístich, ilustrat y literari. Donarà al menos uns esquellots cada senmana. — Administració y Redacció: Rambla del Mitx, 20. Preu: 10 cèntims.

28 × 19 cm., 16 pp. a 2 columnes, gravats. Any XXII.

La Ilustració Llevantina. Revista quinzenal artistich-literaria de Catalunya, Valencia, Balears y Rosselló.—Administració: Rambla de las Flors, 20, primer. Preus: Un num., 1 pta.; un any, 20 ptas.

37 × 28 cm., 16 pp. a 2 columnes, nombrosos gravats, cobertes. Any II.

La Nació Catalana. Quinzenari Catalanista.—Redacció y Administració: Associació Popular Regionalista, Escudellers Blanchs, 8, primer.—Preus: Accions de 100, 50, 25 y 12 exemplars a 2'50, 1'25, 0'65 y 0'35 ptes. per tot Catalunya. Edició pera la venda a 5 centims el número.

44 × 32 1/2 cm., 4 pp. a 3 columnes. Any IV.

La Rambla. Setmanari català ilustrat.—Surt tots los dissaptes, 10 centims.

28 × 20 cm.; 16 pp. a 2 columnes, gravats; titol gravat representant la Rambla de Barcelona. El num. 1 aparegué en 25 Desembre 1900.

La Renaixensa, diari de Catalunya.—Redacció y Administració: Xuclà, 13, baixos, Barcelona. Preus: 1 pta. al mes, 5 cèntims el número.

24 × 16 ½ cm.; consta generalment de 24 pp.; els dilluns no n té sinó 8 i reparteix en cambi un folletí de noveles de 16 pp. Any XXXI; fa una edició al matí.

L'Art del Pagés. Revista agrícola quinzenal il-lustrada. Periòdich destinat a la propaganda de la Agricultura pràctica. Fundador, director y propietari: D. Francisco X. Tobella y Argila.—Direcció, Redacció y Administració: Princesa, 11, pral. Preu: Any, 5 ptes.

22 × 16 cm., 32 pp., am cobertes. Any XXV.

La Tomasa. Setmanari català.—Redacció y Administració: Sant Ramon, 6. Preu: Un num., 10 centims.

28 × 20 cm., 16 pp. a 2 o a 3 columnes, il·lustracions litografiques. Any XIV.

La Veu de Catalunya. Diari català d'avisos, noticias y anuncis.—Redacció y Administració: Rambla de les Flors, 25. Preus: 1 pta. al mes; 5 centims el número.

56 × 44 cm., 4 pp. a 6 columnes; fa dugues edicions, matí y vespre, que no tenen altra diferencia que les noticies d'última hora. Any XI (III desde que és diari).

Lo Missatger del Sagrat Cor de Jesús. Revista mensual del Apostolat de la Oració. — Administració: Llibreria «L'Arxiu», Tapineria, 48. Preu: Any, 2 ptes.

22 × 15 cm., 32 pp., am cobertes. Any IX.

Lo Pensament Català. Setmanari cientifich y literari. — Redacció y Administració: Carrer de Sant Rafel, 7, imprempta «La Catalana». Preus: Un num., 15 centims; un any, 6 ptes.

32 × 22 cm., 8 pp. a 2 columnes, folletí. Any II.

Lo Teatro Regional. Setmanari català. — Redacció y Administració: Ronda de Sant Pere, 19-21, 1.r, 2.a Preu: 20 centims.

28 × 20 cm., 16 pp. a 2 columnes, folletins d'obres teatrals. Any X.

L'Ull Clínich. Periòdich humorós, portaveu dels estudiants de Medicina d'aquesta Facultat: que sortirà mentres hi hagi qui'l compri, los dias 10 y 25 de cada mes. — Redacció: Raurich, 3.

28 × 19 cm., 8 pp. a 2 columnes, am cobertes.

Montserrat. Butlletí de la Lliga Espiritual de Nos-

tra Sra. de Montserrat. Surt cada dos mesos.— Redacció y Administració: Montesió, 10, pral. Preus: Un num., 20 centims; any, 20 ptes.

24 × 17 cm., 16 pp. Any II.

PEL & PLOMA. Quinzenari.—Redacció: Passeig de Gracia, 96, Taller den Ramon Casas. Preu: Any, 5 ptes.

38 × 27 cm., 8 pp. a 2 columnes, nombrosos gravats en colors segons originals den Casas i altres artistes. Text principalment den Miquel Utrillo; revista de coses d'art. Any III.

REVISTA DE BIBLIOGRAFIA CATALANA. Catalunya, Balears, Rosselló, Valencia. — Administració: Ronda de l'Universitat, 20. Preu: un any, 5 ptes.

19 1/2 × 14 cm., de 250 a 300 pp. anuals sense periode fixat de publicació.

UNIVERSITAT CATALANA. Butlletí mensual, portaveu dels escolars catalans.—Redacció: Canuda, 4, pral.; Administració: Escudellers Blanchs, 8, pral. Preu: Un num., 30 centims.

27 × 19 cm., 16 pp. a 2 columnes. Any II.

BERGA

LO PI DE LAS TRES BRANCAS. Quinzenari catalanista, defensor dels interessos de la Comarca Bergadana.—Redacció y Administració: «Foment Regionalista». Preus: Un num., 15 centims; any, 3 ptes.

32 × 22 cm., 12 pp. a 2 columnes. En la capsalera, el pi de les tres branques. Any IV.

CANET DE MAR

i demés pobles del Litoral desde Badalona a Tossa

La Costa de Llevant. Setmanari ilustrat catalanista. Periòdich defensor dels interessos de la comarca en particular y de Catalunya en general. — Administració: a Canet de Mar, D. Josep Rocosa, Riera de Buscarons, 4. Preus: Un num., 20 centims; trimestre, 2 ptes.

32 × 22 cm., 12 pp. a 2 columnes, am cobertes. Any VIII.

FIGUERES

La Veu del Ampurdá. Quinzenari catalanista. — Redacció y Administració: Carrer de Sant Pere, 1, 1.r Preus: Un num., 10 centims; trimestre, 1 pta.

44 × 32 cm., 4 pp. a 3 columnes. Any II.

GIRONA

Gerunda. Revista quinzenal de Ciencias, Arts y Literatura. — Preus: Un any, 4 ptes.; un num., 15 centims.

28 × 18 cm., 16 pp., 4 d'elles folletí, cobertes. Any I.

Lo Geronés. Periòdich d'avisos y noticies, portaveu del «Centre Catalanista de Gerona y sa comarca». — Administració y Redacció: Rambla Llibertat, 31. Preus: Un num., 10 centims; trimestre, 1 pta.

48 × 33 cm., 4 pp. a 3 columnes. Any VIII

GRANOLLERS

La Veu del Vallés. Setmanari portantveu de la comarca. — Direcció: Carrer del Princep, 2.

28 × 19 cm., 8 pp. a 2 columnes, am cobertes. Any VI.

LA BISBAL

L'Escut Emporità. Número únic. Periodich-cartell de las festas conmemorativas. Segon cap d'any de l'inauguració de la Associació d'aquest nom. Se reparteix de franch. — Redacció: casa social, Ample, n.° 7, y Donzellas, n.° 22.

44 × 32 cm., 4 pp. a 3 columnes. El primer i unic nombre va aparèixer el 23 de Janer de 1901. En la capsalera, el segell de l'«Associació Regionalista del Petit Empordà», i les quatre barres atravessant tot el paper.

LLEIDA

La Comarca de Lleyda. Setmanari Catalanista (adherit a la Unió). — Redacció y Adminis-

tració: carrer Major, 61, 2.n Preus: semestre, 2 pesetes; 5 centims el número.

51 × 36 cm., 4 pp. a 4 columnes. Segona epoca. Any II.

La Veu del Segre. Setmanari regionalista.—Redacció y Administració: Fragà, 17, 1.r Preu: 10 centims.

56 × 39 cm., 4 pp. a 4 columnes. Any III.

Lo Campanar de Lleyda. Revista setmanal catalana il·lustrada.—Redacció y Administració: carrer de Blondel, 7. Preus: trimestre, 1 pta.

32 × 22 1/2 cm., 8 pp. a 2 columnes. Any I.

MANRESA

La Veritat. Diari català de Manresa y sa comarca ab informació telegràfica y telefònica d'última hora.—Redacció y Administració: carrer de Picas. Preus: a Manresa, 1 pta. al mes, 5 centims el número.

50 × 35 cm.; 44 pp. a 4 columnes. Any I.

La Llum. Setmanari catòlich-regionalista.—Preus: 1'50 pta. trimestre.

28 × 20 cm., 8 pp. a 2 columnes, am cobertes. Any III.

OLOT

Sanch Nova. Revista catalana montanyenca. Surt

els diumenges. — Administració: Imprenta de N. Planadeval, Sant Esteve, 29. Preus: semestre, 2'50 ptes.; any, 5 ptes.

28 × 19 cm., 8 pp. a 2 columnes, am cobertes. Any II.

REUS

BUTLLETÍ DE LA LLIGA CATALANISTA DE REUS. Mensual?

23 × 16 ½ cm.; 8 pp., portada negra i vermella. Any II.

Lo SOMATENT. Diari regionalista d'avisos y noticias. — Redacció: Plassa del Baluart, 4; Administració: Martí Napolità, 3, 1.r Preus: Un num., 5 centims; un mes, 1'25 pta.

49 × 35 cm., 4 pp. a 4 columnes. Any XVI.

SABADELL

Lo CATALANISTA. Setmanari defensor dels interesos morals y materials de Catalunya. — Redacció y Administració: carrer Travessia de la Rambla, 9.

25 × 17 cm., 16 pp. Any XIII.

SANT FELIU DE GUIXOLS

LLEVOR. Semmanari catalanista del Empordà. — Administració: Estret del Centre, 14. Preus: Un num., 20 cents.; trimestre, 2'25 ptes.

38 × 28 cm., 8 pp. a 2 columnes.

TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona. Periòdich catalanista.
50 × 36 cm., 4 pp. a 4 columnes. Any II.

Patria. Revista literaria mensual, portaveu del Centre Recreatiu Catalanista «Las Quatre Barras». — Redacció y Administració: Escribanias Vellas, 6. Preus: Un num., 10 cents.; a ny 1 pta.
25 × 17 cm., 8 pp., 1 gravat. Any II.

TORTOSA

La Veu de Tortosa. Setmanari regionalista.
44 × 32 cm., 4 pp. a 4 columnes. Any III.

VENDRELL

Lo Vendrellench. Setmanari comarcal del Baix Panadès. — Redacció y Administració: Carrer del Teatre, 18. Preus: Un num., 10 cts.
44 × 32 cm., 4 pp. a 3 columnes. Any X.

VICH

La Veu del Montserrat. Revista mensual.—Administració: Plaça Major, 17. Preus: Un num., 50 cents.; any, 4 ptes.
25 × 16 cm., 40 pp. i 8 de folletí, am cobertes. Any XXIV. Els 23 anys anteriors havia aparegut semmanalment.

VILAFRANCA DEL PANADÈS

PANADÉS NOU: Setmanari comarcal. Se publica'ls diumenges.—Redacció y Administració: Plassa Constitució, 3. Preus: a Vilafranca, 3 ptes. trimestre.

28 × 20 cm.; 8 pp. a 2 columnes, 4 pp. de folletí, cobertes. Any I.

MALLORCA

PALMA

LA ROQUETA. Setmanari mallorquí. Sortirà a rotlo, per los presents, cada dissapte. — Administració: Cadena de Cort, 2; Redacció: Conquistador, 30. Preu, 5 centims.

35 × 24 cm., 4 pp. a 3 columnes. Tercera època, any IX.

MALLORCA DOMINICAL. Revista bilingue. Patria, Fides, Labor, Virtus. — Direcció y Administració: Cadena de la Cort, 11.

32 × 22 cm., 4 pp. a 2 columnes. Any V.

VALENCIA

ALACANT

EL CULLEROT ALICANTÍ. Semanari humoristic, independent y de interesos materials. Se publicarà els disaptes de matí. — Direcsió y Atministrasió: Carrer de Colon, num. 4.

40 × 29 cm., 4 pp. a 3 columnes, 5 cents.

Any II. En la capsalera s'hi veu un llauraor aguantant un gran cullerot.

VALENCIA

EL PALLETER. Periodic impolitic, carregat de sofre. Se publicarà 'ls disaptes. — Administració, carrer de Baix, 10, Valencia. — Epoca 3.ª Any XVII. — 5 cents. num.

44 × 32 cm.; 4 pp. a 3 columnes. Gravat en el titol.

LA TRONÁ. Semanari Bilingue, Festiu y Lliterari. Se publica tots els dumenches. — Oficines: Pelayo, 25, 1.r, Valencia. — 5 cents. el num. — Any VII. Epoca III.

44 × 32 cm.; 4 pp. a 4 columnes. Gravat en el titol.

ESTRANGER

MANILA

AVANT SEMPRE. SEMPRE AVANT. Mensual. — Redacció y Administració: Escolta, 33. Preu: Un num., 10 cents. (de dollar).

33 × 23 cm., 8 pp. a 2 columnes, am cobertes. Any III.

No hem inclòs en aquesta llista les publicacions periodiques bilingües, ni les revistes de caracter cientific, artistic o arqueologic que, malgrat de portar

el titol castellà, la major part d'articles que inserten són escrits en català. A Perpinyà surt *La Clavellina*, que no hem gosat incloure en la nostra llista perquè, am tot i dur titol català, els articles i poesies escrites en la nostra llengua formen l'excepció.

Les 53 publicacions periodiques que hem pogut enregistrar poden classificar-se així:

Diaris	4 (*)
Semmanaris	29
Quinzenaris	7
Mensuals	9
Periodes més llarcs	3

Segons llur edat, ocupen els llocs següents els periodics escrits en català:

32 anys. *La Campana de Gracia*, Barcelona.
31 » *La Renaixensa*, Barcelona.
25 » *L'Art del Pagès*, Barcelona.
24 » *La Veu del Montserrat*, Vich.
22 » *La Esquella de la Torratxa*, Barcelona.
17 » *El Palleter*, Valencia.
16 » *Lo Somatent*, Reus.
14 » *La Tomasa*, Barcelona.
13 » *Lo Catalanista*, Sabadell.
11 » *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*. Barcelona.
11 » *La Veu de Catalunya*, Barcelona.
10 » *Lo Teatro Regional*, Barcelona.
9 » *La Roqueta*, Palma de Mallorca.

(*) En la nostra llista apareixen cinc diaris, però s'ha de tenir en compte que l *Diari de Catalunya* va aparèixer durant la suspensió de *La Veu de Catalunya*.

9 anys. *Lo Missatger del Sagrat Cor de Jesús,* Barcelona.
8 » *La Costa de Llevant,* Canet de Mar.
8 » *Lo Geronés,* Girona.
7 » *La Tronà,* Valencia.
6 » *La Veu del Vallès,* Granollers.
5 » *Mallorca Dominical,* Palma.
4 » *Lo Pi de las tres brancas,* Berga.

Aquests són, segons la nostra informació, els 20 periodics que fa més temps que s publiquen. Vénen després els de menys de quatre anys.

BUTLLETÍ BIBLIOGRAFIC

DESDE 1 DE JANER DE 1901

Abril Virgili, Joseph. — ISELDA. Drama en tres actes y en vers, original de Joseph Abril Virgili. Estrenat ab brillant éxit la nit del 15 d'Abril de 1900, festa de Pasqua Florida, en l'Academia Católica de Sabadell.—*Barcelona*, Biblioteca Regional, Junqueras, 2, principal. *1901*. [Galeria dramàtica de la Biblioteca Regional.] [1

Fasc. de 19 1/2 × 12 1/2 cm., 60 pp., dibuix en la coberta, 2 ptes.

Algarra i Postius, Jaume. — V. Llull, Ramon.

Anzizu, Sor Eularia. — V. Llull, Ramon.

Aragó. — V. Dieulafoy.

Aran. — V. Bertran y Musitu.

Arborea, Jutges de. — V. Miret y Sans.

Argila i Font, Joseph de. — UN CAS APURAT. Comedia en un acte en prosa original de Joseph de Argila y Font. Estrenada an el teatro del «Nuevo Retiro» de Barcelona ab éxit extraordinari per la companyia dels primers actors Srs. Pigrau-Fages, el diumenge 10 de Febrer de 1901.—*Barcelona*, Imp. J. Badía, Doctor Dou, 14. *1901*. [Biblioteca Teatral.] [2

Fasc. de 21 1/2 × 13 1/2 cm., 24 pp., 50 centims.

Ateneu Barcelonès.—ACTA DE LA SESSIÓ PÚBLICA CELEBRADA EN LO ATENEU BARCELONÈS LO DIA 24 DE MARS DE 1900.—*Barcelona,* Est. «La Renaixensa». *1901.* [3

Fasc. de 21 × 13 cm., 18 pp.

No més conté que la memoria del secretari en Josep Rogent i Pedrosa.

Ateneu Barcelonès.—ACTA DE LA SESSIÓ PÚBLICA CELEBRADA EN LO ATENEU BARCELONÈS LO DIA 3 DE DESEMBRE DE 1900.—*Barcelona,* Est. «La Renaixensa». *1901.* [4

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 60 pp.

Conté la memoria del secretari en Joaquim Giralt i Verdaguer i el discurs inaugural del Dr. Bartomeu Robert.

Ateneu Barcelonès. — V. Vendrell, Ernest.

Banús, Lluís. — LA FONT. Drama lirich en tres actes y en vers, per lo Rvnt. Dr. Lluís Banús, Pbre.—*Barcelona,* Imp. Antoniana, carrer de Gerona, 76. *1901.* [5

Fasc. de 21 × 14 cm., 51 pp.

Barcelona, Casa comtal.—V. Calmette.

Barcelona. — V. Ateneu Barcelonès.

Bas, Vescomtes de. —V. Miret y Sans.

Beleta i Gassull, Mossèn Pere.—V. Llull, Ramon.

Benaiges, Lluis. — LA PUBILLA DEL BARBER. Joguina cómica en un acte, original, per Lluís Benaiges. Estrenada ab extraordinari éxit en la nit del 25 de Desembre de 1899, en lo

teatre del Centre Recreatiu «Las Quatre Barras» de Tarragona.—*Tarragona*, Tip. de J. Aris y Fill. *1901*. [6

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 16 pp., 50 centims.

Bernad i Durand, Josep. — V. Llull, Ramon.

Bernad i Durand, Josep. — V. Ribera y Castells.

Bertrán y Musitu, José. — EL DERECHO ESPECIAL DEL VALLE DE ARÁN, por D. José Bertrán y Musitu, doctor en Derecho, abogado del Ilustre Colegio de esta ciudad.—*Barcelona*, Tip. de José Espasa, calle de les Cortes, 221. *1901*. [7

Vol. de 19 × 12 ½ cm., 158 pp., 2 ptes.

Biblia. — L'ECCLESIASTÉS O LO PREHICADOR, PARAULES E SENTENCIES DE FILOSOPS XINESCHS E PÈRSICHS. — Nova traducció literal.—*Barcelona*. Stampa d'en Fidel Giró, *1901*. [Llibres de saviesa e de literatura oriental en català.] [8

Fasc. de 22 × 14 cm., 32 pp., tirada de 125 exemplars, 1 pta.

Després de l'Ecclesiastés vénen els epigrafs següents: *Altres paraules de saviesa, del Llibre de Proverbis; Paraules xinesques, monografia del filosop Lean* i *Sentencies de diferents autors xineschs; Paraules persiques.*

Biblia.—LA VEU DEL SPOS & DE LA SPOSA. (Cantich de Cantichs.) Nova traducció literal.—*Barcelona*. En la Stampa d'en Fidel Giró. [Llibres de saviesa e de literatura oriental en català.] [9

Fasc. de 22 × 14 cm., 16 pp., tirada de 50 exemplars, 1 pta.

Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya. — V. Brutails.

Biblioteca Lo Catalá devot. — V. Rigualt.

Blanch y Romaní, Joseph. — Lo PARE DON JOAN GALLIFA. Quadro dramàtich en un acte y en vers original de Joseph Blanch y Romaní. (Propi pera esser representat en algún Centre Católich.) Premiada ab menció honorífica en lo Certámen de l'Academia Bibliográfica Mariana de Lleyda, de 1900. —*Barcelona*, Biblioteca Regional... *1901*. [Galeria dramática de «La Biblioteca Regional».] [10

Fasc. de 19½ × 13 cm., 24 pp.

Bonavia, Salvador. — V. Millà, Lluís.

Bordoy Torrents, Pere M. — V. Llull, Ramon.

Bori i Fontestà, A. — V. Llull, Ramon.

Borrás de Palau, J. — ¡ANGEL MEU! Cançó de bressol, lletra de J. Rubió y Ors, música de J. Borras de Palau.—Universo Musical, ántes Pujol y C.ia, Puerta del Angel, 1-3. *Barcelona*. 11]

Cant i piano; lletra en català, en italià i en castellà.

Fasc. de 34 × 26 cm., 7 pp., coberta il·lustrada, 2 ptes.

Bové, Mossèn Salvador. — V. Llull, Ramon.

Brutails, Joan August. — NOTES SOBRE L'ART RE-

teatro Català (Romea) la nit del 1er de Maig 1900.—*Barcelona,* Imp. d'en Joaquim Collazos... *1901.* [Biblioteca de «Catalunya Artística». Obra 5.] [17

Fasc. de 21 × 15 cm., 27 pp., 1 pta.

Cançoner Popular. [18

Col·lecció de fulles contenint cada una un *dibuix,* la *tonada* d'una cançó popular catalana i el *text* amb algunes anotacions. Cada fulla, de 23 × 17 cm. 4 pp., 10 centims. Han sortit fins avui:

I Lo Cant dels Aucells.

II St. Ramon de Penyafort.

III La Filadora.

IV Cant dels Aucells. Cançó de principis del sigle xviii.

V L'hostal de la Peyra.

Cançons Populars Catalanas. [19

Fascs. de 28 × 18 cm., 4 pp., coberta, 15 centims.

Cada quadern comprèn 2 cançons: dibuix, tonada a una veu i lletra. Van publicades:

Quadern I.—Cançó 1.ª, *Los Segadors,* i cançó 2.ª, *Plany.* En les cobertes hi han Les Vespres Catalanes, poesia de J. A. Clavè; un text per aplicar als Segadors, de Guanyabéns, i una poesia de J. Ferré i Gendre.

Quadern II.—Cançó 3.ª, *Los fadrins de Sant Boy,* i cançó 4.ª, *La Pastoreta.* En les cobertes, la lletra de *Pel juny, la falç al puny,* de Clavé.

Candi, Candi. — V. Trullol y Plana.

Carbó i Cuscó, Josep. — V. Llull, Ramon.

Carreras i Candi, Francesc. — Notas históricas de Sarriá, por Francisco Carreras y Candi,

de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona. [Escut.] *Barcelona*. Imprenta de Francisco J. Altés, Pelayo, 6 bis. *1897*. [En la coberta *1091*.] [20

Vol. de 19 × 13 cm., XII-234-CLXXVI pp., 2 ptes. En la coberta diu *Tomo I.*

Hi ha una *dedicatoria* feta per Lluís Carles Viada i Lluch i un *prólogo* per Bonaventura Ribas, pbre. L'autor reuneix gran nombre de noticies sobre Sarrià i tot el seu terme, Pedralbes, Vallvidrera, etc., desde l xèn fins al xvèn segle; s'acompanya una notable col·lecció de cinquanta set documents; el primer, de 1160, i el darrer de 1437.

Casas i Amigó, F. — V. Lamote de Grignon.

Casas Pallerol, Jaume. — ¡Novicis! Comedia en un acte y en vers, original de Jaume Casas Pallerol. Estrenada ab bon éxit en lo Teatre Iris, de Cornellá, la tarde del 30 de Setembre de 1900 ab motiu d'una funció de beneficencia. — *Barcelona*. Est. «La Catalana» de J. Puigventós... *1901*. [21

Fasc. de 19 × 13 ½ cm., 32 pp., 1 pta.

Català, Víctor. — Lo Cant dels Mesos, per Víctor Català. — *Barcelona*. Tip. «L'Avenç»... *1901*. [22

Fasc. de 18 ½ × 11 cm., 32 pp., 1 pta.

Català, Víctor. — 4 monolechs. — *Barcelona*. Tipografia «L'Avenç»... *1901*. [23

Fasc. de 22 × 14 cm., 88 pp., 2 ptes.

Els quatre monolegs són: *La Tieta, Pere Màrtir, La Vepa* i *Germana Pau*.

Catalunya, Els Rius principals. — V. Vidal, Lluís M.

Catalunya, Historia. — V. Flos y Calcat.

Chabret, Antonio. — NOMENCLÁTOR DE LAS CALLES, PLAZAS Y PUERTAS ANTIGUAS Y MODERNAS DE LA CIUDAD DE SAGUNTO, por Antonio Chabret, cronista de la misma. *1901*. Imprenta de José Vila Serra. *Valencia*. [24

Fasc. de 21 × 13 1/2 cm. i 93 pp.

Util, ben fet i abundós en datos historics trets de bones fonts.

Collell, Mossèn Jaume. — LO BISBE MORGADES. Oració fúnebre que en los solemnes funerals celebrats en sufragi del Excm. Senyor Dr. D. Joseph Morgades y Gili, bisbe que fou de Vich y de Barcelona, en la iglesia parroquial de Santa Maria de Vilafranca del Panadés, lo dia 24 de Janer del any 1901, predicà lo Iltre. Sr. D. Jaume Collell, canonge de la Catedral de Vich.—*Barcelona*, Llibr. de Subirana germans... *1901*. [25

Fasc. de 21 1/2 × 13 1/2 cm., 30 pp.. retrat.

Colliure. — V. Calmette.

Colomer, Conrat. — Conrat Colomer. A CA'N XEIXANTA. Comedia en un acte.—*Barcelona*, Imp. J. Badia... *1901*. [Biblioteca Teatral.] [26

Fasc. de 27 1/2 × 13 cm., 24 pp., 50 centims.

Comas, Ramon N. — V. Llull, Ramon.

Cortiella, Felip. — EL CANTOR DE L'IDEAL. —

Barcelona. Tip. «L'Avenç»... *1901*. [27

Fasc. de 13 ½ × 9 cm., 32 pp., 25 cents.

Visió encoratjadora i ben escrita.

Cotó, filatura. — V. Riera, Emili.

Dieulafoy, Madame Jané. — ARAGON & VALENCE. Barcelone, Saragosse, Sagonte, Valence. Les Beaux-Arts, Les Mœurs, Les Coutumes. — *Paris*, Hachette et C.ie... *MCMI*. [28

Vol. de 31 × 22 cm., 144-IV pp., profusament il·lustrat, rust., 8 fr.; relligat, 10 fr.

L'autora s'ocupa també de Figueres, Girona, Bellpuig, Tarragona i altres viles catalanes, de totes les quals s'en reprodueixen boniques vistes. L'obra, apart l'il·lustració, que sol esser bona, val poc i està generalment desproveïda d'observacions i d'impressions noves i justes. Se veu que l'autora ha entrat en país català i valencià pensant tant sols en l'idea que s vol tenir de l'Espanya, i, lo que és més, de l'Espanya *torera*. Arriba fins al punt de suposar tot Barcelona en emoció i la gent enfilant-se als pedriços de la Rambla pera donar la nova d'haver-se ferit una *niña torera*. No cal dir que durant el viatge en la nostra terra no s'ha adonat ni de la llengua ni de les costums ni de res que ns caracterisi. L'impressió que li produeixen alguns dels nostres monuments sol ser més justa i personal; però ls datos historics que cita són sempre extrets de *Guies* o altres llibres per l'estil, tenint una desgracia especial en anotar tot lo que recents estudis han demostrat esser fals.

Domenech Rouret, Manel. — LOS AMORS DE L'ELVIRA ó L'APRENENT NOU. Sainete en un acte

y en prosa de costums Barceloninas, original de D. Manel Doménech Rouret. Estrenat ab ruidós éxit en lo Centre Republicà de Girona la nit del 20 de Janer de 1901. — *Girona*, Imp. y llibreria de Joseph Franquet y Serra, Argenteria, 26. *1901*. [29

Fasc. de 21 × 14 ½ cm., 27 pp., 1 pta.

Escriu Fortuny, M. — V. Riusech.

Espeleologia. — V. Font y Sagué.

Fages, El Pare. — Le Père Fages, des Frères précheurs. HISTOIRE DE SAINT VINCENT FERRIER. Nouvelle édition entièrement refondue, enrichie d'une carte et de nombreuses gravures.—*Louvain*, A. Uystpruyst. *Paris*, Alph. Picard & fils... *1901*. [30

2 vols. de 25 × 17 cm., 426 i 483 pp.

En aquesta voluminosa edició s'han separat els documents que acompanyaven a la primera, pera publicar-los, junt amb altres, en un volum apart que titularà *Cartulari*. Desproveïda de comprovants, apareixen més visibles els defectes de l'obra. L'autor fa esforços pera fer veure que la seva és una obra historica important, però li manca serenitat i tot seguit s'observa que ls estudis d'investigació li vénen de nou al P. Fages. En cambi, li sobra petulancia i vehemencia. Són interessants les noticies reunides sobre la predicació de Sant Vicent Ferrer i els llocs on sa memoria és venerada, malgrat llur mal ordenament. Les nombroses lamines que hi han a cada volum són mal triades i poques vegades vénen al cas.

Feliu i Codina, Joseph. — UN PIS AL ENSANCHE. Comedia en un acte y en prosa, per don Joseph Feliu y Codina. Estrenada ab extraordinari éxit en lo Teatro Català instalat en lo de Romea la nit del 21 d'Octubre de 1886. — *Barcelona,* Imp. d'en Joaquim Collazos... *1901.* [31

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 20 pp., 1 pta.

Ferran el Catolic, rei d'Aragó. — V. Calmette.

Ferrer, Sant Vicent. — V. Fages.

Filatura del Cotó. — V. Riera, Emili.

Flos i Calcat, Francisco. — BREU RESUM DE LA HISTORIA DE CATALUNYA, per Francisco Flos y Calcat, mestre de 1.ª ensenyansa, fundador y director del Col·legi de Sant Jordi. [Segell.] — *Barcelona,* Est. «La Catalana» de J. Puigventós... *1901.* [32

Fasc. de 15 ½ × 11 cm., 32 pp., o'50 pta.

Folch i Torres, Joseph M.ª — V. Busquets y Punset.

Folch Torres, Manel. — V. Llull, Ramon.

Font i Sagué, Norbert. — SOTA TERRA. Excursió espeleòloch-geològica al Priorat, Montanyes de Prades y Alt Panadès, per Mossèn Norbert Font y Sagué. Conferencia llegida'l dia 29 de Desembre de 1899. [Segell del *Centre Excursionista de Catalunya.*] — *Barcelona,* Tip. «L'Avenç»... *1901.* [33

Fasc. de 22 × 16 cm., 34 pp., o'50 pta.

Franquesa i Gomis, Josep. — V. Llull, Ramon.

Franquesa i Gomis, J. — V. Suriñach Senties.

Freixas, Narcisa. — CANÇONS POPULARS CATALANAS, originals de Narcisa Freixas. [34

Cant i piano. Se publica una cançó cada més en fascicles de 31 × 22 cm., 4 pp., dintre d'una coberta am dibuix: 75 centims. Van publicades les següents.

La falsa nineta, lletra d'Arthur Masriera.

Lo filador d'or, lletra de Jacinto Verdaguer. prebere.

El bés desitjat, lletra de Rafel Nogueras i Oller.

La festa major, lletra de J. Martí Folguera.

Fuentes (fill), Frederich. — Frederich Fuentes (fill). ELS DOS CUNILLS. Juguet còmich en tres actes y en prosa catalana. Estrenat ab gran éxit en el Teatro Català «Romea» la vetlla del 13 Novembre 1900. — *Barcelona*. Tarascó y Cuesta, impressors... *1901*. [Biblioteca de «Catalunya Artística». Obra 4.ª] [35

Fasc. de 22 × 14 cm., 48 pp., 1'50 pta.

Garriga i Boixeda, Messèn Angel. — V. Llull, Ramon.

Gatell, Joseph Ildefons. — LO DOCTOR D. JOSEPH MORGADES Y GILI, bisbe de Barcelona, per lo reverent D. Joseph Ildefons Gatell, Pvre., rector de la parroquia major de Santa Anna. — *Barcelona*, Est. de Subirana germans... *1901*. [36

Fasc. de 26 × 16 ½ cm., 24 pp., retrat de fotografia.

Gay, Joan. — V. Rusiñol.

Genís, Salvador. — LECTURA BILINGÜE. Exercicis per' apendre de llegir en català y de traduhir en castellà els noys y noyas de las escolas de Catalunyá, per D. Salvador Genís, Mestre Superior... — *Barcelona*, Imp. y litografia de Joseph Cunill Sala, Corts, 212, y Viladecols, 3. *1900.* [37

Vol. de 15 1/2 × 10 cm., 152 pp., cartronet, 1 pta.

Giralt i Verdaguer, Joaquim. — V. Ateneu Barcelonès.

Goberna, Robert. — GLORIA Á MARIA. Coral y coblas á solo ab acompanyament d'orga. Poesia de M. Jacinto Verdaguer. Musica de Robert Goberna.— Universo Musical, antes J. B. Pujol y C.ª, Portal del Angel, 1-3. *Barcelona.* [38

Fasc. de 30 1/2 × 23 cm., 6 pp., coberta, 2 pessetes.

Guardiola, Joseph. — Joseph Guardiola. CANTS DEL COR. — *Barcelona*, Imp. d'en Joaquim Collazos, Plassa Igualdat, 3. *1901.* [39

Fasc. de 21 1/2 × 15 cm., 50 pp., coberta il·lustrada, 2 ptes.

Va dividit en dos llibres: el primer porta l titol de *Planys;* el segon, el d'*Esclats.*

Guifre l Pilós, comte Barcelona. — V. Calmette.

Guimbernau, Juli. — V. Gumà, C.

Guinot i Vilar, Salvador. — CAPOLLS MUSTIGATS (aplec de contalles de la meua tèrra), per

Salvador Guinot y Vilar. — *Valencia*, Est. de'n Francesc Vives y Mora. *MCM*. [40

Vol. de 22 × 13 ½ cm., 104 pp., tirat no més que a 25 exemplars, tots numerats i dedicats.

Són boniques narracions de costums rurals de la plana de Castelló, abundoses en naturalitat i gracia. Es de doldre que son autor no hagi posat a la venda aquest ben imprès volum, que comprèn, a més d'una carta-pròleg i d'una altra de Mr. Pasqual Boronat, que clou el llibre, les narracions següents: *Al batre'ls canyòts, L'arbre de la llibertat, De romeria, Guardán lo melonar, Els reys s'en van* i *Cunegildo*.

Guiteras, Pau. — V. Rosés, Pau.

Gumà, C. — EL PECAT D'EVA. Humorada en vers, per C. Gumà. Ilustració de M. Moliné. — *Barcelona*, Antoni López, editor. Llibreria Espanyola... [41

Fasc. de 21 ½ × 13 ½ cm., 32 pp., il·lustrat, 50 centims.

Harmonia. — V. Morera.

Heraldica. Rat-Penat. — V. Vives y Liern.

Humperdinck, E. — V. Wette.

Jesucrist. — V. Soler, Gayetà.

Jordana i Tomàs, Marcelino de. — L'HOSTAL DE LA MUNDA. Juguet còmich en un acte y en prosa, original de Marcelino de Jordana y Tomàs. Estrenat ab extraordinari éxit en el Teatro Olimpo pel cuadro dramàtich de la

societat «Lo látigo d'Or» la vetlla del 27 de Janer de 1901. — *Barcelona,* Imp. d'en Joaquim Collazos... *1901.* [42

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 24 pp., 50 centims.

Lamote de Grignon. — Edició Guardia. N.° 2. Lamote de Grignon. CANSONS CATALANAS. [2.n cuadern.] [43

Fasc. de 32 × 24 ½ cm., 19 pp, coberta, 3 pessetes.

Cant i piano. Aquest segon quadern conté les obres seguents: *Las rosellas han partit,* i *¡Com jo t'anyoran!,* lletra d'Apeles Mestres; *Nuviatje* i *Funeral,* lletra de Joseph M.ª Rabassa; *L'angel de la son,* lletra d'Apeles Mestres i *Cansó de Maria,* lletra de J. Casas y Amigó.

Literatura Catalana, historia.—V. Rubió y Lluch.

Lleida, Universitat. — V. Llorens Fàbrega.

Llengua Catalana. — V. Genís, Salvador.

Llorens Fàbrega, Joan. — L'UNIVERSITAT DE LLEYDA. Treball premiat ab lo del «Colegi de Metjes» de la provincia en los Jochs Florals celebrats per l'«Associació Catalanista de Lleyda» lo dia 14 de Maig de 1900, original de Joan Llorens Fàbrega.—*Lleyda,* Imp. y llibreria de Sol y Benet, Major, 19, y Blondel, 9 y 10. *1901.* [44

Fasc. de 20 ½ × 12 ½ i 79 pp., 2 ptes.

Llull, Ramon. — HOMENATGE AL DOCTOR ARCANGELIC LO GLORIÓS MARTIR DE CRIST BEAT RAMON LLULL, SOS DEIXEBLES ADMIRADORS I

DEVOTS AL PRIMER D'ANY DE 1901 I COMENÇAMENT DEL SEGLE XX. [Al final.] Tipografia «L'Avenç»... *Barcelona.* [45

Fasc. de 27 × 18 cm., 100 pp., 4 estampes antigues reproduhides, musica, 4 ptes.

Aquest Homenatge conté'ls estudis i poesies següents: *El culte al B. Ramon Llull i sa antiguitat*, per Mossèn Salvador Bover: *Al beat Ramon Llull*, poesia, per Mossèn Jacinto Verdaguer: *Al beat Ramon Llull*, poesia. per Arthur Masriera: *L'arbre del beat Ramon Llull*, poesia, per J. Franquesa i Gomis: *Un capitol del Llibre de Sancta Maria*, per M. Obrador i Bennassar; *La conversió d'en Llull*, poesia, per Francesch Ubach i Vinyeta; *Utilitat de l'«Ars Magna» luliana*, per Mossèn Salvador Bové: *Lo Llibre de Contemplació*, poesia, per Mossèn Antoni Taulet i Vilaplana: *Romanceret del beat Ramon Llull*, poesia, per Joseph Parareda i Sala: *Al doctor arcangelic beat Ramon Llull*, poesia, per Manel Folch Torres; *Deixebles de l'escola luliana*, per Mossèn Salvador Bové; *Al doctor arcangelic lo Beat Ramon Llull*, poesia hebraica, per Pere M. Bordoy Torrents; *Anacreontica*, poesia grega, per Mossen Joan Vallès i Gavarró: *En honor al beat Ramon Llull*, poesia llatina, per Josep Carbó i Cuscó; *Lo sistema cientific lulià, o sia l'«Ars Magna». no té res que veure ab la cabala o tradició especulativa dels hebreus*, per Mossèn Salvador Bové. *Flor de Martiri*, poesia, per Mossèn Pere Beleta i Gassull; *El beat Ramon Llull*, per Rafel Folch i Capdevila: *Lo beat Llull, literat*, per Joan Vallès i Pujals; *Necessitat d'una restauració luliana*, per Jaume Algarra i Postius; *Ramon Llull*, poesia, per Mossèn Angel Garriga i Boixader: *La mort del b. Ramon Llull*, poesia. per A. Bori i Fontestà: *Va esser inspi-*

rat per Déu lo sistema Luliàn, per Mossèn Salvador Bové; *El lulisme a l'Universitat de Girona*, per Joan B. Torroella; *Al beat Ramon Llull*, poesia de Sor Eulalia Auzizu; *Lo beat Ramon Llull, poeta religiós*, per Josep Bernard i Durand; *Del beat Llull i de la musica*, per Joan Vancell; *A Ramon Llull*, poesia, per Anton Busquets i Punset; *El beat Ramon Llull, la major gloria catalana del segle XIII*, per Ramon N. Comas; *Himne al doctor arcangelic lo beat Ramon Llull*, per Josep Mas i Casanovas, i musica pera l mateix *Himne* per Joan Vancell.

Maragall, Joan. — V. Wette.

Marriera i Fonts, Emanuel. — ESTUFAT Á LA CATALANA. Pessa cómica en un acte y en prosa, original de Emanuel Marriera y Fonts. Estrenada ab ruidós éxit en la «Associació de Sant Lluís Gonçaga de la Parroquia de Sant Pau» de Barcelona, lo dia 8 de Desembre de 1898. — *Barcelona*, Biblioteca de la Barretina... *1901*. [46

Fasc. de 21 × 13 cm., 19 pp., 1 pta.

Martí Folguera, J. — V. Freixas, Narcisa.

Martí i Trenchs, Joan. — LO POT PETIT Ó LO LLIBRE DELS PERQUÉS, per Joan Martí y Trenchs, farmacéutich y Llicenciat en Filosofia y Lletras. — *Barcelona*, Tipografia Gutenberg, carrer d'Urgell, 20, 1.r *1901*. [47

Fasc. de 20 ½ × 15 cm., 72 pp., 1 pta.

Martorell, J. — Á TRES QUARTS DE QUINZE. Polka

ab acompanyament de xiulets, per J. Martorell. — *Barcelona*, Llobet y Mas. Rambla de Canaletas, 9... [48

Fasc. de 35 × 27 ½ cm., 5 pp., dibuix en la coberta, 1'50 ptes. Piano.

Marxuach, Alfons. — VIATJE DE BODA. Juguet en un acte y en prosa, original de Alfons Marxuach. Estrenat ab brillant éxit en lo Teatre de Novetats de Barcelona la nit del 10 de Janer de 1889. — *Barcelona*, Imprempta J. Badía... *1901*. [Biblioteca teatral.] [49

Fasc. de 21 × 13 cm., 26 pp., 50 centims.

Mas i Casanovas, Josep. — V. Llull, Ramon.

Mas i Casanovas, Antoni. — LO SR. JOSEPH DE LAS DISPESAS Ó UNA CASA COM UN CEL. Sainete en prosa, per Antoni Mas y Casanovas. Estrenada la nit de la Candelera de 1901 ab éxit extraordinari en l'Academia Católica de Sabadell. — *Barcelona*, Biblioteca «La Barretina». Molas, 24, entlo. 1.ª *1901*. [Biblioteca de «La Barretina». Obra 12.] [50

Fasc. de 21 ½ × 13 ½ cm., 24 pp., 1 pta.

Masriera, Arthur. — V. Freixas, Narcisa.

Masriera, Arthur. — V. Llull, Ramon.

Massó Torrents, J. — V. Brutails.

Mestres, Apeles. — IDILIS. Llibre primer. Segona edició. — *Barcelona*, A. López, editor... [Imp. Salvat y Fill. *1900*.] [51

Vol. de 18 1/2 × 13 1/2 cm., 152 pp., coberta dibuixada, 2 ptes.

La primera edició d'aquests *Idilis* va publicar-se en 1889 il·lustrada per l'autor. Els títols dels dotze idilis son: *La cigala y la formiga, Els dos Cresos, L'anyell de Pasqua, La oreneta, Estiu, Tardor, La nit al bosch, El rey y el pastor, El llaurador, L'hereu del hivern, La rosella* i *Els sardinalers.*

Mestres, Apeles. — IDILIS. Inèdits. Llibre segon. — *Barcelona*, A. López, editor. [Tip. Salvat y Fill, *1900.*] [52

Vol. de 18 1/2 × 13 1/2 cm., 186 pp., coberta il·lustrada, 3 ptes.

Conté'ls idilis següents: *El Boscater, La Bofetada, Anyoransa, El Maquinista, El Canyar, Joventut daurada, El gorch, Vetlla trista*, i *La Selva*, idili ciclic.

Mestres, Apeles. — DRAMAS LÍRICHS. LA ROSÓNS-PICAROL. — *Barcelona*, A. López, editor... [Tip. Salvat y Fill. *1901.*] [53

Fasc. de 18 1/2 × 13 1/2 cm., 60 pp., 1 pta.

La Rosons, posada en musica pel mestre Enric Morera, va estrenar-se en el Teatre Liric Català la nit del 22 de Janer. *Picarol*, am musica del mestre Enric Granados, va ser estrenat en el mateix teatre la nit del 23 de Febrer.

Mestres, Apeles. — Apeles Mestres. POEMAS DE MAR... Tercera edició. — *Barcelona*, Antoni López, editor, Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20. [54

Vol. de 18 × 14 cm.. 128 pp., coberta il·lustrada per l'autor, 2 ptes.

Mestres, Apeles. — V. Lamote de Grignon.

Millà, Lluís.—¡CARREGÁ'L MORT! Juguet cómich en un acte y en vers, escrit en català per Lluís Millà. Estreno: Teatro Circo Espanyol (Barcelona), 12 de Mars de 1900.—*Barcelona,* Est. tip. de R. Pujol... *1900.* [Biblioteca «Sense donas». Serie 1.ª Obra n.° 1.] [55

Fasc. de 22 × 14 cm., 24 pp.

Millà, Lluís i Salvador Bonavia.—¡SERENOOO... LAS VINTICUATRE! Suposició en un acte y en vers, original de Lluís Millà y Salvador Bonavia.—*Barcelona,* Imp. J. Badia... *1901.* [Biblioteca Nova. Obra 1.ª, Janer.] [56

Fasc. de 21 ½ × 12 ½ cm., 16 pp., dibuix en la coberta, 25 centims.

Millà, Lluís.—¡UNA COVA DE LLADRES! Juguet mitj històrich en un acte y en vers, escrit en català per Lluís Millà. Estreno: Salon Romea (Lleyda). Nit del 2 de Agost de 1899.—*Barcelona,* Est. tip. de R. Pujol... *1900.* [Biblioteca «Sense donas». Serie 1.ª Obra n.° 2.] [57

Fasc. de 22 × 14 cm., 24 pp.

Miret i Sans, Joaquim.—LOS VESCOMTES DE BAS EN LA ILLA DE SARDENYA. Estudi històrich sobre los Jutges d'Arborea de raça catalana, per Joaquim Miret y Sans, doctor en dret civil y canònich, individuu de número de la reyal Academia de Bones Lletres de Bar-

celona. — *Barcelona*. Est. «La Catalana» d'en Jaume Puigventós. *1901*. [58

Vol de 22 1/2 × 15 cm., 144 pp., 2 ptes.

Estudi notable; llibre ben compost.

Montoliu, Cebrià. — JOHN RUSKIN. Fragments traduits de l'inglès, amb un assaig introductori, per Cebrià Montoliu. — *Barcelona*, Tip. «L'Avenç»... *1901*. [59

Vol. de 18 1/2 × 12 cm., 204 pp., 2 ptes.

Bona traducció feta en estil atractiu i correcte. Se recomana l'assaig introductori.

Montolin, Manuel de. — NOVA PRIMAVERA, poema lliric. PRIMERES POESIES. — *Barcelona*, Tipografia «L'Avenç»... *1901*. [60

Vol. de 18 1/2 × 12 cm., 15 pp., 2 ptes.

Nou i veritable poeta. Poques incorreccions de forma al costat de les moltes que solen trobar-se en la major part dels nostres poetes.

Morera, Enric. — TRACTAT PRACTIC D'HARMONIA, precedit de l'Escala de Quintes, per Enric Morera. Text català i castellà. — *Barcelona*, Magatzem de Musica de Rafel Guardia... *1901*. [Tip. «L'Avenç».] [61

Vol. de 27 × 18 cm., 172 pp., 10 ptes.

L'obra va a 2 columnes; la 1.ª conté l text català i l'altra l castellà, però ls nombrosos exemples musicals ocupen tota la plana i abarquen els dos textes.

Morera, Enric. — V. Rusiñol.

Morgades, Dr. Josep. — V. Collell, Jaume.

Morgades, Dr. Josep, bisbe de Barcelona. — V. Gatell.

Murvedre. — V. Chabret.

Musica.

Harmonia, V. Morera.

Cant, V. Cançons populars catalanes. — Cançoner popular. — Viver, Antoni.

Cant i piano, V. Borras de Palau. — Freixas, Narcisa. — Lamote de Grignon. — Palau, F. — Sanchez Gavagnach — Trullol y Plana. — Vancell, Joan. — Vives, A.

Cant i orga, V. Goberna.

Obres líriques teatrals, V. Gay. — Morera.

Piano, V. Martorell. — Rodríguez d'Alcàntara.

Les obres d'aquesta llista s'han de cercar en el nom dels autors: *A la non non*, Sanchez Gavagnach. *¡Angel meu!*, Borras de Palau. — *A tres quarts de quinze*, Martorell, J. — *Cançó*, Palau, F. — *Cançó de Maria*, Lamote de Grignon. — *Cant dels aucells*, Cançoner popular. — *Cigales i Formigues*, Morera. — *¡Com jo t'anyoranl*, Lamote de Grignon. — *El bés desitjat*, Freixas, Narcisa. — *Els tres tambors*, Vives, A. — *El jardí abandonat*, Gay. — *Funeral*, Lamote de Grignon. — *Gloria a Maria*, Goberna. — *Himne a Ramon Llull*, Vancells, Joan. — *La cançó de la Esperança*, Trullol y Plana. — *La cançó del pescador*, Vives, Antoni. — *La falsa nineta*, Freixas, Narcisa. — *La festa major*, Freixas, Narcisa. — *La filadora*, Cançoner popular, Vives, A. — *La filla del Marxant*, Vives, A. — *L'alegria que passa*, Morera. — *L'angel de la son*, Lamote de Grignon. — *La pastoreta*, Cançons populars catalanas; Rodríguez d'Alcàntara; Vives, A. — *Las rosellas han partit*, Lamote de Grignon. — *L'emigrant*, Vives, A. — *Lo cant dels aucells*, Cançoner popular. — *Lo filador d'or*, Freixas, Narcisa. — *Los fadrins de St. Boy*, Cançons populars catalanas. — *Los segadors*, Cançons popu-

lars catalanas. — *L'Hostal de la Peyra*, Cançoner popular. — *Nuviatge*, Lamote de Grignon. — *Plany*, Cançons populars catalanas. — *St. Ramon de Penyafort*, Cançoner popular. — *Son mos amichs*, Sanchez Gavagnach. — *Tractat practic d'Harmonia*, Morera.

Nogueras i Oller, Rafel. — V. Freixas, Narcisa.

Obrador i Benassar, Mateu. — V. Llull, Ramon.
Osona, Arthur. — V. Busquets y Punset.

Palanca Hueso, Antoni. — MALA LLUNA. Sarsuela en un acte dividit en tres cuadros, en vèrs, valenciana orichinal de Antoni Palanca Hueso, música del mestre Ramón Martínez Carrasco. Estrenà en éxit extraordinari en el Teatro de la Princesa de Valencia la nit del 27 de Octubre de 1900. — *Valencia*, Imprempta de José Peidró... [*1901*.] [62

Fasc. de 20 1/2 × 14 cm., 40 pp.

Pamies, Ramon. — ¡MALEHIT DE DEU! Llegenda sacra-tragica dividida en 4 quadros, original de Ramón Pamies. Estrenada el día 12 Febrer 1899, en lo «Centre Moral» de Gracia.—*Barcelona*, Biblioteca de «La Barretina»... *1901*. [63

Fasc. de 21 1/2 × 13 1/2 cm., 46 pp., dibuix en la coberta, 2 ptes.

Panadès, Alt. — V. Font y Sagué.
Parareda i Sala, Josep. — V. Llull, Ramon.

Pensament Català. Un redactor de. — V. Predicació en català.

Pitarra, Serafí.—L'ÚLTIM TRENCALÓS. Llegenda romántica del sigle XI, no premiada en los Jochs Florals, escrita en vers y en català del que ara's parla, per Serafí Pitarra. 3.ª edició. Ilustrada ab ninots de'n Ñapus.— *Barcelona*, Antoni López, editor, Llibreria Espanyola... [Singlots poétichs. Obra 16.ª] [64

Fasc. de 21 × 13 1/2 cm., 22 pp., il·lustrat, 50 centims.

Poesies Catalanes.

Vegin-se ls noms dels autors següents: Busquets, y Punset. — Català, Victor. — Gumà, C. — Guardiola. — Mestres, Apeles. — Montoliu, Manuel de. — Pitarra. — Ribera Castells. — Ribera Rovira. — Surifiach Senties.

Pradell, Francesc. — LA FORSA DE LAS PASSIONS. Drama en tres actes y en vers, original de En Francesch Pradell. Estrenat en l'«Associació de Sant Lluís Gonçaga» de la Parroquia de Sant Pau lo dia 30 de Juliol de 1899.— *Barcelona*, Biblioteca de «La Barretina»... 1900. [Biblioteca de «La Barretina». Obra n.º 9. *1901*.] [65

Fasc. de 21 1/2 × 14 1/2 cm., 62 pp., 2 ptes.

Prades, montanyes de. — V. Font y Sagué.

Predicació en català. — MEMORIAL EN DEFENSA DE LA LLENGUA CATALANA PERA QUE'S PREDIQUE AB ELLA A CATALUNYA. Folleto del any

1636, ara novament publicat per un Redactor de Lo Pensament Català. — *Barcelona*, Imp. «La Catalana» de J. Puigventós... *1901*. [66

Fasc. de 21 1/2 × 15 1/2 cm., 54 pp., 0'50 pta.

Priorat. — V. Font y Sagué.

Rabassa, Joseph M.ª — V. Lamote de Grignon.

Rat-Penat. — V. Vives y Liern.

Ribas, Bonaventura, Pbre. — V. Carreras y Candi.

Ribera, Antoni. — V. Wette.

Ribera i Castells, Antoni. — Antoni Ribera y Castells (S. del Palau). HUMORÍSTICAS. Versos en català, prólech de Joseph Bernad y Durand. — *Barcelona*, Est. «La Catalana» de J. Puigventós... *1901*. [67

Vol. de 16 × 11 cm., 119 pp., 2 ptes.

Ribera Rovira, Ignasi de L. — MÓS TRES AMORS. A Deu, A la mare, A ella. Aplech de poesias de Ignasi de L. Ribera Rovira. — Typ. Siva Magalhães. *Thomar*, Portugal... *1901*. [68

Vol. de 17 1/2 × 11 1/2 cm., 84 pp., retrat de l'autor.

Riera, Emili. — GUIA PRACTIC PERA LA FILATURA DEL COTÓ. — Aplec dels Problemes resolts que més sovint se presenten en el curs de la fabricació dels filats de cotó, Taules pràctiques, Vocabulari dels termes més

usats, etc., per Emili Riera, Enginyer industrial, Fundador y Professor de la classe de Teixit Mecanic a l'Escola provincial d'Arts y Oficis de Barcelona, agregada a la d'Enginyers Industrials. — *Barcelona,* Tipografia «L'Avenç»... *1901.* [69

Vol. de 17 × 10 ½ cm., 116 pp., i fulls blancs per notes, relligat tela, 7 ptes.

Després dels problemes ve un Vocabulari de *paraules* més corrents empleades en les filatures *catalanes* am les equivalents *franceses i ingleses.*

Rigualt i Soler, Mossèn Tomàs. — Biblioteca Lo Catalá devot. La Primera Comunió. Aplech d'exercicis pera prepararse á rebrer los sagraments de la Penitencia y Eucaristia, coleccionats per lo doctor Mossen Tomàs d'Aquino Rigualt y Soler, Beneficiat de Santa Maria del Mar de Barcelona. Ab llicencia eclesiástica. — *Barcelona, 1901.* Imp. Teresiana, Angels, 22-24. [70

Vol. de 14 ½ × 8 ½ cm., 200 pp., diferents preus segons l'enquadernació, partint de 1 pta.

Rigualt i Soler, Mossèn Tomàs d'A. — Biblioteca Lo Català devot. La Setmana Santa, treta de la que publicà en lo renaxement de nostra literatura religiosa lo zelós missionista y gran propagador de la fe católica en Catalunya, Mossen Antón Vergés y Mirassó, per lo doctor Mossen Tomàs d'A. Rigualt y Soler. Am llicencia eclesiàstica. — [*Barcelona,* Est. Henrich y C.ª *1901.*] [71

Vol. de 14 1/2 × 8 1/2 cm., 238 pp., lamines, diverses edicions desde 1 pta., variant els preus segons l'enquadernació.

Riusec, M. — VERMOUTH MATRIMONIAL. Joguina cómica en un acte y en vers, original de M. Riusech (M. Escriu Fortuny). Estrenada ab éxit extraordinari, lo 15 de Febrer de 1891, en lo teatro Calvo-Vico, Gran-Via. — *Barcelona*, «Lo Teatro Regional», Ronda de Sant Pere, 19 y 21, *1901*. [Biblioteca de «Lo Teatro Regional». Obra 169.] [72

Fasc. de 19 1/2 × 13 cm., 40 pp., 1 pta.

Robert, Dr. Bartomeu. — V. Ateneu Barcelonès.

Rodríguez d'Alcántara, M. — A. Carles Vidiella.

LA PASTORETA. Glosa pera piano, per M. Rodriguez d'Alcántara. — Establecimiento Musical Rafael Guardia, Rambla San José, 29. *Barcelona*. [73

Fasc. de 34 × 23 cm., 13 pp., coberta colorida, 2'50 ptes.

Rogent i Pedrosa, J. — V. Ateneu Barcelonès.

Rosés, Pau, i Pau Guiteras. — L'IDIOTA DEL GORCH NEGRE. Drama en un acte y en vers, original de Pau Rosés y Pau Guiteras. Estrenat ab brillant éxit la nit del 7 d'Abril de 1901 en lo Centre Moral de Sant Francisco de Paula. — *Barcelona*. Imp. de F. Badia... *1901*. [Biblioteca de «La Barretina». Obra 13.] [74

Fasc. de 21 × 13 cm., 32 pp., al final tonada i

acompanyament de piano d'una cançó de F. Palau, pbre., 1 pta.

Rosés, Pau, i Pau Guiteras.—Pau Rosés y Pau Guiteras.—LAS FESTAS DE NADAL Ó ASTUCIAS ESTUDIANTILS. Passatemps còmich y en vers.—*Barcelona*, Imp. F. Badia... [Segona edició... Bibliot. de «La Barretina»...] [75

Fasc. de 21 × 12 ½ cm., 24 pp., dibuix a la coberta, 1 pta.

Rosselló, Art religiós.—V. Brutails.

Rovira i Serra, Manuel.—Rovira y Serra.—GENT DE VIDRE. Drama original en tres actes y en prosa. Estrenat en el Teatro Romea de Barcelona la vetlla del 25 de Janer de 1901.—*Barcelona*, A. López Robert, impresor, carrer del Conde del Asalto, 63. *1901*. [76

Vol. de 21 × 15 cm., 196 pp., 2 ptes. L'autor posa l seu propri retrat i l'autograf.

Rubió i Lluch, Antonio.—SUMARIO DE LA HISTORIA DE LA LITERATURA ESPAÑOLA, por el Dr. D. Antonio Rubió y Lluch, catedrático de la Universidad de Barcelona.—*Barcelona*, Imp. de la Casa Provincial de Caridad. *1901*. [77

Fasc. de 21 × 14 ½ cm., 107 pp., 2 ptes.

Incloim aquí aquesta obra perquè una part molt principal va dedicada a formar un programa de *Historia de la Literatura Catalana*. L'autor ha condensat en 40 pp. una materia que suposa molt estudi i que forma l millor plan per historiar la

mostra literatura que s'ha fet fins avui séns excluir els de A. Morel Fatio i de Otto Denk.

Rubió i Ors, J.—V. Borras de Palau.

Rusiñol, Santiago.—L'ALEGRIA QUE PASSA. EL JARDÍ ABANDONAT. CIGALES Y FORMIGUES. Lletra de Santiago Rusiñol. Musica d'Enric Morera i de Joan Gay.—*Barcelona, 1901.* Tipografia «L'Avenç», Ronda de l'Universitat, 20. [78

Vol. de 20 × 17 cm., 254 pp., 5 ptes.

Les partitures van intercalades en el text, reduides per cant i piano. *L'alegria que passa* i *Cigales i Formigues*, am musica den Morera, se representaren en el Teatre Liric Català; la musica d'*El jardí abandonat* és den Gay. De *L'alegria que passa* i d'*El jardí abandonat* se n'havia fet altra edició. Les *Cigales i Formigues* se publiquen per primera vegada.

Ruskin, John.—V. Montoliu, Cebrià.

Sagunto.—V. Chabret, Antonio.

Sánchez Gavagnach, F. de P.—A LA NON NON. Cançó de bressol. Lletra y música de F. de P. Sánchez Gavagnach.—Est. musical de Rafael Guardia, Rambla de S. José, 29. *Barcelona.* [79

Fasc. de 34 × 26 ½ cm., 4 pp., coberta, 1'25 ptes. Cant i piano.

Sánchez Gavagnach, F. de P.—SON MOS AMICHS. Romança, lletra y música de F. de P. Sánchez Gavagnach.—Est. Musical de Rafael Guardia... *Barcelona.* [80

Fasc. de 24 × 26 cm., 4 pp., coberta, 1'25 ptes. Cant i piano.

Sardenya.—V. Miret y Sans.

Sarrià.—V. Carreras y Candi.

Serra i Ustrell, Esteve.—CEGUERA D'ÁNIMA. Drama en 3 actes y en vers, original d'Esteve Serra y Ustrell. Estrenat en la «Associació de Catòlichs» de Sabadell el dia 3 de Desembre de 1899.—*Barcelona*, Biblioteca Regional... *1900* [1901]. [Galeria dramàtica de la Bibliot. Regional.] [81

Fasc. de 19 × 12 ½ cm., 68 pp., 2 ptes.

Soler, Frederic.—V. Pitarra.

Soler, Mossèn Gayetà.—LA VIDA DE N. S. JESUCRIST, composta per Mossén Gayetà Soler. Ab llicencia eclesiàstica.—*Barcelona*, Joan Gili, llibreter. Corts, 223. [*1901*.] [82

Vol. de 19 × 12 ½ cm., 335 pp., edició il·lustrada. Rustica, 4 ptes.; relligat, 5 ptes.

Edició economica, séns il·lustrar, 1 pta.

Suñer Casademunt, Lluís.—UN VIVIDOR. Comedia en un acte y en vers, original de Lluís Suñer Casademunt. Estrenada en el Teatre Novetats la nit del 25 d'Abril de 1901.—*Barcelona*, *1901*. Imp. de Manuel Tasis, Tallers, 6, 8 y 10. [Galeria de D. Juan Molas y Casas.] [83

Fasc. de 20 ½ × 13 cm., 36 pp.

Suriñach Senties, R.—R. Suriñach Senties.—COSAS MEVAS (poesietes), ab un pròlech del

Mestre en Gay Saber En Joseph Franquesa y Gomis.—*Barcelona*, Est. «La Catalana» d'en Jaume Puigventós... *1901*. [84

Vol. de 17 × 11 cm., 118 pp., 1'50 ptes.

Tarragona, seti de 1811.—V. Valicourt.

Taulet i Vilaplana, Mossèn Antoni.—V. Llull, Ramon.

Teatre Català.

Posem a continuació la llista de les obres dramatiques i liriques en català publicades desde 1 de Janer ençà. Està per ordre alfabetic de titols de les Obres. La descripció bibliografica de cada obra s'ha de buscar al nom dels Autors.

A ca'n xeixanta, Colomer, Conrat.—*¡Carregà'l mort!*, Millà.—*Cap d'estopes*, Viver.—*Ceguera d'ànima*, Serra y Ustrell.—*Cigales i Formigues*, Rusiñol.—*El jardí abandonat*, Rusiñol.—*Els dos cunills*, Fuentes.—*Estufat a la catalana*, Marriera.—*Gent de Vidre*, Rovira y Serra.—*Hänsel und Gretel*, Wette.—*Ideal i Positiu*, Vives Huguet.—*Iselda*, Abril.—*L'Argent-viu*, Campderrós.—*La Font*, Banús.—*La força de les passions*, Pradell.—*L'Alegria que passa*, Rusiñol.—*La Pubilla del Barber*, Benaiges.—*La Rosons*, Mestres.—*Las festas de Nadal*, Rosés-Guiteras.—*L'hostal de la Munda*, Jordana.—*L'idiota del Gorch Negre*, Rosés-Guiteras.—*Lo full de paper*, Torres, P. A.—*Lo pare Don Joan Gallifa*, Blanch y Romaní.—*Los Amors de l'Elvira*, Domenech Rouret.—*Lo Sr. Joseph de las dispesas*, Mas y Casanovas.—*Mala lluna*, Palanca.—*¡Malehit de Deu!*, Pamies.—*¡Novicis!*, Casas Pallerol.—*Picarol*, Mestres.—*¡Serenooo... Las veinticuatre!*, Millà.—*¡Una cova de lladres!*, Millà.—*Un cas apurat*, Argila.

— *Un pisal Ensanche*, Feliu y Codina. — *Un recort de Mossen Angel*, Vidal y Jumbert. — *Un vividor*, Suñer Casademunt. — *Viatge de boda*, Marxuach. — *Vermouth matrimonial*, Riusec. — *4 monòlechs*, Català.

Tectonica i els Rius principals de Catalunya.— V. Vidal, Lluís M.

Torres, Pere A.—LO FULL DE PAPER. Drama en tres actes, original y en vers de Pere A. Torres. Representat per primera vegada, ab gran èxit, en lo Teatro de Novetats, la nit del 21 de Novembre de 1878. Segona edició.—*Barcelona*. Imp. d'en Joaquim Collazos... *1900* [*1901*]. [Biblioteca de «Catalunya Artística». Obra 3.ª] [85

Fasc. de 21 × 14 cm., 80 pp., 2 ptes.

Torroella, Joan B.—V. Llull, Ramon.

Trullol i Plana, Sebastià.—LA ÇANSÓ DE LA ESPERANSA. Lletra i música de Sebastià Trullol y Plana, armonisació del mestre Candi Çandi.—Est. Musical, Rafael Guardia... *Barcelona*. [86

Fasc. de 33 × 25 ½ cm., 4 pp., coberta, 1'25 pessetes.

Cant i piano.

Ubach i Vinyeta, Francesc.—V. Llull, Ramon.

Valencia.—V. Dieulafoy; V. Vives y Liern.

Valicourt, Le comte Charles de.—LE SIÈGE DE TARRAGONE EN 1811, d'après la dernière

version espagnole comparée avec les textes français par le Comte Charles de Valicourt, consul de France à Valence. — *Paris*. Librairie Militaire R. Chapelot et C.e... Successeurs de L. Baudoin. *1900*. [87

Fasc. de 22 1/2 × 14 cm., IV-50 pp., un plan del seti tret de l'Atlas de les Campanyes del general Suchet.

Vallès i Gavarró, Mossèn Joan. — V. Llull, Ramon.

Vancell, Joan. — V. Llull, Ramon.

Vendrell, Ernest. — L'ACCIÓ MORAL MODERNA. Tipos representatius. Conferencia llegida en l'Ateneu Barcelonès el 15 de Febrer de 1901. — *Barcelona*, Tip. «L'Avenç»... *1901*. [88

Fasc. de 21 × 13 1/2 cm., 32 pp., 0'50 pta.

Verdaguer, Mossèn Jacinto. — V. Llull, Ramon.

Verdaguer, Jacinto. — V. Freixas, Narcisa; V. Goberna; V. Vives, A.

Vergés i Mirassó, Mossèn Anton. — V. Rigualt. Setmana Santa.

Vlada i Lluch, Lluís Carlos. — V. Carreras y Candi.

Vidal, Lluís Marian. — LA TECTÓNICA Y LOS RÍOS PRINCIPALES DE CATALUNYA. Memoria leída por el Académico numerario D. Luis M.ª Vidal en la Junta general celebrada el día 30 de Junio de 1899. — *Barcelona*, A. López Robert, impressor... *1900*. [Extret del *Bo-*

letín y Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona.] [89

Fasc. de 30 × 23 cm., 12 pp., un mapa.

Vidal i Jumbert, J. — LO RECORT DE MOSSEN ANGEL. Drama en 3 actes y en prosa, original de J. Vidal y Jumbert. Estrenat ab extraordinari éxit en lo Teatre del Centre Católich de Granollers.—*Barcelona*, Tipografia La Publicitat, de Tobella y Costa... *1901*. [90

Fasc. de 24 × 15 ½ cm., 48 pp., 2 ptes.

Viver, Antoni. — CAP D'ESTOPES. Drama histórich en tres actes y en vers, original de Antoni Viver.—*Barcelona*, Biblioteca Regional, Junqueras, 2. *1901*. [Galeria dramática de la Biblioteca Regional.] [91

Fasc. de 19 ½ × 13 cm., 71 pp., al final tonada de la *Cançó del pescador*.

Vives, A. — CANÇONS POPULARS CATALANAS, harmonisadas per A. Vives.—*Barcelona*, Llobet y Mas, editors, Rambla Canaletas, 9. [92

Fasc. de 31 × 24 cm., 12 pp., coberta, 2'50 pessetes.

Conté les cançons següents:

L'emigrant, lletra de Jacinto Verdaguer, prebere; *La Filadora*, *Els tres tambors*, *La Pastoreta* i *La filla del marxant*, populars.

Cant i piano.

Vives Huguet, Joan.—Joan Vives Huguet. IDEAL I POSITIU. Quadro dramátich en un acte i

en prosa original. Estrenat ab éxit en lo teatre del centre Las Quatre Barras la vetlla del 20 de Janer de 1901. — *Tarragona*, Tipografia Tarragonina, Méndez Núnez, 5. *1901*. [93

Fasc. de 21 × 15 cm., 19 pp., 50 centims.

Vives i Liern, Vicente. — Lo Rat-Penat en el Escudo de Armas de Valencia. Conferencia dada en la Sección de Arqueología de la Sociedad «Lo Rat-Penat» en 13 de Marzo de 1900 por D. Vicente Vives y Liern, Abogado del Ilustre Colegio de Valencia y Archivero Municipal de la misma. — *Valencia*, Imp. de Vda. de Emilio Pascual... *1900*. [94

Fasc. de 27 × 19 cm., 88 pp., i 6 lamines en fotogravat.

Estudi interessant i molt documentat.

Wette, Adelaida. — Publicació «Joventut». Ton y Guida (Hansel und Gretel). Rondalla musical alemanya, lletra de Adelaida Wette, música de E. Humperdinck, traduhida al català y aplicada á la música per Joan Maragall y Antoni Ribera. — [Imprempta Giró.] «Joventut», Plassa del Teatre, 6, entressol. *Barcelona, 1901*. [95

Fasc. de 19 × 13 cm., 46 pp., coberta il·lustrada, 1 pta.

ADVERTENCIA

Malgrat les seves evidents imperfeccions, aquest *Butlleti bibliografic* és una mostra clara del progressiu desenrotllament de la nostra llengua, que cada dia invadeix camps en els que no s'havia extès fins ara l'activitat literaria catalana. Per la nostra sola informació no hauria pogut aparèixer gaire complert, i desde aquí remerciem a tots els qui ns han ajudat, autors i editors i bibliofils. Séns el concurs del Sr. Joan Almirall i Forasté, p. e., hauria mancat bona cosa de les obres teatrals que ara figuren en el *Butlleti bibliografic.*

Desde l número vinent procurarem buidar-hi també tots els articles de *Revistes,* catalanes o foranes, que ns puguin interessar; així com també intentarem incloure-hi els mapes, cartes i plans que tinguin que veure amb el coneixement geografic total o parcial del nostre país. Dintre de poc, la nostra relació estant més organisada, podrem donar noticia més exacta de lo que s vagi publicant a les Balears, al Rosselló i a Valencia.

A tots aquells qui ns vulguin ajudar pera la confecció del *Butlleti bibliografic,* informant-nos de publicacions noves o indicant-nos les faltes que hauran notat en l'actual, hem d'advertirlos que, per lo corrent, ens interessa tot lo que ha aparegut en català o concernent a les terres catalanes desde l 1 de Juner de 1901, això és, desde l primer dia del segle XX, pera tenir un punt de partida.

J. M. T.

REVISTA
DE
BIBLIOGRAFIA CATALANA

Any I *Juliol-Novembre de 1901* *Núm. 2*

DOCUMENTS INÉDITS RELATIFS À PERE MARCH ET À AUZIAS MARCH

Depuis la publication, faite en 1888, de plusieurs documents, extraits des Archives de Valence et de Barcelone (1), qui nous renseignent sur la vie privée, la famille et la fortune d'Auzias March, aucune contribution nouvelle n'avait été apportée à la biographie du célèbre, mais peu connu poète valencien. L'étude de son œuvre si obscure et si impersonnelle nous faisait chaque jour regretter davantage le manque de détails sur les divers événements de son existence et l'indifférence dont il semblait être l'objet dans sa propre patrie. Nous nous disposions à reprendre nos recherches dans les Archives de la Péninsule, lorsque nous arrivèrent, presque en même temps, la nouvelle de la

(1) Am. Pagès, *Documents inédits relatifs à la vie d'Auzias March* dans la *Romania*, XVII, 186.

publication, dans une revue de Madrid, de «notices» pour la vie d'Auzias March, et celle de la découverte, à Valence, de nouveaux documents relatifs au même personnage.

I

C'est le savant chef de la section des manuscrits à la Bibliothèque nationale de Madrid, D. Antonio Paz y Mélia, qui, dans le n.° de Juin 1901 de la *Revista de Archivos* a, le premier, ramené l'attention du public lettré sur Auzias March. Son article est une série de notes biographiques sur les ancêtres du poète et sur le poète lui même. La partie relative aux parents d'Auzias March est tout à fait nouvelle. Elle nous fait remonter jusqu'à son bisaïeul et nous donne surtout d'importants renseignements sur son père Pierre March, procureur général du duc de Gandie dans le royaume de Valence. L'inventaire des livres de Pierre March est très précieux pour ceux qui cherchent à démêler les influences littéraires qui ont agi sur son fils, l'auteur des *Cants d'Amor*. Mais, en ce qui concerne Auzias lui même, D. A. Paz y Mélia ne

nous offre guère qu'un résumé de documents qu'il croyait inédits, mais qui ont été publiés *in extenso* par la *Romania*.

On est tout surpris en lisant le travail de D. A. Paz y Mélia de ne pas y trouver l'indication des sources auxquelles il a puisé. C'est que, comme il a bien voulu nous le déclarer, il n'a eu entre les mains que des notes prises, il y a près d'un demi siècle, par un érudit, aujourd'hui disparu, qui se plaisait à compulser les registres et les protocoles des anciens notaires. D. A. Paz y Mélia n'a pu relever dans ces papiers que les noms des notaires par devant lesquels ont été passés les actes qu'il résume ou dont il cite quelques lignes.

Nous nous sommes empressés durant le séjour que nous avons fait en Espagne, en Août et en Septembre derniers, de rechercher les documents auxquels D. A. Paz y Mélia fait allusion: mais nos efforts sont restés vains. Ni à Madrid, ni à Valence, ni à Gandie, nous n'avons pu découvrir les protocoles cités, sauf ceux de Berenguer Cardona, que nous connaissions depuis longtemps.

Que sont devenus les livres qu'a consultés l'auteur anonyme des notes résumées et publiées par la *Revista de Archivos,* ou bien faut-il croire,

comme le bruit en a couru à Valence, qu'il n'aurait connu que le dossier d'un procès où figureraient quelques extraits de documents relatifs à la famille et aux biens d'Auzias March ? Nous souhaitons que ceux qui détiennent tout ou partie de ces textes se hâtent de les publier: ils mériteront la reconnaissance de tous les amis de l'ancienne littérature catalane.

En attendant, il faut remercier D. A. Paz y Mélia, qui a su extraire de l'amas, parfois un peu confus, de notes qui lui ont été confiées, une notice remarquablement claire et précise dont plusieurs autres documents — que nous publierons bientôt — démontrent l'exactitude.

II

Au moment même où paraissait l'article de la *Revista de Archivos,* D. José Rodrigo Pertegàs, médecin à Valence, aussi habile à fouiller les archives qu'à ausculter le corps humain, mettait au jour trois documents dont je voudrais montrer en quelques mots tout l'intérêt.

Ces trois pièces, qui portent la même date (20 Avril 1425) sont trois chartes délivrées par

Alphonse V pour récompenser les services rendus à la couronne d'Aragon par le chevalier Auzias March.

1° La première (1), la plus longue de toutes, est la confirmation faite en faveur d'Auzias March par le roi Alphonse V du privilège que le duc de Gandie, grand oncle du roi (2), avait accordé à Pierre March à deux reprises différentes: le 31 mars 1412, jour où Pierre

(1) Une copie originale de cette charte existe, à Madrid, dans les archives d'Osuna (Gandia, legajo 700-1).

(2) Pour éviter les confusions que l'on commet souvent (voir Paz y Mélia, *Noticias para la vida de Ausias March,* dans la *Revista de Archivos,* p. 370, note) entre certains rois d'Aragon et les premiers ducs de Gandie, je crois bon de dresser leur arbre généalogique:

Jacques II d'Aragon *le Juste*

Alphonse *le Benigne.*	Pierre comte de Ribagorça.
Pierre IV *le Cérémonieux.*	Alphonse duc de Gandie († 1410).
Eléonore, femme de Jean de Castille.	Alphonse duc de Gandie.
Fernand 1er d'Aragon.	
Alphonse V d'Aragon.	

March abandonne les fonctions de procureur qu'il avait remplies pendant plus de 40 ans, et le 5 Janvier 1413, six mois avant sa mort, qui eut lieu le 7 Juin de la même année.

Ce privilège, qui avait appartenu jusque là à un certain Raymond Castellà, en vertu d'une donation faite en 1356 par l'infant d'Aragon, Pierre, duc de Gandie et comte de Ribagorça, fils du roi d'Aragon Jacques *le Juste,* donnait, sous certaines réserves, à Pierre March et à ses héritiers la juridiction civile et criminelle sur Beniarjo et ses dépendances Pardines et Verniça, dont il était déjà seigneur. Cette faveur est destinée á recompenser ses «bons, loyaux et mémorables services». Le duc Alphonse reconnaît qu'il a servi, pendant plus de 40 ans, son père (mort en 1410) et lui-même jusqu'à l'heure où volontairement (de vostre propri motiu e agradable voluntat) il a renoncé à sa charge de «procureur général de toutes les villes, châteaux, lieux et seigneurie» que le duc de Gandie possédait dans le royaume de Valence. C'est donc au plus tard en 1370 que Pierre March est entré dans la maison d'Alphonse, «marquis de Villena, duc de Gandie, comte de Ribagorça et de Denia».

Mais, avant d'être un administrateur habile

et intègre, Pierre March avait été un soldat valeureux. Il avait suivi le duc, son maître, dans toutes ses campagnes (en tots sos strenuus e bellicosos feyts) et avait, comme lui, été fait prisonnier par le prince de Galles à la fameuse bataille de Najera que gagna Pierre *le Cruel* sur les partisans d'Henri de Transtamarre (1367).

A la fin de ce premier document, le roi Alphonse V voulant reconnaître les services que lui a rendus et que lui rend encore le «cher» Auzias March, «fils du dit Pierre March et son légataire universel», confirme, le 20 Avril 1425, le privilège qui avait été concédé à son père treize ans auparavant.

2° Par la seconde charte Alphonse V renouvelle à Auzias March, en raison de ses «services gratuits», le droit de prélever la dîme du trézain sur le territoire de Beniarjo et ses dépendances. Le titre de ce privilège, que les Marchs possédaient de temps immémorial, avait été brûlé à Gandie, à l'époque de la guerre contre le roi de Castille, probablement en 1364.

3° Enfin la 3e et dernière charte est particulièrement intéressante, non pas tant pour le nouveau privilège qu'elle stipule en faveur d'Auzias March qu'à cause des titres qui le lui

ont valu et sur lesquels Alphonse V insiste d'une manière qui fait autant d'honneur au roi qu'à son sujet. Il signale surtout la part qu'Auzias March a prise à la reconquête (1), en 1420, de la Sardaigne soulevée par le vicomte de Narbonne, et, en Corse, au siège de Calvi et de Bonifacio où il se distingua entre tous ses compagnons d'armes. Les chroniqueurs racontent que cette dernière ville était sur le point de se rendre lorsqu'elle fut secourue par une flotte gênoise. Les flottes aragonaise et gênoise livrèrent une terrible bataille qui commença au lever du soleil pour ne s'achever qu'à la nuit par la défaite des Aragonais et l'introduction dans la place de vivres et de renforts.

Mais un des plus grands exploits militaires d'Auzias March, dont le roi gardera toujours le souvenir, eut pour théâtre l'île des «Guergues», appelée encore Chergui, Querquens ou Kerkenah, et située à une 40e de kilomètres de la côte tunisienne, dans la baie de Sfax.

(1) C'est sans doute aux préparatifs que le roi faisait en vue de cette guerre que se rapporte le document cité par D. J. Rubio y Ors dans *Ausias March y sus épocas*, p. 88. Les envoyés du roi, chargés de recruter des soldats, lui écrivent que à Gênes ils n'ont pu trouver que les *Danyats* et *Ausias March* qui se sont offerts à lui prêter le secours de leurs armes.

Alphonse V déclare que, depuis longtemps *(jampridem),* Auzias March s'est joint à l'infant Pierre, son frère, et à Frédéric d'Aragon (1), son parent, qui commandaient la flotte aragonaise «victorieuse», et qu'il a abordé «en personne» l'île des Guergues, peuplée par des Sarrasins et des infidèles dont plus de 4000 ont été faits prisonniers après une sanglante bataille. Cette expédition contre l'île des Guergues (qu'il ne faut pas confondre avec l'île voisine des «Gerbes» ou de Djerba) aurait eu lieu, suivant V. Balaguer *(Historia de Cataluña,* VI, 44), en 1427. Mais il faut tout au moins conclure de notre texte, dont l'authenticité est indiscutable, qu'elle a commencé avant 1425 pour ne se terminer peut-être qu'en 1427.

Quoi qu'il en soit, ce document vient enfin confirmer la renommée de vaillant capitaine que les premiers éditeurs, les anciens historiens et d'autres écrivains attribuaient à Auzias March.

C'était un «strenuu», un «valeros cavaller», disaient les uns; un «valiente capitan», disaient les autres, tels que Feliu de la Peña. Enfin Gil

(1) Frédéric d'Aragon, comte de Luna, était fils naturel de Martin *le Jeune.*

Polo, dans son *Canto del Turia,* allait jusqu'à le comparer au dieu Mars:

> Ya veo al gran varon que celebrado
> será con clara fama en toda parte.
> que en verso al rojo Apolo está igualado.
> y en armas está al par del fiero Marte
> Ausías March...

Et Gil Polo ajoutait avec raison, comme le prouvent les services militaires de Pierre March mentionnés dans la première charte:

> Bien mostrara ser hijo del famoso
> y grande Pedro Marc que en paz y en guerra,
> docto en verso, en armas poderoso,
> dilatará la fama de su tierra.

*
* *

Poètes et soldats, tels nous apparaissent, après la lecture des documents si heureusement exhumés par le Dr. Pertegás, les deux plus illustres représentants de la famille des Marchs. C'est à faire revivre ces nobles figures que devra s'attacher le futur biographe et éditeur d'Auzias March.

AMÉDÉE PAGÈS

I

Confirmatio privilegy (15 Januar 1413) infrascripti Ausias march militis infrascripti.

(20 Abril 1425)

Nos Alfonsus etc. visa et plene recogitata carta quadam seu privilegio Egregiy Alfonsi ducis Gandie auunculi mei quondam eius sigillo impendenti munita etcetera tenor cuius sequitur sub his verbis. Sapien tots quants la present Carta veuran e oyran que Nos don Alfonso duch de Gandia Compte de Ribagorça e de denia Attenents vos honorable mossen pere march Cavaller maior en dies per quaranta anys e plus esser stat procurador general del molt alt lo Senyor duch nostre pare a qui deus perdo de totes les viles Castells lochs e senyoria que aquell havia en lo Regne de valencia apres obte del qual per semblant per nos havets regit lo dit offici en lo regiment del qual per tot lo dit temps vos sots haut molt saviament leyal e justa a servey del dit Senyor duch quondam pare nostre e nostre e a gran be profit e utilitat de la cosa publica dels dits nostres Castells viles e lochs segons manifesta experiencia aço ha clarament demostrat de que lo dit Senyor quondam nostre pare en sa vida se tenia e nos de present de vos nos tenim per be molt servits e contents. E ara per vostra bona e prospera antiquitat volent entendre en lo servey de deu e llexar los treballs e negocis temporals de vostre propri motiu e agradable voluntat en lo dia present haiats graciosament renunciat al dit offici de procuracio en poder nostre e restituida e tornada a nos la Carta de aquell en sa forma en lo liurament de la qual nos havets recitat en generalitat los bons leyals e memorables serveys per vos inces-

sanment en los dits temps feyts als Senyors Infant en pere nostre aui al dit senyor duch nostre pare de loable memoria e a nos supplicant nos que en memoria e regonexença dels dits serveys haguessem per be recomanats vos madona vostra muller fills e bens vostres e lurs. E encara fessem a vos e als vostres vasalls la absolucio e diffinicio *dejus scrita* | per tal nos atteses e considerades les dites coses Jatcia en remuneracio dels dits vostres bons serveys vos haguessem e hayam donada nostra jurisdiccio en los vostres lochs de beniarjo e de pardines ab nostre privilegi del tenor seguent.

In nomine domini nostri Ihu xpi Sapien tots quants la present carta de confirmacio e concessio veuran e hoyran Que nos don Alfonso del alt Infant en pere de Arago net | duch de Gandia | Comte de Ribagorça | e de denia considerants que nos demostra tant liberalitat e magninimitat del princep e senyor com en haver a memoria los serveys dels servidors e sotsmesos la qual fa a aquells esser pus animosos valents e ardits | a mills servir e guardar la honor de lur senyor | E com vos mossen pere march nostre general procurador haiats antigament servit al molt alt senyor duch de gloriosa memoria nostre pare seguint aquell en tots sos strenuus e bellicosos feyts | E siats stat pres ab lo dit Senyor per lo princep de Gales scampant de vostra sanch e despenent de vostre patrimoni en vostra reemço | E vers nos siau stat obedient e prompte a nostres serveys e manaments deduhint los dits actes e serveys notables dignes de remuneració e gracia a nostra pensa fahent vos gracia e retribucio segons de nos se pretany | Emperamor daço ab aquesta present publica carta en per tots temps valedora per nos e per los nostres successors presents e sdevenidors loam ratificam e confirmam a vos dit mossen pere march e als vostres successors e havents causa de vos en per tots temps lo privilegi atorgat per lo dit alt Infant en

pere a mossen Ramon Castella senyor qui fon del vostre loch de beniarjo e de les vostres alqueries depardines e de vernisa situats dins terme de la nostra vila de Gandia lo qual es de la continencia e tenor seguent.

Noverint universi Quod nos Infans petrus illustrissimi domini Jacobi bone memorie Regis Aragonum filius | Comes de Ribacurcie et Montanearum de prades considerantes grata et accepta servicia per vos dilectum consiliarium nostrum Raymundum Castellani militem nobis diucius et puro corde exhibita et que exhibire potueritis in futurum Cum hoc presenti publico instrumento perpetuo valituro per nos et omnes nostros heredes et successores damus et concedimus vobis dicto Raymundo Castellani et vestris ac quibus volueritis perpetuo quod in loco vestro de beniarjo in Alquareis vestris de pardines et de verniça consistentibus infra terminos castri nostri de bayren et ville de Gandia et in hominibus vestris habitantibus et habitaturis in dictis loco et alquareis sub declarationibus infrascriptis habeatis de cetero omnem jurisdictionem civilem et criminalem que per forum novum valentie militibus et generosis personis non habentibus merum imperium in locis et alquareis suis esse dinoscitur atributa | vobis insuper ultra dictum forum novum de uberiori gratia concedentes quod etiam in omnibus predicti loci de beniarjo et dictarum alquarearum habeatis jurisdictionem tramcandi membra mutilationis membrorum si crimina per eos comissa hoc exhigant siue pena ipsa principaliter vel secundario in subsidium debeatur | Excepta dumtaxat pena mortis naturalis et mortis civilis | que nobis et nostris remaneat juxta forum | declaramus enim quod si predicta pena detruncationis membrorum aut pena flagellorum vel açotorum debeatur alicui sarraceno vestro priusquam per vos vel officiales vestros executio fiat judicetur prius delinquens sen cri-

minosus cum consilio alcadij nostri juxta forum novum et non alterius cuiuscumque | que causa premissa fieri declaramus si dicti homines vestri deliquerint in dictis loco et alquareis vestris si vero dicti homines vestri dicti loci et alquarearum deliquerint infra jurisdictionem nostram et commisserint crimina quorum punicio ad nos spectet et se in dictis loco de beniarjo et alquareis receptaverint ipsos criminosos nobis et nostris remittere teneamini op quo per officiales nostros inde fueritis requisiti quod si vos vel officiales vestri ipsos capere nobisque aut officialibus nostris renueritis eos remittere extricte liceat nobis et officialibus nostris eos capere et a predictis loco et alquareis vestris extrahere et ante etiam vobis aut officialibus vestris irrequisitis cum et prout nobis et eis officialibus nostris videbitur expedire | Si tamen homines vestri dicti loci et alquarearum crimen comisserint quod ad vos dictum Raymundum Castellani punicio eius spectet et crimen ipsum comisserint infra villam et loca nostra quia ex loco delicti quis forum fortiter decernimus et declaramus quod eorum punicio ad nos spectet | Et si criminosi in dictis loco et alquareis se receptaverint fiat per vos de eis remissio vel per officiales nostros captio et abstractio prout de aliis superius est jam dictum. Sed si homines vestri dicti loci et alcarearum comisserint vel perpetraverint in terminis villarum et locorum nostrorum talem excessum quod ad vos spectaret punitio excessus ipsius ac delictum ipsum fuerit comissum infra dictum locum de beniarjo et dictas alcareas et delinquens ad ipsum locum et alcareas redierit declaramus quod si denunciator accusator vel alias conquerens suam denuntiationem accusationem seu querelam prius coram nobis vel officialibus nostris proposuerit vel obtulerit quod nos vel officiales nostri de premissis omnibus cognoscamus et ea omnia puniamus. Si autem

premissa coram vobis vel officialibus vestris prius proposita fuerit quod vos vel officiales vestri crimina comissa per eos cum cosilio dicti alcadij nostri et nostrorum juxta forum novum prout dictum est puniatis in omnibus vero alijs forus novus Regni valentiæ inviolabiliter observetur. Mandantes per hoc publicum instrumentum procuratori nostro in locis nostris Regni valentie ceterisque officialibus nostris vel eorum locatenentibus alijsque universis et singulis subditis nostris presentibus et futuris quod hanc donationem et concessionem nostram firmam habeant teneant et observent et ab alijs faciant inviolabiliter observari et non contraveniant nec aliquos contravenire permittant aliqua ratione | Ad hec nos Alfonsus dicti domini infantis petri natus comes denie visa et plene intellecta donatione predicta per dictum dominum infantem vobis dicto Raymundo Castellani et vestris facta sub conditionibus et retentionibus supradictis concedimus firmamus et laudamus eadem. Et quia sumus minores xxv. annis maioris vero xvii annis juramus per dominum deum et eius sancta quatuor Evangelia nostris manibus corporaliter tacta contra predicta non venire ratione minoris etatis vel alia ratione. | In cuius rei testimonium presens publicum instrumentum nos dictus infans fieri jussimus | nostro sigillo appenditio roboratum | Quod est actum in hospitio dicti domini infantis ville Gandie prima die Julii anno a Nat. domini millessimo ccc.° quincuagesimo sexto | Sig✠num nostri infantis petri comitis Ripacurcie et montanearum de prades predicti qui hec firmamus concedimus et laudeamus. Sig✠num nostri Alfonsi dicti domini infantis petri nati Comitis denie qui predicta firmamus laudamus et juramus Testes huius rei sunt venerabilis ffranciscus de fonte cohoperto miles majordomus dicti domini infantis | petrus de orta et ffrater arnaldus faydella Monachus populeti domestici

dicti domini infantis | Sig✠num mei Guillermi cerniani auctoritate regia notarij publici per totam terram et dominationem illustrissimi domini Regis Aragonum qui predictis interfuit hecque scribi fecit et clausit.

E aquell a vos dit mossen pere march e als dits hereus e successors vostres en los dits lochs e alqueries e als havents causa de vos atorgam de la primera linea tro en la darrera ab les jurisdictions e penes en lo dit privilegi declarades e compreses E encara de nou donam e atorgam a vos dit mossen pere march e als dits hereus e successors vostres e als havents causa de vos en per tots temps en lo dit loch de beniarjo e en les dites alqueries de pardines e de verniça e territoris de aquell e aquelles tota mort e pena de mort natural e civil en e contra los serrahins vostres de present habitants e en lesdevenidor habitadors en los dits loch e alqueries e territoris de aquells | en la qual mort e pena aquells e quansevol daquelles fossen encorregudes e tengudes principalment ó subsidiaria per qualsevol crims o delictes per aquelles o laltra d'aquelles comeses e cometedors dins los dits loch e alqueries e limits de aquell e aquelles entre si e encara en e ab qualsevol vassalls vostres e encara ab stranys axi nostres com daltres Senyorius les quals morts e penes puscats jutgar ab nostre Alchadi e exegutar e composar axi com a vos e als dits vostres hereus o successors e havents causa de vos ben vist sia sens appellar nostre procurador fiscal ni dels nostres si nous volrets als dits juhins | Donam vos encara ab les presens la reemço o composicions de les dites penes plus etiam donam e otorgam a vos dit mossen pere march e als vostres dessus dits e en e per tots temps totes penes civils e criminals axi de açots com de mutilatio de peus o de mans e la jurisdictio conexença e executio de aquelles | hoc encara la reemço e composicio de les dites penes en e contra tots e qual-

sevol serrayns stranys delinquents e cometents qualsevol crims e delictes dins los dits vostres loch e alqueries e territoris de aquell e aquelles en e ab vostres vassalls e qualsevol altres exceptat pena de mort la qual a nos e als nostres reservam | Exceptat encara que no puscats conexer de vassalls nostres com per semblant nos retengam la conexença e punicio de aquells | Manants per les presents a nostre general procurador qui de present es e per temps sera e als altres qualsevol officials nostres e als lochtinents de aquells e al dit nostre procurador fiscal e dels nostres e a tots altres vassalls e subdits nostres presents e sdevenidors que les presents donacions confirmacio e concesions nostres haien per fermes tinguen e observen e als altres tenir e observar facen e no contravinguen ni alguns altres contravenir permeten per alguna causa o raho Tollent e abdicant ab les presents a aquells e qualsevol de aquells tot poder de fer lo contrari | En testimoni de les quals coses vos manam esser feta la present Carta signada de nostra ma e ab nostre segell petit en deffalliment de nostre segell major enpendent segellada | la qual fon feta en la nostra vila de Gandia a Trenta un dia del mes de Març del any de la nativitat de nostre Senyor Mil cccc dotze Lo duch Sen✠nyal de nos don Alfonso net del dit Senyor Infant en pere duch de Gandia Comte de Ribagorça e de denia qui totes les dites coses ratificam fermam e atorgam | Testimonis foren presens a les dites coses los molt honorables mossen Jofre de vilarig | mossen ffrancisco forten de bornales cavallers e en Jacme de Guimera savi en dret de casa del dit Senyor duch e Comte. Sig✠num Joannis de lorqua auctoritate Regia notarij publici per totam terram et dominationem Illustrissimi domini Regis Aragonum | Qui predictis interfuit ea que scripsit et clausit loco die et anno premissis | Corrigitur vero in xx linea ubi adaptatur

Quiqua hocque publicum instrumentum sigilloque parvullo predicto incliti domini ducis jam dicti qui ejus jussu impendenti comunivit.

Encara ab les presents confirmam a vos e als vostres lo dit privilegi e jurisdictio en aquell contenguda de la primera linea tro en la derrera | per major fermetat e corroboracio de aquell | E absolvem e diffinim graciosament per nostre propri motiu vos e bens vostres de qualsevulla cosa en quens fossets tengut per raho de la administracio e regiment del dit offici e encara a suplicacio vostra absolvem deffinim remetem e relaxam graciosament a tots vostres vassalls axi xpians com serrahins habitants en los loch e alqueries vostres de beniarjo de pardines e de verniça de totes e qualsevol penes civils e criminals e altres qualsevol les quals contra aquells e bens lurs demanar exhigir executar e haver poguessem de e per raho de qualsevol acte civil o criminal per quantque fos o sie gran e greu perpetrat e comes que dir nomenar e pensar se pusca tro en lo present dia per contracte o quasi, per malefici o quasi o en altra qualseuol manera tro en lo present dia com dit es | tant empero com toqua o sie vist toquar nostre propri interes e de nostre procurador fiscal tan solament e no en altra manera e sens prejuhi del dret strany qualsevol | En axi que per les dites coses e qualsevol de aquelles a nos vos fossets tengut e los dits vostres vassalls fossen o sien culpables o no per null temps per nos e los nostres contra vos e bens vostres e contra los dits vostres vassalls e bens de aquells puxa esser feta suscitada o moguda alguna questio pleyt acció e demanda reyal o personal o altra qualsevol | ans en les dites coses e sengles de aquelles volem e atorgam que siats e sien quitis absolts e inmunes segons que mills pot esser dit entes e scrit a tota voluntat e profit vostre e dels vostres e de aquells e a bo e sans enteniment imposant sobre les dites coses a nos e

als nostres e al dit nostre procurador fiscal callament perdurable | En testimoni de les quals coses vos manam fer e liurar la present carta nostra per vostra cautela e dels dits vostres vassalls per lo notari scriva major nostre deius scrit | signada de nostra ma e de nostre segell major empendent segellada | Dat. en la nostra vila de Gandia a cinch dies del mes de Janer del any de la nativitat de nostre Senyor Mil quatrecents Tretze | Lo duch | Senyal de nos don alfonso duch de Gandia comte de Ribagorça e de denia damunt dit Qui les dites coses atorgam loham ratificam e confirmam. Testimonis foren presents a les dites coses los honorables mossen Benet Scorna mossen firancesch Desplugues mossen Johan gostanç mossen Johan munyoz Cavallers e en Jacme de guimera savi en dret e altres en multitut copiosa alli ajustats. Signum Johannis de lorqua auctoritate regia notarij publici per totam terram et dominationem Illustrissimi domini Regis Aragonum qui predictis interfuit eaque scripsit et clausit loco die et anno premissis Corrigitur vero in lineis etc. | Hocque publicum instrumentum sigillo majori incliti domini ducis jam dicti eius jussu appendicio comunivit.

Et supplicato nobis humiliter pro parte vestri dilecti nostri *Ausias March* militis *dicti petri march militis filii* et universalis heredis ut cartam aut privilegium supra insertum et omnia et singula in eo contenta confirmare de benignitate regia dignaremur | Supplicationeque hujusmodi ob grata et multum accepta servitia per vos dictum Ausias nobis prestita et impensa queque impendere continue non cessatis animo liberali exaudita benigne | Cartam vel privilegium supra insertum et omnia et singula in eo contenta juxta sui seriem pleniorem de certa scientia et consulte tenore presentis laudamus approbamus ratifficamus et perpetuo nostre confirmationis presidio roboramus prout in eo melius et ple-

nius continetur | Et prout eo et contentis in ipso | vos et vestri melius et utilius hactenus usi fuistis ac etiam ad habundanciorem cautelam eadem omnia et singula vobis et vestris concedimus et donamus | Mandantes per presentem Gubernatori nostro generali eiusque vices gerentibus ac baiulo Regni valentie Necnon procuratori administratori et regitori ducatus Gandie generalibus Ceterisque universis et singulis officialibus nostris presentibus et futuris et eorum locatenentibus ad quem seu quos spectet quatenus omnia et singula in preinserto privilegio contenta necnon laudationes approbationem ratificationem et confirmationem ac de novo concessionem nostras huiusmodi et omnia et singula in presenti contenta teneant firmiter et observent et faciant ab alijs inviolabiliter observari et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua ratione vel causa. In cuius rei testimonium presentem fieri jussimus nostro sigillo communi impendenti munitam. Data Cesarauguste vicesima die aprilis anno a nativitate domini M°cccc°xxv Regnique nostri decimo Rex Alfonsus—Dominus Rex mandavit mihi ffrancisco davinyo.

foli xxviij tom 2.° Gratiarum
Procedent del Arch. del Real en
l'Arch. Gral. del Regne de Valencia

II

Pro dicto Ausias March

(20 Abril 1425)

Nos Alfonsus etc. Tronus principis gratiarum largitione munifica sublimatur quando recipientium crescit affectio et alii ad obsequendum animantur deuotius per

exemplum. Exposito itaque nobis humiliter per vos dilectum nostrum Ausias march militem quod vos et predecesores vestri in loco de beniarjo et alquareis de pardines et verniça situatis in confinibus ville Gandie locum et alquereas predictas tenuistis et possidistis cum jure Tercidecimi sine alicuius contradictione a tanto tempore citra quod memoria hominum in contrarium non existit licet de predicto jure Terciidecimi titulum aliquem non habeatis cum in villa Gandie jam dicta tempore guerre Regis castelle titulus de predictis fuerit conbustus. Et supplicato nobis humiliter ut de predictis dignaremur vobis et vestris facere confirmationem ac de novo concessionem et gratiam liberalem. Tenore presentis carte nostre cunctis temporibus valiture ad memoriam nostram reductis quamplurimis gratuitis et acceptis serviciis per vos Ausias predictum nobis multimode impensis et que impendere continue non cessatis animo liberali Gratis de certa scientia et consulte laudantes approbantes ratificantes et confirmantes vobis et vestris dictum tertium decimi prout actenus usi fuistis Ad habundantiorem cautelam donatione pura e perfecta et irrevocabile inter vivos gratiose concedimus et donamus vobis Ausias predicto et vestris ac quibus volueritis Tertiumdecimi jam dictum Hanc itaque donationem facimus vobis dicto Ausias et vestris ac quibus volueritis ut prefertur pure libere et absolute ac sine omni retentione et conditione Ad dandum vendendum comutandum impignorandum obligandum et alienandum et alias faciendum inde vestras et vestrorum omnimodas voluntates sicut melius et utilius ad vestri vestrorum salvamentum et bonum intellectum potest intelligi sive dici Et extrahentes predicta que vobis damus de jure dominio et posse nostri et nostrorum Eademque in vestrium vestrorumque jus dominium et posse tranferentes irrevocabiliter pleno jure redi-

mus vobis et vestris omnia jura nostra voces et actiones reales et personales quascumque quibus possitis in judicio et extra uti et experiri agendo respondendo deffendendo et alia faciendo quemadmodum nos et nostri successores et officiales possemus seu possent auctoritate hujusmodi donationem et concessionem et nunc et postea quando cumque Concedentes etiam vobis et vestris quod vestra propria auctoritate et sine requisitione nostra et alterius officialis nostri de predictis que vobis damus et concedimus possessionem corporalem seu quasi libere possitis apprehendere et aprehensam licite retinere et inde vestras et vestrorum in omnibus facere voluntates ut dictum est Mandantes igitur cum hac eadem gerenti vices gubernatoris et baiulo generali Regni valentie Necnon procuratori regitori seu administratori ducatus Gandie Ceterisque universis et singulis officialibus nostris presentibus et futuris et eorum locatenentibus quatenus confirmationem et donationem nostras presentes et omnia et singula in eis contenta teneant firmiter et observent tenerique et observari faciant per quoscumque et non contrafaciant vel veniant aliqua ratione vel causa In cuius rei testimonium presentem fieri jussimus nostro sigillo comuni impendenti munitum Dat. Cesaraugusti vicesima die aprilis anno a nativitate domini M°cccc° vicesimo quinto Regnique nostri decimo.

Signum Alfonsi dei gratia Regis Aragonum etc. Rex Alfonsus Testes sunt A. Archiepiscopus Cesarauguste—ffredericus de luna—Johannes de luna—Johannes ferdinandi de heredia et berengarius de bardaxino milites.

Sig✠num mei ffrancisci darinyo Secretarij Domini Regis predicti qui de ipsius mandato predicta scribi feci et clausi Corrigitur autem in lineis prima ac tertia Comes Rossilionis et Ceritanie Tronus principis gratiarum largitione munifica sublinatur quando reci-

pientium crescit affectio et ac ultima nostro sigillo communi impendenti etc. = Dominus Rex mandavit mihi ffrancisco darinyo.

foli xxvj verso, tom 2.° Gratiarum
(Arch. del Real)

III

(20 Abril 1425)

Nos Alfonsus etc. Regalem decet preheminentiam illos congruis munificentie donis premunire qui ob acceptabilem servitiorum prestationem Regii favoris gratiam uberius promerentur Idcirco gratis affectibus recensentes notabilia et ardua servitia per vos dilectum nostrum Ausias March militem nobis prestita presertin in recuperatione sardinie cuius major pars per vicicomitem narbone quondam assistentibus eidem nonnullis secuacibus et nostre corone rebellibus occupata existebat ac in obsidionibus Calui videlicet et bonifacij ubi decenti gentium armorum numero sociatus in bellorum conffictibus contra nostros emulos et rebelles inter alios commilites vestros viriliter vos gessistis et quod memorabilius est et mente manendum vos jampridem cum nostro victrici galearum exercitu inclitum infantem petrum fratrem et ffredericum de Aragonia consaguineum nostros carissimos sociando ad insulam dels guergues sarracenorum et xpi infidelium gentibus populatam personaliter accessistis in qua non sine truci clade et sanguinis effusione nostrorum fidelium et subditorum ultra quator mille sarracenorum et infedelium predictorum fuerunt captivati. Tenori presentis carte nostre cunctis temporibus valiture gratis et de certa sciencia etc consulte damus et concedimus vobis dicto Ausias March et

vestris ac cui volueritis perpetuo merum et mixtum imperium ac jurisdictionem omnimodam criminalem et eius plenum exercitium in loco de *beniarjo et alquareis de pardines et de verniça* in termino ville Gandie situtatis et suis terminis universis videlicet in habitatores eorundem dumtaxat in eisdem loco et alquareis ac eorum terminis delinquentes Ita quod vos et vestri ac quos volueritis possitis in ipsis loco et alquareis et eorum terminis furcas et costellum figere et tenere ac homines loci et alquerearum predictorum et alios ibidem declinantes in casibus a jure vel foro aut consuetudine Regni valentie concesis suspendere fustigare torquere et açotare ac ponere in costellum et omnes jurisdictionales actus criminales tam in extraneos quam privatos intra dictos terminos delinquentes libere exercere. Et a sententiis processibus et en antamentis vel executionibus quibuscumque per vos vel vestros seu quos volueritis loco vestri fiendis pretextu nostre concessionis huiusmodi per ipsos homines ad nos vel officiales nostros seu quenvis alium nequeat appellari. Hanc itaque donationem et concessionem facimus vobis dicto Ausias et vestris perpetuo de premissis pure libere et absolute et sicut melius et utilius ad vestri vestrorumque salvamentum et bonum ac sanum intellectum potest intelligi sive dici Mandantes cum presenti gubernatori nostro generali eiusque vices gerentibus ac baiulo Regni valentie necnon procuratori administratori regitori ducatus Gandie generalibus ceterisque universis et singulis officialibus nostris presentibus et futuris et eorum locatenentibus ad quem sed quos spectet quatenus donationem nostram presentem et omnia et singula in ea contenta teneant firmiter et observent et faciant ab aliis inviolabiliter observari et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua ratione vel causa In cuius rei testimonium presentem fieri jussimus nostro sigillo

communi impendenti munitam. Data Cesarauguste vicessima die aprilis anno a nativitate domini Millesimo cccc°xxv. Regnique nostro decimo.

Signum Alfonsi dei gratia regis Aragonum Rex Alfonsus Testes sunt A. Archiepiscopus Cesarauguste=ffredericus comes de luna—Johannes de luna—Johannes fferdinandis de heredia et berengarius de bardaxino milites.

Sig✠num mei ffrancisci darinyo secretarij domini regis predicti. Qui de ipsius mandato predicta scribi feci et clausi. Corrigitur autem in lineis vij dumtaxat prima ac etiam Comes Rossilionis et Ceritanie Regalem decet preheminentia illos congruis munificentie donis premunire ultima completa unus nostro et in ultima vero completa sigillo eorum impendenti munita=Dominus Rex mandavit mihi ffrancisco darinyo.

foli xxv, tom 2.°ª Gratiarum
(Arch. del Real)

per la copia:
JOSEP RODRIGO PERTEGÀS

MANUSCRITS DE LA

BIBLIOTECA DE L'ATENEU BARCELONÉS

(Acabament)

II

TRIONFI DEL PETRARCA AM COMENTARIS EN CATALÁ. Escrit a les darreries del xv^en^ segle, en paper. Té 258 folis numerats de poc am llapis (XIII+240+V) i el format és de 300×212 mm. El text italià del Petrarca està en vermelló; els comentaris catalans en negre. A la guarda hi ha una nota redactada per l'erudit italià San Vicenti, que diu així: *Un tomo manuscrito que contiene los* TRIONFI *de* M. FRANCESCO PETRARCA, *exceptuando los* D'AMORE, DELLA CASTITÁ, *y* DELLA MORTE, *por completo; y el* DELLA DIVINITÁ, *que es el último del tomo, está truncado y falto después del terceto 39. A todos acompañan comentarios en catalan. Los primeros y últimos folios, enumerados con cifras romanas no se refieren á los* TRIONFI.

Aquesta noticia ha de restablir-se d'altra manera pera que siga exacta. Els folis I a XIII v°

continuen la composició que comença en el foli 238 i ocupa fins al V v° que l'ultim relligador enganxà al final del llibre.

L'ordre hauria d'esser:

a. (Fol. 238.) Manca de principi i segueix el comentari.

...bello punico scriu Titolivio *Vicit autem omnia pertinax virtus* Venç verament venç y majorment venç la mort...

Continuen plens de comentaris els folis següents fins a mitja plana del 240, on comença la composició pseudo petrarquesca que sol anar al final dels *Trionfi* en les edicions del segle XVIè, però que ja no figura en les modernes. En la de Venecia de 1568 (p. 455) hi està amb el següent epigraf «Capitolo di M. Francesco Petrarca, da lui medesimo rifiutato». Comença amb el vers següent: *Nel cor pien d'amarissima dolcezza.*

En el nostre text Ms. està així aquest vers:

[N]el cor pien d amarissima dolceca

Segueixen bé ls versos en els folis marcats I fins al V v°, on hi ha darrerament el vers:

Frenò con tardita et con conseglio

i les últimes paraules del comentari (que actualment acaben el llibre) són:

Mas no fon menys salutiffer acte de Claudio que mata Asdrubal on diu:

Ara s'ha de passar al principi del Ms. que segueix aquesta obra, advertint que al ser enquadernat el llibre

se perderen els folis que comprenien els 15 versos desde l

Claudio Neron, che l capo d'Asdruballe
fins al *Che d'haver vinto alhor sempre s'essalta.*

b. (Fol. I. començament actual del manuscrit.) En el comentari, tot continuant, hi han les paraules següents:

que anaren contra los cartaginesos foren March actilio, Regulo y Lucio Manlio consols...

El primer vers seguint la mateixa obra és:

Vidi el victorioso et gran Camillo...

que continúa bé fins al foli marcat XIII, en el que hi ha l'ultim vers de la mateixa obra, que és:

Poi alla fin Artu re vidi e Carlo.

Els comentaris acaben en el verso del mateix foli, i a sota diu:

Capitulo secundo Triumphi Fame.

De manera que l comentarista prenia l'esmentada obra pel cap. I dels *Trionfi* de *Fama* i el verdader cap. I de Fama per II i aixís seguint. Per això és que ls *Trionfi Fame* tenen aquí 4 capitols en lloc de 3.

c. (Fol. 1 i següents.) Contenen el cap. I *de Fama* començant:

[D]a poi che morte triunpho nel volto

i els comentaris comencen:

Es natural apetit de tots los animals que sobiranament la sua conservació desigen e tant mes dels homens quant son mes nobles y tenen la intelligencia de la sua noblea...

Segueix bé fins al foli 58, en que comença:

Capitulo III° Triunphi phame.

que naturalment és el segon.

Les primeres paraules del comentari són:

Totes les coses que la natura del home excedexen y la sua propria extimacio...

I comença l text en el foli 59:

[P]ien d infinita e nobil maraviglia

que segueix bé fins al foli 127 v°, on diu:

Capitulo quarto Trihunffi ffamme

que és el terç i darrer.

Comença l comentari:

Convenient cosa és als animos jentils y pelegrins desijosos de posehir la virtut...

i en el foli 132 v° comença l text amb el vers:

Jo non sapea da tal vista levarmi

Seguint tot bé fins al foli 139 v°, on falta l tercer,

que comença *Aristotele poi pien d'alto ingegno,* i va seguint com cal fins a l'acabament, que és al foli 183:

d. Triumphus Quintus Temporis

Comença l comentari:

La humana specia contendre en si dues natures no solament la raho evident ho mostra y les irrefragables auctoritats o consenten, mas la experiencia mostra...

Comença l text, foli 184 v°.

[N]el aureo albergo con l aurora inanci.

que segueix tot bé fins a la fi.

e. (Fol. 212 v°.) Triumphus ultimus divinitatis.

Comença l comentari:

Lo abisme y proffunditat de la scriptura sacra tal y tan confusio y aixi gran stupor posa a la memoria o enteniment dels homens.

I el text foli 214:

[D]apoi che sotto il ciel cosa non vidi

que segueix tot bé fins al vers

Esser stato danno et non vantagio

que és l'ultim que hi ha, de manera que manquen 28 versos pera que l Triomf de la Divinitat sigui complert.

Les últimes paraules truncades que conté ara l comentari d'aquest Ms. són les següents:

... On diu Tuli in primo de Offiicis Nichil envitam augusti tanque parvi animi est que amari divicias nichil evi honestius magnifi...

Aquí ve enquadernat el plec (folis 238, 239, 240, I, II, III, IV i V) que pertany al principi i que hem descrit en **a**.

Res indica qui pot esser el traductor dels comentaris. Que devia esser valencià ho fan creure, entre altres, les expressions: *Chiquet infant* (foli 17 v°), *Sylla chiquet* (foli 39).

Aquests comentaris són traduits dels que feu Bernardo Illicinio, que també foren vertits al castellà per Antonio de Obregon, que s'imprimiren junt am la traducció dels *Trionfi* en vers octosil·lab *(Los seys Triumphos del Petrarcha,* Logroño, Arnao Guillen de Brocar, 1512).

III

Manuscrit de 296×222 mm. escrit a principis del xv^en^ segle sobre paper i pergamí per plecs de 6 fulls de 4 pp. cada un de paper per 1 de pergamí. No estan marcats no més que alguns folis am llapis, que ja indicaré. En alguns indrets, estropellat per l'humitat. Relligadura cartronet am lligams. A 2 columnes tot el Ms.; caplletres vermelles i blaves.

El primer plec té dos pergamins a fòra i un interior. El primer està en blanc; sols en el recto hi ha la nota que diu:

No separar voluntat
de Claramunt

Libre de intencio
libre de cavaleria
libre dels articles de la fe
los proverbis de mestre ramon
los quatre libres del sompni den bernat metge.

1. En el segon foli de pergamí comença l Ms. *Libre de intencio.*

Deus intelligible e amable infinidament, un homenet no conegut pobre de virtuts e d amichs, indigne per colpes e peccats, fa ab vostra virtut aquest libre de intenció al seu amat fill per tal que intencio per gracia vostra l endres en vos conexer amar honrar e servir e vera intencio sia en est mon en l alta honor que li cove.

Aquest primer foli molt tacat, i alguns dels següents fins al quint un xic foradats, consumits i apedaçats.

En el foli 38 v°, columna primera, acaba l tractat d'Intenció de Ramon Lull.

Finito libro sit laus gloria christo. Amen.

Aquest llibre d'en Llull va imprimir-se enter en la

edició feta per entregues a Palma de Mallorca de totes les obres de Ramon Llull, dirigida pel Sr. Geroni Rossello, ara represa, després de una interrupció llarga. Vegi-s, en lo que devia esser tom. I, la p. 310.

2. El foli 39 està en blanc. En el 40 hi ha l *Libre de Cavayleria den Lull*, però per manca d'alguns fulls no té començament. S'hi llegeixen ara les següents paraules del proleg:

... lo cavaller hoy parlar de cavalleria e remembra l orde de cavalleria A donchs gita un sospir e entra en consirer membrant en lo honrament en lo qual cavalleria lo havia longament mantengut.

Titols vermells com en el llibre precedent.
Acaba en el foli 65 (séns marcar ni am llapiç).

E car nos havem a parlar del libre qui es del orde de clericia per aço parlam tant breument del libre de cavaleria lo qual es finit a gloria e a benediccio de nostre senyor deus.

Ffinito libro sit laus gloria christo. Amen.

El foli 65 v° està en blanc.

El *Libre del orde de Cavayleria* fou publicat per En Marian Aguiló per inaugurar sa *Biblioteca d'obretes singulars del bon temps de nostra lengua materna estampades en letra lemosina*, en 1879.

3. Fol. 66 (séns marcar). *Articles de la fe catolica R. Llull.*

Deus en virtut de ta gran ajuda e bene-

diccio Començe aquest libre tractat en qui volem provar per rahons neçessaries los articles de la fe catholica.

Ans que provem los articles volem provar deus esser lo qual consiram ell esser sobirana bontat e sobiran be sobirana granesa e sobira gran.

Epigrafes en vermell com els anteriors tractats.

Acaba en el foli 103, columna segona, am les paraules:

... e aço dur entro a la fi del segle e apres la fi vingam a la gloria deu Amen.

Ffinito libro sit laus gloria christo. Amen.

El foli 103 v° està en blanc i en el següent:

4. Proverbis de mestre Ramon Lull.

Es la rúbrica que comprèn les dugues columnes d'aquest foli i la primera del següent. En el foli 104 comença l'obra:

Proverbis ordonats a instruccio del hom per mestre Ramon lull. Capitol .I.

Com hom sie creat per conexer amar membrar honrar e servir deu, per aço fem aquests mil proverbis ab que donem doctrina com hom se sapie haver a la fi a la qual es creat.

Acaba en el foli 131 v°, col·lecció segona:

Començat e finit fo aquest libre per inten-

cio de amar honrar e servir deu en l any de .MCCC.ij. de la encarnació de nostre senyor deu jhesu christ. Amen.

El foli 132 està en blanc.

En l'edició general de les obres de R. Llull per G. Rosselló, s'han publicat els *Proverbis* acompanyats de la traducció castellana. Vegi-s el que devia esser tom I en la p. 382.

5. (Fol. 133.) Lo sompni den bernat metge. e son .IIII. libres.

Poch temps ha passat que stant en la preso no per demerits...

Acaba en el foli 203 v° (ultim) am les paraules:

E jo despertem fort trist e desconsolat e destituit tro al mati seguent de la virtut dels propris membres axi com si lo meu spirit los hagues desemparats.

Ffinito libro sit laus gloria christo. Amen.

El llibre segon comença en el que hauria d'esser foli 152 v°; el llibre tercer, en el 162; el llibre quart, en el 185.

Els folis 143, 157, 181, 196, 197, 201 i 202 han estat suplerts am lletra i paper d'ara fa poc, perquè mancaven.

Cap al final els folis estan un xic estropellats.

La foliació feta am llapiç arriba no més que fins al foli 44. A baix de les planes hi ha algun rastre de foliació antiga.

El *Somni* den Bernat Metge, una de les més nota-

bles produccions de la literatura catalana, fou publicat en 1889 per En J. M.ª Guardia acompanyant-lo de la traducció francesa *(Le Songe de Bernat Metge, auteur catalan du XIVe siècle, publié et traduit pour la première fois en français avec une Introduction et des Notes).* El text és del Ms. de la Biblioteca Nacional de París, i al final van les variants del nostre Ms. i del de l'Universitat de Barcelona, que no pogueren esser utilisades durant l'impressió del text. En 1891 se feu una nova edició a Barcelona, sense nom d'editor *(Lo Sompni den Bernat Metge, ab gran diligencia revist e ordenat),* utilisant el text i les variants de l'edició Guardia, i afegint-hi l'*Historia de Valter e de la pacient Griselda,* copiada de l'edició que n feu En Marian Aguiló en 1883.

IV

Eximeniç. Llibre dels Angels. Enquadernació molt malmesa de posts recobertes de pell am rastre de tanques de metall. El llibre, molt tacat i estropellat per l'humitat al llom, se n'ha desprès. 285×218 mm. Foliat de I (els 6 primers folis són malmesos de l'angol superior) a CXXIII. Escrit sobre paper, a dugues columnes; s'hi noten tot seguit dugues mans. La més antiga (segle xv, primera meitat) ha fet la major part del llibre: té titols vermells, caplletres blaves i vermelles alternades am rasgos; el Ms. devia estar ja espatllat a ultims del segle xvi, i aleshores un altre indi-

vidu va completar els folis que mancaven, que són: II a V, IX a XIII, XV, XX, XXI, XXVIII, LXXXV, XCVIIII, CXII, CXII (bis), CXIIIJ, CXV. També té ls titols vermells i les caplletres alternades, però més senzilles, i l'escriptura molt més corrent, però clara.

Comença:

Primerament posa curt e en general la altesa de la angelical natura.

Angelical natura es tan alta e tan meravellosa...

En el foli CXXIII v°, col·lecció primera (que és l'ultim) hi ha l capitol:

Capitol .L. e darrer qui tanca lo libra e yll sotsmet a la sancta esgleya Romana.

No es hom mortal qui dels sants angels puxa dir lur altesa ne valor ne excellencia segons que posa Damascenus en les sues sentencies Acabat donchs aquest libre dels sants angels segons la mia ignorancia compost dels dits dels sants doctors e pares no resta sino fer gracies adeu tot poderos Offerint lo a vos molt honorable cavaller Mossen Pere d Artès mestre racional e Camarlench del molt alt princep o senyor dom Johan vuy per la gracia de deu Rey d Arago Regnant que comptam M.CCC.XC. dos Supplicant a la vostra bonesa que a vos placia pendre aquest poch servey

de ma simplicitat a reverencia de mossenyer sant Miquel e dels sants angels als quals se que havets special devocio...

Acaba:

e ab vos tostemps Jhesuchrist per la sua clemencia. Amen.

Després ve escrit, columna segona, lo següent:

Finito libro sit laus gloria Christo. Amen. Franscischus vaufredi vocatur qui scripsit benedicatur. Amen.

D'altra mà la següent nota curiosa:

A XXViiij de noyembra la vespra de sen tendreu l any MCCCCxviiij se despobla la vila de banyoles per ffra .G. de Pau abat del dit loch.

Un full en blanc.

El *Llibre dels Angels* fou una de les obres d'Eximeniç que més exit varen tenir. Són molts els Mss. que s conserven de l'original, del qual sen feren dugues edicions, totes dugues de Barcelona, en 1494, l'una impresa per Pere Miquel, l'altre per Rosenbach. En el xv^en^ segle fou traduit al francès i al castellà. Les edicions franceses són tres: la de Ginebra, de 1478; la de Lió, de 1486, i la de París, de 1518. Les castellanes són les següents: Burgos, 1490 i 1516, i Alcalà de Henares, 1527.

V

ORDINACIONS DE LA CASA R. D'ARAGÓ. Es un llibre escrit a les darreries del XIV^en^ segle i a principis del següent, en paper, am totes les apariencies d'un borrador. Relligadura flexible de pergamí malmesa. 300×218 mm. 128 ff. En el verso del darrer foli hi ha la següent nota moderna: *Este codice perteneció á D. Raymundo Alamany Mayordomo del Rey D. Pedro IV de Aragon, y Vicario suyo en Cataluña. Así se deduce de muchos manuscritos pertenecientes á este personaje, que acompañaban á este manuscrito cuando hice su adquisición en 1836, y entre ellos había varias cuentas de la mayordomia del año 1380 y siguientes escritas del mismo caracter ó letra con que empieza este manuscrito, y firmadas por dicho Raymundo Alamany, así como diferentes instrumentos.*

Miguel Mayora

am rubrica.

1. Aplec de diverses ordinacions, cartes, notes, etcetera, del regnat de Pere III, dictades posteriorment a la promulgació de les cèlebres ordinacions de la Casa Real, desde 1356 fins a 1383, séns ordre cronologic i ben bé a tall de borrador. Comença per la següent:

Nos en Pere per la gracia de deu Rey

d Arago, de Valencia..... vehents que profitosa cosa honesta e necessaria es los officis de nostra casa Reyal hajen salaris.

Després tracta dels següents oficis:

Offici de Mayordom — Offici de sobrecochs e de Cochs — Argenters — Offici de panicer — Offici de boteller — Offici de Cavalleriç — Offici de sobre adzembler — Offici de cambrer major — Offici de Reboster — Posader — Algutzir — Scriva de Racio — Armer — Correus de bestia — De majordom e altres officials.

Treslat de una letra tramesa per lo S. Rey al S. duch sobre lo offici de Algutzir segons se segueix. (1361).

Altres ordinacions séns titol com a notes preses depressa. Acaba amb el titol següent, sense que l'ordinació hi siga continuada.

Ordinacio sobre los lits que son tenguts de dar les aljames als officials de casa del S. Rey. — Dijous VI dies del mes de Octubre.

Tot això ocupa 11 folis; després ne vénen 3 en blanc i comencen les:

2. Ordinacions fetes per lo senyor Rey en Pere terç Rey d Arago sobre lo regiment de tots los officials de la sua casa.

Escrit tot am lletra correguda, igual al text imprès en el volum quint dels *Documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragon*. Es clar que hi han variants

que sempre són a favor del Ms. perquè en l'impressió s'hi feren moltes errades. Ocupa 47 folis + 1 en blanc + 19 ff.

Acaba am l'epigraf:

De la manera de scriure diverses letres.

Vegi-s l'impressió, p. 197.
Vénen després 6 ff. blancs.

3. Carta de racio de candeles.

Segueixen una porció d'ordinacions i manaments sobre despeses i principalment sobre coses de la capella.

Al final:

Ordinacio fahent per los xandes de la casa Reyal feta en temps del Rey en Martí (dilluns a XXVI dies de Març MCCCCviij).

Acaba l mateix document:

Item atenents que a cascun dia son questions e debats quant lo senyor Rey per deport o altrament sen va a Valdaura o en altre qualsevulla loch altre lexant la capella en Barcelona..... sia observat lo capitol ja dessus ordenat e declarat. Si lo senyor Rey an ombra o en capella o en qualsevulla loch feya algun princep duch comte.

Tota aquesta part consta de 5 ff. + 1 blanc + 32 ff.

VI

COMES. LLIBRE DE ALGUNES COSES ASSENYALADES. No diu enlloc el nom de l'autor. És un llibre de principis del segle XVII escrit am lletra correguda, relligat en pergamí flexible, que ha caigut, però tot en bon estat. Paper. Format: 208 × 162 mm. Folis: 11 blancs + 18 historia Fivaller + 4 blancs + 15 taula + 10 blancs + 505 de text marcats.

Comença:

Historia de Joan Fivaller. — Per la mort del serenissim Rey en Martí de Arago...

Segueix l'historia igual que l'edició impresa i acaba lo mateix:

en lo archiu real de barcelona y en escriptures antigues. Finis.

Ve després:

Catalogo de tots los capitols.

Aquest index no hi és en l'edició impresa. El quart llibre, que és l'ultim, té un capitol més, el 44. Després de 10 folis blancs comença l text en el foli 1:

Libre Primer. Cap. I. Com lo senyor Rey Alfonço vingue de Napols y de las grans y solemnes festes que se li feren assi en barcelona.

El llibre *segon* comença en el foli 144, el *tercer* en el 285, el *quart* en el 413. Tot segueix bé i conformement am l'edició. Al final del capitol 43 del quart llibre, que és el darrer capitol de l'edició, hi han les notes següents sobre les qüestions dels frares de la Mercè:

Y es de notar que assi no stan continuats tots los procehiments ques feren en aquest negoci de la merçe perque fora stada scriptura molt larga sino tant solament los caps mes principalls, ni tots los treballs qui los frares passaren ni los gastos que la Ciutat y feu qui basta prou que sols ab lo que la Ciutat y ha gastat se podia fer un altre monastir nou y fer renda per viure los frares perque la dita Ciutat ha tingut en Roma (y te per alx m que só a 26 de Agost del any *1584)* per aquest sol negoci un embaxador que es stat m. Thomas Pujades Cavaller que guanya doscentes liures cada mes y hay stat..... Anys ço es de 2 de Juliol *1579* en lo dia que fonch elegit y vas enbarcar dins sinch o sis dies fins a..... del mes de..... del any MDLXXX..... en lo qual dia arriba en barcelona venint de Roma de dita embaxada y ultra de aquexos se feren infinits altros gastos.

Ara ve l capitol 44, l'unic que no consta en l'impressió i pot-ser el més interessant, perquè pel llenguatge s veu que és tret de document del xv^en^ segle.

Capitol 44. en lo qual se tracta algunes

coses notables de mestre Vicens Ferrer e del Rey en Marti y del papa de Luna Benet tretze.

Ocupa ls folis 503, 504 i 505 recto, ont acaba l llibre.

Dissapte a 25 de Abril die St March del any 1405 se tingue consell de cent en lo qual fonch proposat lo seguent. Primerament la relacio dels Consellers | Mes en lo dit consell foren los provincial y prior dels predicadors y alguns notables frares ab ells y lo dit Provincial demana en nom del dit Convent ajuda gratiosa per les missions del dit Convent fara per lo capitol general ques deu tenir en barcelona en la festa de Cinquogesma primer vinent los quals seran grans y lo dit convent es fort pobre.

Atorga lo consell que los Consellers ab promens vist primer que es stat donat en temps passat al dit convent per semblant rao los puguen ara donar ço quells sera vijares.

Per la vinguda de Mestre Vicens Ferrer qui aprechs de aquesta Ciutat vench en aquella e manava molta gent ordenat per lo consell per subvenir a la necessitat de tanta gent fossen donats CCC florins per distribuirlos en dites coses a dita gent necessaries. libre intits. 1499. fol. 106.

Dissapte a 22 del mes de Juny any del senyor de 1409. fonch celebrat trentenari en

lort de la casa de la Ciutat de barcelona en lo qual foren proposades les coses seguents. Primerament que com per gratia de Deu la Ciutat fos al present abundosa de carns etc. Item mes que com en la dita ciutat fos vingut mestre Vicens Ferrer del orde dels predicadors hom fort devot e asso per lletres o missatgers que la dita Ciutat li havia trameses per ço com havia sabuda la sua bona fama y las bones hobras que havie fetas de convertir la Vall pina y fahia continuament preicant lo nom de nostre Sor. Deu Jesuchrist E per tot lo mon E per aquesta rao molta gent los seguís lexant tot so del llur E la dita Ciutat fos certificada que en totes parts hon lo dit mestre Vicens Ferrer ab tota la dita gent qui ab ell van son stats millor acullits en tots llochs millor que en aquesta Ciutat de que ere gran vergonya a la dita Ciutat attes que li havia scrit que vingues car la dita gent qui ab ell van no son acullits no han aquell recapte que haver deurien axi de menjar y de beure com de vestir, que plagues al dit consell desliberar sobre aço ja si la Ciutat faria algun adjutori.

Sobre aço lo dit Concell acorda que la Ciutat ordenas dos bons homens als quals fos donat carrech que ells vehessen e regoneguessen tots aquells qui anaven ab lo Mestre Vicens Ferrer ja si havien fretura de res E que la

Ciutat los donas tres cents florins les quals dites dues persones los convertissen en ço que les dites persones qui ab lo dit Mestre Vicens Ferrer haurien mester axi com es en calsar y en vestir y altres coses a ells necessaries. Car en altra manera fora gran vergonya y ruinna de la dita Ciutat quil havie fet venir que noy hagues haut qualque sguart attes que segons dit es eren stats be a be acullits en tots los llochs hon eren passats E que en lo present Consell de Cent jurats que s tindria aço s posas, per tal que lo dit Consell ho alloas y aprovas y lo Clavari ne agues cautela per retiment de son compte com lo present Consell no hagues poder de dar los dits CCC florins.

I es de notar que en lo any 1408. lo honorable mestre Vicens Ferrer entra en barcelona a 14. de Juny ab gran multitut de homens y dones de diverses parts del mon qui l seguien per les sues admirables predicacions y vida que feya. Predicave per les plaçes de la Ciutat y los frares de predicadors tingueren de dexarli l ort del seu convent y lo destruhiren per predicar en ell. Deya la sua missa molt de matí y tota la Ciutat lo seguia perquè axia virtut de aquell y sanava a tots, y feya moltas altres coses que serie cosa llarga de contar.

En lo sobredit Any de 1408. lo senyor Rey en Marti feu gran armada de galeras y de naus

contra Serdenya pera subjugarse asi tota la Isla y fonch capita lo senyor Pere de Torrelles Cavaller La qual armada se parti de barcelona. a 25. del mes de Maig del any sobredit vigilia de Santcogesma, y en aquest stol de vexells foren molts comptes vescomptes nobles barons cavallers y molta gent principal dels seus regnes. Y en la vigilia del Corpus Christi se trobaren en la fortalesa de Caller y en les canals de alli. lo derrer dia de Juny que era la festa de la Commemoracio de St Pau en die de Diumenge lo Ill^sim^. senyor en Marti Rey de Cicilia ab tot lo seu exercit tingue pelea ab los de Sardenya y de aquells triumfa y moriren dels Sarts set milia y prengue un lloch anomenat St Luri Y lo senyor Rey en Martí pare del Ill^sim^ Senyor en Martí Rey de Cicilia oides las novas de tan gran victoria que son fill havie obtinguda dels de Sardenya feu y mana que fesen grans festes y regosijos en barcelona Las quals festes despres en breu temps se convertiren en grans dols y plors Perque lo sobredit Ill^sim^ Sor. en Marti Rey de Cicilia morí de mort natural en son llit en lo mes de Juliol dia deset ja despres ague obtinguda victoria dels de Serdenya Y fonch sepultat en la Seu del castell de Caller y aixi que los dies de la alegria foren convertits Y lo senyor Rey de Arago pare del sobredit Rey de Cicilia oides

las malas novas de la mort de son fill feu fer per aquell en la Seu de barcelona unas solemnas obsequias que duraren per vuit dias continuos.—Y axi be lo sanctissim pare papa de Luna que era benet tretze venint de Perpinya a Barcelona oides las malas novas del Senyor Rey de Cicilia en lo lloch de la Rocha aqui mateix vingue al senyor Rey de Arago qui a las hores se trobava en la sua torra de Bellesguart pera consolar aquell y estigue ab ell tot lo die de St Llorens que era a deu de Agost.—Notas també que l sobredit senyor Rey de Arago casa ab la senyora Margarida filla del senyor en Pere primogenit del senyor en Joan compte de Prades y la Mare de la dita Reyna Margarida era jermana del senyor don Bernat de Cabrera y las bodas foren celebradas a 16 de Setembre del mateix any sobredit y lo sanctissim pare Papa de Luna benet tretze los desposa y lo venerable mestre Vicens Ferrer digue la missa de la benedictio en la sobredita torra de bellesguart. Y passat estos dies aqui mateix lo sobredit mestre Vicens Ferrer se n ana de barcelona envers Manorcha y lo sobredit sanctissim pare Papa anantsen de la torra den Ramon Despla sen entra en barcelona en die de Diumenge y die de St Miquel ab grans professons del clero y ab gran alegria y baills del poble y molts dinaren mal

y tart y fonch aposentat dit beatissim papa en lo palau major del senyor Rey—Tambe se nota que en aquest any de 1409. lo sobredit senyor Rey en Marti mori lo derrer die de maig que era en disapte entre las deu y onze de mig die en lo monestir de Valldonzella y al sendema que era lo primer de Juny fonch portat lo seu cors en lo seu palau nou | Y lo tingueren fins a 19. del mateix mes de Juny que era en dimecres y fonch portat lo tumol per la Ciutat y ferenli solemnes obsequias Lanima del qual sie ab lo senyor Amen. Y aquest mateix die que ere a 19. despres de dinar a las sinch horas lo beatissim papa de Luna sen ana de barcelona pera Montserrat y de alli pera Tarragona y en aquest any fonc la pasqua a. 23 de mars &c.

Aixís acaba. El v° d'aquest foli 505 està en blanc, i lo mateix tot el següent, que és l'ultim.

L'edició d'aquest llibre, precedida d'algunes noticies sobre n Comes, va publicar-se com a folletí de la revista *La Renaixensa*, i porta l titol següent: *Libre de algunes coses asanyalades succehides en Barcelona y en altres parts, format per Pere Joan Comes en 1503 y recòndit en lo Arxiu del Excelentissim Ajuntament. Ara per primera volta publicat ab deguda llicencia baix la revisió de D. Josep Puiggarí, oficial del susdit arxiu.* (Barcelona, *La Renaixensa*, 1878.)

VII

HISTORIA DELS COMTES D'AMPURIES, PERALADA I ROSSELLÓ, PER TABERNER. Ms. de finals del s. XVIII, de 318 × 210 mm. i 260 pp.; afegides 4 pagines al principi a mig s. XIX, varis fulls de guardes al davant i al darrera. Relligadura flexible de pergamí am lligams en bon estat.

Els fulls del principi contenen la portada:

1. Historia de los Condes de Empurias y Perelada escrita por el Ilmo. Sor. D. José Taberner y de Ardena, Obispo de Gerona, Canónigo y Tesorero que fué de la Santa Iglesia Catedral de Barcelona.—Inédita.

En la plana tercera ve un

Catálogo de los Condes de Empurias y de Perelada

que forma una llista a dugues columnes. Després, a tota plana:

Noticia bibliografica del Autor

firmada: *Barcelona, 4 de Junio de 1853. J. F. F.*, de la qual extraiem els següents paragrafs:

... el trabajo del Ilmo. Sor. Taberner y Ardena, el cual á mas de ser muy erudito y curioso, reune importantísimos datos referentes

á los dos condados de Empurias y Perelada, dignos de la mayor consideracion y dificiles de hallar reunidos.

Su preclaro autor hizo un señalado obsequio á la historia del antiguo Principado digno del mayor aprecio. Crece y aumenta su mayor valor el no haberse impreso por haberse muerto á la edad de 56 aun no cumplidos, y no hallarse otro manuscrito igual, que sepamos, debido al diligente cuydado del Sr. D. Ignacio Foxá y Baixadors, vecino de Gerona.

Una feliz casualidad nos ha proporcionado este precioso hallazgo, del que nos envanecemos, tanto más por ser en estremo apasionados á escribir las glorias de nuestro pais, que hemos publicado en varios articulos en la prensa de esta capital.

Després treu els datos biografics de Torres Amat, plana 611.

Comença l text plana 1.

Condado de Empurias y de Perelada.

Los Condes de Empurias y de Perelada componen uno de los mas principales y antiquissimos Estados del principado de Cataluña...

Acaba en la plana 246:

con que se ha de examinar de que castillo habla Zurita en este lugar.

Les planes 247 i 248 estan en blanc.

2. p. 249. Tratado Historico de los Vizcondes de Rossellon que escrivio en Rossellon el Iltre S.or D.n Joseph de Taverner y Ardena.

Viz-condes de Rossellon.

Es el titulo de Viz-conde tan antiguo en Rossellon como la misma dignidad de Conde;...

Acaba en la plana 260, que és la darrera.

La villa de Illa con su castillo, y terminos, como parece del instrumento de la vendicion que se halla en el Archivo del Patrimonio de Rosellon Libro de los feudos, letra B, fol. 29.

Firma la copia: D. Ignacio Foxà i Boxadors.

VIII

Miscelaneos, de Torme y Liori. Un volum de 212×147 mm.; escrit en paper en el segle xviiè; relligat en pell.

3 ff. de guardes+5 de portada, taula i proleg+367 planes+4 ff. blancs.

De Don Alberto de Torme y Liori Doctor en ambos Drechos.

Miscellaneos Historicos y Politicos sobre la guerra de Cataluña desde el año de 1639.

A Filipe quarto el Grande de las Españas y de las Indias Rey Catolico.

Decada Primera.

que està dividida en 10 *libros*, segons se veu en la taula que està al verso. L'ultim llibre tracta del *Socorro de Perpiñan, sucesos del año 1642 hasta el retiro del Conde Duque.* La taula ocupa 2 planes, després ve la dedicatoria *A Felipe quarto el Grande de las Españas y de Indias Rey Catolico,* que ocupa 2 planes; després ve la *Prefacion,* que n fa 4. En la plana primera comença l'obra, que acaba en la plana 367, a proposit del retirament del Comte Duc, am les paraules:

Yo empero considerando la natural profunda capacidad del Réy asistida de los celestiales genios, descansada en el corazón de Un Angel, determino por ahora sobreceer en los discursos. Porque habiendo de faltar plumas â las glorias de sus Catholicas Magestades, pueda ciñiendolos al asumpto que prosigo, dejar á mas delgados estilos la observacion de las prudentes resoluciones, de las heroicas hazañas, que immediatas se esperan, de sus entendimientos divinos, de sus poderosas manos. Ó sirvase el omnipotente Dios de conceder este consuelo, esta seguridad, esta dicha â su Yglesia Santa de la Paz Universal â mi afligida Patria.

Els tres primers *libros* d'aquesta obra varen ser publicats pel Sr. Antoni M.ª de Font y de Boter, am proleg i algunes notes, baix el titol següent: *Miscellaneos Históricos y Políticos sobre la Guerra de Cataluña desde el año M.dc.xxx.jx. de D. Alberto de Torme y Liori.* Font-rosada (Esparraguera), 1889.

IX

JARDI DE RAMELLERES, PER GAVINO BRANCA. Ms. de 149×98 mm. i relligat en pergamí, al llom diu: *Romances*. Paper, lletra de s. XVIIe. 7 ff. séns marcar+769 planes marcades.

Al baix de la primera plana diu: *Ex libris Doctoris Hieronimi Porró et Miró Olotensis.*

Comença:

Tatxa.—Jo Joan Silveri secretari del Rey de copas y son escriva de cambra fas fe que he vist un llibre intitulat jardi de ramelleres, compost, y recopilat per Gavino Branca lo qual sta tatxat ha quatre dines, y aixis mana que, a est preu, se comunique, y que aquesta tatxa se pos al principi de ell, pera ques sapia lo que per dita comunicació se ha de pagar, sens que la dita cantitat excedesca, y pera que conste de manament de dits Senyors del Concell, y la petició de dit Gavino Branca don esta fe en Sarria ha sis dies del mes mes fret de tot lo any 1635—Joan Silveri

esborrat.

Lo Rey de Copes.—Per quan per part de vos Gavino Branca nos es stada feta relacio que aviau compost, recopilat un llibre intitulat jardi de ramelleres en que avieu posat molt

cuydado, y treball, lo qual era compositio molt profitoza, y entretinguda...

Acaba:

Feta en Sarria ,a, 8 del mes que los gats fant de les sues 1635 etc.

Per M. del Rey de copes
Pere Branolis

Aprovatio.—Per comissio de mosen Leonart escola de sant Just...

Acaba:

y gastar alguns ratos del que ocupa la ociositat, enemiga de tota virtut. En la porta falça del nostron convent ,a, 8 del mes que s para lo vidre 1635—Fra Pere del bon succes.

A don Ramon de Sora y Melgar Cavaller del Abit de Sant Llatzer Comanador de Pollera, droguer perpetuo, Cassador major andant, senyor de poca terra, Comissari General de porterias y redressador de camins per sa Magestat...

Firma:

Humil criat de Vm. Gabino Branca.

Al lector.—En est llibre (,o, lector) trobaras diferents versos com satiras ha diferents personas. He tingut animo de posarlos a la mes riguroza censura que es la legenda. Si

seras aficionat a la llengua castellana aqui la trobaras realçada sens speresas antes ab apaçibilitat de estil tant manyosamcnt que pens quet agradara: si catalana passarasne los ulls fentme asaber de ton gust. He procurat en no posari cosa que ofena ,a, orellas castas, ni al exemple publich: Pero ab tot si encontras ab alguna cosa que aparega isca d'aquets limits, fes lo que feu Livia muller de Augusto Cezar quan veu ,a, aquells homens despuliats a la vora del Riu Tiber. Tot es limpio per los animos limpios, y per los que no, no. Donchs reb ab bona voluntat y amor esta obra pera que altres, se animan ,a, servirte, reculiint las que stant sparsides per aquet aprofites, y divertescas.

Versos encomiastics de l'obra.

De dona Francisca de Sumisterris y Bayona...

De Don Ramon de Sora y Melgar, cavaller del abit de S' Llatzer etc.

De Don Jaume Verdaguer de Arago, y Valois. Rey de Espanya; y on de altra part...

Del Autor...

Del Dr. miser Joan Catalá.

En la plana 1 comença la col·lecció am la del següent titol:

A una monja veroloza. Soneto.

Segueixen les obres en català i en castellà fins a la plana 760. En la següent comença una *Tabla* que n'ocupa 10 (això és, fins a la 769, que és l'última) dividida per generos, que són els següents: *Cancion, Decimas, Endechas, Fabula, Glosas, Equos, Letras, Liras, Octavas, Quintillas, Quexas, Quintillas, Redondillas, Romanses, Satiras, Seguidillas, Xacara* i *Sonetos.*

Tota la lletra és d'una sola mà. Sembla escrit envers Girona.

X

MATEMATICAS I ARITMETICA APLICADES A LA NAUTICA PER UN MESTRE DE BADALONA. Llibre escrit en castellà en el segle XVIIIe per un mestre anonim de Badalona; de 300×225 mm.; relligat en cartró recobert de paper am figures geometriques; brut. L'obra té 278 pp. marcades, taules, figures, etc.; està precedida per 7 planes que contenen uns *Elementos de la Matematica* i *Definiciones de la Geometria.*

Comença l'obra en la plana 1 i diu:

Tratado de Trigonometria esferica.

Adverteix en l'Introducció que és *para ser perfecto piloto indispensable.*

(Plana 49.) Quadrante Astronomico, para resolver los problemas mas comunes de la Navegacion.

(Plana 65.) Objeciones contra el Sistema Copernicano.

(Plana 73.) Problemas para uso de la regla, y compas.

(Plana 105.) Tratado de Navegacion plana.

(Plana 129.) Tratado de Corrientes.

(Plana 143.) Problemas para la resolucion de los Triangulos oblicuangulos aplicados á la Navegacion.

(Plana 155.) Aritmetica practica por el metodo que la enseño en mi escuela de Badalona.

XI

VOCABULARIO, HISPANO-YLOCO, escrit en la primera meitat del segle XIXè, a dos columnes, en paper. Té 276×188 mm., i 239 planes, en gran part tallades per l'enquadernador. Relligat en pergamí.

Comença:

Vocabulario Hispano-Yloco, en donde va puesta la raiz del Yloco sola, que es correspondiente al termino español, la qual raiz se hallará arriba en el Calepino, con las composiciones que admita en su Conjugacion.

En la plana 235:

Nombres de Parentesco en tres Lenguas

Llatí-castellà-ylocano. En la plana 237:

Breve Diccionario Anatomico de las principales partes del cuerpo humano.

XII

ESTHER, GLORIAS DE CATALUÑA.—Relligat en pell am tanques de metall. 196×132 mm., escrit am bona lletra en paper.

1. La portada diu aixís:

Glorias resumidas de Cataluña en verso endecasylabo por el P. F. Fernando (Esther) de Barcelona Predicador Capuchino. En el Convento de Villafranca del Panedes. 1797.

Dedica l'obra *A la divina Pastora de nuestras almas, Maria Santissima.* Després ve *Prologo y razon de este Resumen*, començant:

Muchos años haze, que he deseado
ver de mi Nacion un breve tratado,

Diu que ho treu de Feliu de la Penya.

el rubor de no poder contextàr
quando de Casa se llegava à hablàr,
me precisò à hazer apuntamientos
de memorables acontecimientos,
lleva Feliu de la Peña en sus Anales;
que para mi son los mas universales;

Vénen altres versos (!) amb els titols: *Protesta, Tabla de lo Contenido, Origen de Cataluña, Nombres de C., Limites, Divisiones, Montes, Rios, Fuentes, Canteras, Pobladores, Señores Condes de Barcelona,* etc., etc...

Total: 142 ff. no marcats + 8 en blancs i la portada següent:

2. Sumario de la Historia Capuchina, ó de los frayles menores del S. P. S. Francisco llamados capuchinos. En verso. Por el P. Fray Fernando de Barcelona, Capuchino Hijo de la Sta Provincia de la Madre de Dios de Catalunya. Anyo 1791. En el Convento de Villafranca. Diciembre. 24.

Dedicatoria, y *Prologo* a Manuel Esthèr. Es un acrostic que forma l nom següent: *Manuel, Esther, y, Llobet, mi, hermano.*

14 ff. + 3 blancs.

XIII

ESTHER, SUMARIO GEOGRAFICO. Relligat en pell am tanques metaliques igual que l'anterior Ms. Paper. 196 × 134 mm.

Abans de la portada hi ha la nota següent:

Este Sumario es de Fernando Esther y Casanovas. Nota. Este Sumario junto con otro llamado de las Glorias de Catalunya compuso

el P. Fr. Fernando de Barña (el Esthèr) para su Sobrino el Sor Fernando Esthèr y Casanovas de la Ciudad de Barcelona, por lo que el M. R. P. Fr. Hermenegildo de Barña Ministro Provincial de Menores Capuchinos en Sta Visita à los 3 de Diciembre de 1797 mandò: q^e^ si dichos Sumarios estuviessen en algun Convento de la Provincia quando muera el susodicho P. Fernando de Barña; sean debueltos à su propio Duenyo, el Sor Fernando Esther y Casanovas, Galonero de Barña. de lo que ago fe.

Fr. Fernando de Barña.

Portada:

Sumario Geografico y Politico de las quatro partes del Mundo en verso endecasylabo Por el P. F. Fernando (Esthèr) de Barcelona Predicador Capuchino. Primera parte De la Europa. Capuchinos En el Convento de Villafranca de Panadès Año 1795.

Vénen després els versos *Decima, Al Lector, Discurso sobre la utilidad y nececidad del Sumario dirigido à la Juventud.* (Acrostic: «A Fernando Esthèr y Casanovas, mi sobrino»). *Geografia*, etc., etc.

Les pagines no estan marcades, però les quatre parts en que està dividida l'obra ocupen cada una el número de folis següents: Primera part: Europa, 59;

segona part: Asia, 21; tercera part: Africa, 22; i quarta part: America, 19. Acaba així:

Jesus Maria sean nuestro bien
por los Siglos de los Siglos. Amen.
Fin.

Hi han 14 folis en blanc i després va enganxat un petit Atlas compost de 11 cartes, gravades per Matheus Albrecht Lotter.

XIV

Relligat a tota pasta. Paper. 204 ff. marcats + una Nota que n'ocupa 4. Format, 205 × 145 mm. Bona lletra espanyola.

✠ Copia original de las Informaciones hechas al Señor D. Manuel de la Rocha, Caballero de la Real, y Distinguida Orden Española de Carlos III. Como consta en el Real Decreto del Rey Nuestro Señor D. Carlos IV y demas que en este escrito se refiere. Año de 1796.

Al final, de la mateixa lletra espanyola, un document de Carles IV concedint a D. Manuel de la Rocha, Cavaller d'Ordre de Carles III, Secretari del «Tribunal del Santo Oficio de la Inquisición de Sevilla, *los honores de Comisario Ordenador de sus Reales Exercitos, en atencion à sus meritos,* datat a Sevilla 9 de Març 1801.

XV

PALEOGRAFIA ESPAÑOLA. Relligat a mitja pasta. 195×140 mm. Paper; 1849.

Paleografía-Española ó séa Arte de leer escritos Hispàno-antiguos, désde El Tiempo de los Romános hasta el año 1700. Comprehende ademas de los caractéres mas generales, ótros parciales de Portugal, Sajónicos, Catalánes, versáles de Búlas y Valenciános usados tambien en España; para facilitar el conocimiento de su lectúra, se adiciona un Abecedario general, y ponen varias lecciones prácticas, que abrazan los néxos y abreviaturas mas usadas en las épocas á que corresponden, y los hechos que en ellas se refieren, pertenecen al tiempo de la letra con que estan escritos.

Dispuesto por un aficionado en Madrid. Año 1849.

85 ff. marcats + 1 blanc + 3 index + *Cuadro Sinóptico-paleográfico-hispáno, en el que se manifiestan los caracteres de las letras usadas desde la dominacion de los Romános hásta el año 1700: utilísimo y tál véz necesário para leer muchos manuscritos antiguos de los que se consérvan en algúnos Archivos de España.*

Aquest quadro se desplega i té 680×614 mm.

XVI

GUILLEM TERRASSA, ANALES DE MALLORCA. Relligat pergamí am bagues, 139 ff.+7 de taula. Paper. 124×145 mm.

Al llom, escrit a mà: *Anales de Mallorca Siglo XIII y Tratado de Amortiz.*

1. ✠ Anales De la Isla y Reyno de Mallorca Dispuestos por la Chronologia de los años. Por D. Guillermo Terrassa Presbitero, y Paborde de la Sta Igl^a^ Cathedral de Mallorca. Año de 1775.

En el foli 1 va la Dedicatoria:

Al Muy Ill.^re^, Magnifico, y Noble Ayuntamiento de la Ciudad de Palma, Capital del Reyno de Mall^ca^

Datat de 10 Octubre 1775.

Segueixen després: *Al Lector, Protestacion del Recopilador, Preambulo,* en el foli 12; *Siglo XIII centuria de 1200,* en el foli 99; *Apendice de algunas omisiones de algunos años.*

2. Fol. 104.—Tratado de la Prohibicion de adquirir los Ecclesiasticos bienes en Mallorca de la qual proviene el R^l^ Derecho de Amortizacion y sello. Escrito por D. Gui-

llermo Terrassa Pro y Paborde de la Sta Iglesia Cathedral de Mallca en el año de 1772.

Arriba fins al foli 139, que és l'ultim, i vénen 7 ff. d'*Indice* alfabetic.

Segons Bover *(Biblioteca de Escritores Baleares,* Palma, 1868, t. II, p. 434), els *Anales de Mallorca* consten de 8 volums; de manera que nostre Ms. és una copia del primer.

XVII

Paper; rustega; 210×150 mm. 4+190 +21 planes

Anales Menorquines. Recopilacion mensual de los acontecimientos que por años van sucediendo en Menorca y principalmente en la Ciudad de Mahon. Año de 1830. Por Dn Francisco Alédo, dedicado á su hijo el Dr. Dn Juan Farmaceutico establecido en Barcelona.

Segueix una especie de carta-proleg que comença am lema:

«Nos duo turba sumus» Ovidio.

Mi querido hijo: ancioso de que nada ignores de lo que sucede en tu patria...

Acaba:

Dichoso tu, hijo mio, si me segundas en mis intenciones y si haciendo uso de las buenas semillas que he sembrado en tu corazon,

sigues mis pasos en esto y tienes presente siempre que has nacido Menorquin.

Tot plegat fa 4 planes.

Desde la plana 1 fins a la 190 comprèn, per mesos, la descripció dels aconteixements ocorreguts desde Janer a Desembre de 1830.

En la plana 175 hi ha un *Suplemento* en el qual se parla de l'*Agricultura, Comercio, Riqueza territorial, Industria, Instruccion publica.*

Ve un *Indice de las Materias contenidas en las Narraciones de esta Obra*, que ocupa 21 planes séns marcar.

Sobre l Joan Aledo, a qui son pare Francisco dedica aquest anuari, vegi-s Bover, *Biblioteca de Escritores Baleares*, t. I, p. 18.

XVIII

Doctrina de Escornalbou. Paper i relligadura en pergamí. Principis del segle XIX^{è}, sense portada. En el llom i en un full de guarda hi ha escrit *Doctrina de Escornalbou.* 215×156 mm. Planes utils 208+22.

(Plana 1.ª) Introduccio
(» 2.ª) «Primer manament»

Va seguint l'explicació de tots els manaments am preguntes i respostes fins a la plana 208, ont acaba l'exposició dels 10 manaments. Després ve un foli en blanc i comença l'exposició dels

Manaments de la Iglesia.

22 planes am paginació nova + 6 ff. blancs.

XIX

UTILITAT DELS ORDRES RELIGIOSOS. Relligadura pergamí flexible. Paper; 200×145 mm. Principis del segle XIXe

✠ Havent parat â las mias mans una Dissertacio en ques fa evidencia, de la utilitat dels Ordres Religiosos en vers la iglesia, y lo estat: de q^e per conseguent deurian ser protegits: encara q^e escrit en francés, de q^e no so sobrat afecte, ni practich: pero ab lo poch que entench, haventme aparegut molt util encara q^e no aparega necessari en nostre Regne, be q^e nos deu per ço olvidar lo adagi catala: quant vejas la barba de ton veí cremar, posa la tua á remullar: me ha aparegut empendrer un bon entreteniment, posantme â traduirlo en nostra llengua, encara q^e a ma moda, y sens aquella proprietat de termes, que altres habils, y mes versats en aquella podrien traduirlo. Per ultim lo Autor apar frances, religios, y amant de son estat, y de bon zel: y aixis encara q^e no sia firmat en la obra: pero essent esta molt bona, ha merescut lo meu apreci, y q^e jo emprengués una especie de traduccio, que encara q^e no sia exacta, y cabal, no deixara de serme molt treballosa per los motius dits: y ab tot va per modo de entrete-

niment; perque me afermo en que carga q^e plau, no pesa. Aquest es lo titol: Dissertation dans la quelle on prouve que les ordres religieux sont tres utils a l'eglise, et a l'etat. Y aquesta es la mia traduccio. Dissertacio, en ques prova; quels Ordes regulars son utilissims a la Iglesia, y al Estat.

Ocupa 54 ff. séns marcar. Després de la fi, diu:

Fi.

Se que he comés algunas, y alguna de tal qual importancia; pero que jo mateix espero poderla esmenar, quant torni á llegir lo traduit: que la poca inteligencia, y menos aficio a la llengua francesa, han fet q^e no fos traduccio cabal. Ab tot entench que discurria be lo autor en son temps, y circunstancias.

Segueixen 63 ff. en blanc.

XX

PLATICAS DQCTRINALS. Relligat pergamí; al llom: *Platicas de la doctrina.* Paper. segle XIX^è principi. 148×98 mm. 522 planes. Fulls arrencats al final.

(Fol. preliminar.) Indice de las Platicas doctrinals.

(Plana 1.) Platica dels Manaments en general.
(Plana 17.) Platica de la Fè
(» 33.) » de la Esperança
(» 49.) » de la Caritat
(» 65.) » de las Supersticions
(» 81.) » del Escandol
(» 97.) » de la Blasfemia
(» 113.) » del Jurament
(» 129.) » del Vot
(» 145.) » de las Malediccions
(» 161.) » del tercer manament que es santificar las festas

Segueixen les plàtiques dels manaments, acabant en el vuitè manament. Desde la plana 511 fins a la 522 (última) hi ha un resum de les plàtiques. Enlloc nom d'autor.

XXI

FRA AMBROS DE VALLFOGONA, EXERCICI PER CADA DIA. Escrit en paper, am titols grocs, a principis del segle XIX^{è}. Relligat pell tota pasta am daurats.

20 planes sense marcar + 277 planes marcades + 8 de taula séns marcar.

(Portada) Exercici per cada dia.
(3) — Advertencia.

(6)—Mora. Señora. Los grans beneficis que tinch rebuts de Vosté, fâ molt temps ha que m precisavan â la correspondencia.

Dedica l llibre a D.ª Rosa Matas de Muntaner i sota escriu:

De aquest humil servidor, ê indigne Sacerdot Fra Ambros de Vallfogona ex-Lector, y ex-Guardia Caputxi.

(20 v°) *Exercici del matí.*

(Plana 41.) Explicacio sencilla, y total de las accions de la Misa.

(Plana 106.) Per quan vulla anar a confesar.

(Plana 141.) Preparacio per antes de combregar.

(Plana 211.) *Exercici per la tarda.*

(Plana 277.) Finis.

(1 séns marcar.) Taula de las cosas ques contenen en est llibre.

Ocupa 8 planes.

XXII

PREPARACIÓ PERA LA CONFESSIÓ. Paper. segle XVIIIè. Relligat am pergamí flexible. Sense paginació. 151 × 105 mm.

7 folis blancs; en el primer diu: *De la senyora Isabel Castellana.*

El que hauria d'esser foli 1:

S. D. H & G.

Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. Gen. 1.

Fasam el home ha image y semblança nostra digue Deu n. s. en la creacio del home...

(Fol. 2.) Advertencias pera l anima.

(Fol. 18.) L. J. X. Humilitat. Humilitat es una conexença que fa la anima.

(Fol. 30.) Capitol de la oració.

(Fol. 49.) S D H. E. G. Tres punts o desenganys per el qui desiya aprofitar en la Sta oracio y en qualsevol exercici espiritual y obres de Charitat.

(Fol. 75.) Un breu y delectable tractat de la segona manera de Oracio que es per la via Affectiva.

(Fol. 116.) Seguexense las quatre passions de la Anima. *(Alegria, Tristor, Esperança* i *Temor.)*

(Fol. 140 v°) Breu modo pera confessarse una persona speritual y que frequenta los sacramens y en particular pera religiosas.

Això és de lletra més recent. Total, 143 folis séns marcar.

XXIII

FRANCISCO DE DARNIUS, COMPENDI DE BENEDICCIONS. — COBLES DE NADAL I ALTRES. Relligat am cartronet; espatllat. En una guarda diu: *Soy del Señor Jaume Margens y Gorchs de Sta. Eulalia de Ronsana.* Paper; segle XVIII.; 80 ff. sense marcar. 140 × 98 mm.

En el primer foli, tot esborrat, i en el v°, també esborrat, s'hi llegeix: *Francisco de Darnius Capuchino. 1768. Francisco de Darnius Cupuchino. Agosto 1, 1775.*

1. (2). Breve Compendio de Bendiciones sacades de diferentes partes, que eran.

Ve·l seguit de benediccions llatines pera tots els casos, que ocupen 19 ff.

2. (19 v°.) Letrilla al Nacimiento del Sr. [Ab melodia canta y refila...

Otra al Nacimiento [Dios te guarde Niño hermoso...

Otra [Una Canso vull cantar...

Otra a lo Mismo [Vuy que contan 25 de Dezembre...

(23 v°.) Tabla de las Bendiciones contenidas en este libro, 1765. Francisco de Darnius corista.

Apareix esborrat el nom *Nicolas.*

(24.) Appendix de algunas Cançonetas devotas.

Letra al Naxament [Vuy que contam 25 de Dezembre...

Amable al Nacimiento de Jesus [Supremo Señor...

Letra al Nacimiento [Cupido no el tirano...

Letra a la Virgen. Jota [Con el tono de la Xota...

Letra al Nacimiento de Jesus [Quando sereys contento...

Letra a la Virgen [Mi pecho amante...

Letra al Nacimiento [De una Rosa escogida del Cielo...

Letra al Nacimiento [Oy celebramos — con regocijo...

Letra a la Concepcion [Deydad hermosa...

Otra al S. D. S. Buenaventura [Oy por los ayres la voz de la fama...

Avisos y desengañs al Pecador [Pecador, que perseveras...

(31 v°.) Amable a la Ronya [Dexaume gratar — per Amor de Deu...

Letra del despido [Violenta me llevan — el Alma cautiva...

Letra a la Purisima Virgen Maria al tono de la Marcha Suissa [Por Rey Immortal...

Otra al mismo tono [Dicha muy calmada...

Letra a la Assumpcion de la Virgen [La estrella mas luciente...

Letra al Nacimiento de Jesus [Entre pajas y heno...

Letra â S.to Fidel [Estandarte batiendo; aquel soldado fidel...

Letra al Nacimiento de Jesus [Andad Divina Maria...

Letra al Nacimiento de Jesus [No llores Manuelito...

Parten para Roma dos Peregrinos: solfa...

Soledades de la Virgen [En estas soledades...

Lletra al Naxement [De pamona los jardins...

Coblas al Corazon de Jesus al tono del Fabio [Ay Duenyo de mi vida...

(39.) Testament del gos [De un gos que va morir...

Lletra al Pastor [Bon offici es lo pastor...

(41.) Goig de St. Narcis [La rabia sens tardar — gabaix gent desditxada...

Letra al tono del Emperador marcha [Mal puede el amor...

Letra ala Concepcion de Maria [Oy Pressurosa...

Letra indiferente [Herido esta de dos flechas...

Seguidillas al Nacimiento [Esta noche con gozo...

Lletra al to de la Marxa Suysa [Ia que avem de cantar — cantem lo gran turment — que fan passar los vells — al pobre jovent...

Letra al tono de la Peregrina adorada [Por premio de un Amor...

(50 v°.) Canço de la Vila de Lloret [De la vila de Lloret...

Lletra al Naxament de Jesus [Fruyta novella, gran maravella...

Altre [Bax de un portal...

Otra [Vamos a ver esta noche...

En castellà i català,

(56.) Canço de la Gulluda [Si m feu mercè de escoltar...

Bruta.

Alabanças dels Estudiants [Dels Srs. Estudiants...

Lletra als Aucells [Al veures apuntar...

Gotx dels Sabaters [Vostres gotx sens alegria...

Lletra de las Tias [Si voleu saber las Tias...

Bruta.

Lletra a Sta. Theresa [Del Carmelo linda flor...

Lletra al Naxament [Lo Dezembre congelat...

Lletra de las Gitanas [No ploreu videta mia...

Lletra a las Gitanas [No ploreu videta mia...

Lletra al Nacimiento [Por una glosina nace mi duenyo...

Letra al Nacimiento de Cristo [Niño mio de mi alma...

Cantarcillos de la Pastora [Atencion que ya empiezan...

Es l'última obra, que acaba:

Adios Aurora.
Arca, Nave y Alcazar.
Reyna y Pastora.

XXIV

NOTES PERA TINTORERIA. — Relligat tota pasta; al llom: *Varias Memorias,* i en un paper enganxat *Tintoreria.* Paper, bona lletra de principis del segle XIXè. 143 × 88 mm. 48 ff. séns marcar + 14 ff. blancs + 76 ff. escrits + 62 blancs.

En la guarda, recto, diu:

Dos Llibres de Colors de Indiana. Notats de N.º 1 y 2.

A sota, quelcom esborrat, que sembla dir: *Altres llibres de Colors per seda y Madras.*

En el verso de la mateixa guarda, de lletra més moderna, hi ha escrit:

Llibre de Colors fou de Pere Carbonell. — Se comprâ á la Viuda de Francisco Castells Fabricant que fou de Barña. y pasá á poder de Anton Porta. — Segons lo modo de fabricar de Joseph Ygual en lo n.° 2.—Vui dia 1 Febre de 1831 la Fabricacio de Indianas está mes adelantada que lo que se nota en est Llibre.

Se nota un foli arrencat; després comença la *Taula* i *Modo de Apurar, ab lo modo antich pesas de cotó.*

Cap a mig llibre:

Colors de Francisco Castells. Copiats dels Originals de Joseph Yguál. N.° 2.

Ve la *Taula dels colors* i després el text.

XXV

FERNANDEZ DE OVIEDO. OFICIOS DE LA CASA REAL. Ms. del segle XVII^en^. Paper. 67 ff. + 3 de *Tabla*. Relligat modernament mitja pasta. Al llom: *Herrera. Oficios de la casa del principe don Juan.* 205 × 140 mm.

(Fol. 1.) Siguesse una breve relacion de los oficios que uvo en la Casa Real del Serenissimo Principe Don Juan de gloriossa memoria, primogenito heredero de los muy altos, e Catholicos Reyes Don Fernando y Doña

Yssabel, que ganaron a Granada, y Napoles, e Navarra, &c. segun lo escrivio, y vido el capitan Gonçalo Fernandez de Oviedo, et Valdes Alcayde de la fortalesa de la Ciudad y puerto de S.to Domingo de la Ysla española Cronista, e historiador de las Indias, yslas de tierra firme del mar Oceano por la Cesarea, e Catholica Magestad del Emperador Don Carlos, &c. de la reyna Doña Juana su madre nuestros señores, &c. antiguo criado de la casa Real de Castilla, et uno de los de la Camara del Principe mismo Don Juan. El qual tractado, o summario repertorio dirige el autor al Serenissimo Principe Phelippe nuestro Sor. segun parece por la presente Introduccion que dize desta manera.

Ve l'Introducció.

(Fol. 3 v°.) Del oficio de Mayordomo mayor.

(Fol. 53 acaba:) Muy poderoso S. Los reales pies de V. Alt.a besa. Gonçalo Fernandez de Oviedo.

(Fol. 54.) Comiença la segunda parte que el mismo Autor acrecento en este Tratado despues que salio de la Corte, y se vino a Sevilla para dar Orden en su camino, y viendo dilatarse su enbarcacion para se bolver a las Indias.

(Fol. 67 v° acaba:) Bien creo que en estos

officios y officiales que he acrecentado en esta segunda parte, aun no avre dicho todos los que ay en la Cassa Real, y que avre olvidado algunos pero seran pocos, y assi terna menos que ha ser el que los quisiere aqui acumular. A lo menos quedo yo mas Cansado con estos calores de Sevilla, que lo estuviera en las Indias donde tengo mi assiento, y desseo de acabar mis dias, y passado este año de 1548. passare de setenta de mi edad. Plega a nuestro S. y Redemptor Jesu Christo que todo lo que he hecho en este Summario repertorio sea gloria, y alabança suya, y para aviso, y utilidad de los fieles criados de la casa Real de Castilla, en la qual sirvo desde el año de mil y quatrocientos, y noventa años.

Gonzalo Fernandez.

Segueixen 3 ff. de *Tabla* alfabetica sense marcar.

Aquesta obra, del celebre autor de l'*Historia general de las Indias*, no sabem que s'hagi imprès. Nicolas Antonio (*Bibliotheca Hispana Nova*, t. I, p. 555, c. 1.ª) cita un Ms. existent en l'Escorial. En la Biblioteca Nacional de Madrid sen conserven cinc copies manuscrites. Vegi-s també l'estudi d'Amador de los Ríos: *Vida y escritos de Fernández de Oviedo*.

XXVI

LLIBRE GREMIAL DELS ESPASERS. Relligat am posts de fusta recobertes de pell, 4 claus i al

mig l'escut de Barcelona pintat. Segle XVI-XVII. Paper i pergamí. 230 × 172 mm. 94 ff. paper en blanc (excepció de dos) + 50 ff. pergamí marcats + 53 ff. paper escrits + 45 ff. paper en blanc.

Al principi, en el paper, hi ha marcat un index alfabetic, però sense res escrit. Comença l text en el pergamí. Dos garboses pintures sobre pergamí de principis del segle XVII en el foli O (Crist en la Creu) i en el XLviiij (Sant Pau am la gran espasa del gremi). La portada, foli 1, ha sigut gratada, i en el foli 1 v° comença:

A llahor y gloria de Nostre senyor Deu Jesucrist y de la Gloriosa y umil verge maria Mare sua y del benaventurat apostol Monsenier sant Pau patro nostro y de tota la cort Celestial de Paradis sia Amen.

Essent promens de la Confraria dels espases y lances los honorables en Bernat valls Michel sirera cosme fera y Clavari Dionis elbert, fonc fet lo present Libre de hordinasions y Conclusions dels Affers de dita Confraria, plasia a la divina Magestat que y do bon principi y milor fy A servey seu y del Benaventurat Apostol Sant Pau Amen.

Les primeres ordinacions, copiades en bona lletra, són datades de *Digous a xxvij del mes dagost del any Mccccxxxiij*. L'ultim document copiat (en pergamí darrera de l'efigie de Sant Pau) és del *Die xxii mensis*

augusti Anno MDCviij. En el paper, l'ultim que hi ha porta la data de 19 Juliol 1713.

XXVII

LLIBRE GREMIAL DELS CORDERS DE CORDES DE VIOLA. Relligat a tota pell en el segle XVII, am posts de fusta recobertes de pell emprentades, am 5 claus i rastre de tancadors. Lletra del segle XVII. Tot pergamí. 252 × 188 mm. Total, 41 ff., 5 d'ells en blanc.

Portada foli 1.

Jhesus Maria.

Libre en lo qual estan continuades les Ordinacions fetes per los Magnifichs consellés de la present ciutat de Barcelona en favor dels mestres de la Confraria dels Cordes de Cordas de viola.

Els privilegis i ordinacions copiades en aquest llibre gremial comencen en *Disapte a quinse de mars del any Mil quatra cens y Deu*. L'ultim document copiat porta la data de *Die xiii mensis Februarii Mdlcccviiij*.

XXVIII

Manuscrit en castellà del XVI^en^ segle que conté diversos tractats. Tant per l'ortografia

com per la caligrafia se veu que aquest llibre fou escrit en Castella. Relligat pergamí flexible. Folis marcats, però estropellats per l'enquadernació. Quasi en mal estat. El format és 298 × 204 mm.

1. Tractat d'artilleria i de la fabricació de la polvora. Al principi hi ha rastre d'haver sigut arrencats 6 fulls. A dalt de lo que ara hi ha està escrit: *Es de don Diego de Rocaberti* am lletra del segle XVIII. Ocupa aquest tractat 27 ff. Dono ls següents extractes, amb els quals se podrà comprovar si aquest tractat és igual a algun dels que s conserven manuscrits de principis del segle XVIè.

Comença ara am les paraules:

(Fol. 1.) Como a todos rreys duques varones cavalleros... condes de villas o cibdades e otros señores y gente qual quiera que rreçelan de sus enemigos...

Les últimes paraules d'aquesta introducció son il·legibles per mor dels forats fets per la corrosiva tinta.

... e componer este presente tratado el qual es llamado... de la operacion... e de cosas pertenecientes al dicho arte de Artilleria.

El primer capitol és:

(Fol. 1 v°.) De la Invencion de la dicha artilleria.

L'ultim capitol és:

(Fol. 27.) Para quitar el olor al azufre.

Tomad dos partes de cal biba y una de ceniza...

Acaba al foli 27 v°:

... sin olor ninguno.

Deo gracias.

Un foli en blanc.

2. Resum de diversos tractats de noblesa, llinatges i justes. Comença amb una taula arreglada per ordre alfabetic a dugues columnes, generalment de noms de families nobles. Els llinatges de Catalunya i d'Aragó estan separats al final de cada lletra. Aquesta taula ocupa 15 ff., però no envia al número dels folis perquè no estaven tots numerats. La lletra de la taula i de tot lo que segueix és diferent de la del Tractat de la polvora. Després d'aquesta se veu el rastre d'haver sigut arrencats al menys dos folis que contenien el començament del tractat de noblesa, etc. Ara apareix així l començament:

... offey de cada uno a de aver el oficio d armas dos marcos de plata | yten de los cavalleros que son fijos d algo armados en canpo del oficio d armas...

El primer capitol que apareix és:

Capitulo que hablara de los rreutos y desafios.

No me pareceria llevar perficion esta pequeña obra si como e santisfecho a los pro suyvantes no santisfago a los gentiles onbres...

El segon que ara apareix:

El derecho de las armas segun costunbre d'España.

Altre capitol:

El derecho de las armas necesarias segun costunbre de França...

Altre capitol:

El derecho de las armas necesarias segun las leis de Ingalaterra.

Las formas aprovadas que en las armas voluntarias se deven aver...

Los casos que el derecho sufre dar gase de batalla segun el detor Bonet yene en su arbol de batallas alegando las leis lonbardas.

Capitulo que muestra como todo rrehuto trançe o gase de batalla es provado.

Acaba aquest capitol, que és l'ultim:

Y dado fin a lo prometido [hasta aqui] no resta sino poner la suma de las coronicas de Vizcaya segun las he fallado en un tratado que fue escrito en el año del nascimiento de nuestro señor jhesu Christo de mil y quatrocientos y quatro años y con esto y con lo que queda escrito podra aprender quien aprender querra a blasonar sus armas y aun las de sus vezinos allende desto sabra la diferencia de los ofeciales d armas y aun las cosas que conbienen a los rehutos trance o gase de batallas etc.

Ve seguit lo vinent. En conjunt, 23 ff.

3. La suma de las coronicas de Vizcaya segun las he fallado en un tratado que fue escrito en el año del nascimiento de nuestro señor jhesu Christo de mil y quatro çientos y quatro años.

De manera que dize esta coronica que ovo una fija legitima un rey d esçocia...

S'ocupa després de diverses cases nobles de Castella. En el foli 53 del llibre diu:

No dexare de escrevir otra manera del primer fundamiento de los señores de Vizcaya pues lo tengo e fallado escrito desta manera.

Desta tierra o provincia de Vizcaya quiero decir de do cobro de principio este nombre de Vizcaya...

En el foli 55 v° sembla acabar aquesta obra i començar-ne una altra. Total, 32 ff.

No sé si aquesta obra pot identificar-se am la de Lope García de Salazar.

4. ✠ Genealogia de algunos grandes cerçanos de la coron de Françia...

(Fol. 60.)

Como dicho es vino la corona al dicho francés su hijo Juan de Balves como al mas çercano heredero del reyno al qual viviendo luis .XII. le fue dada madama yolanda en

casamiento la qual es agora reyna de françia y fueron desposados a XVIII de mayo de mil y Dxiiij años.

Total, 8 ff.

(Fol. 63 v°.)

5. Aqui quiero començar a deçir los enperadores que a havido prosupuesto que los ytalianos no ponen enperadores los que no son coronados por el siejo apostolico pero yo quiero ponerlos como los ponen las coronicas galianas que ponen tanbien a los que no an vido mas de una corona como a los otros y començare desde Julius Çesar primero husurpador del inperio fasta maximiliano hijo de fadrique .III. y aun agora añadiremos a don Carlos rey d españa y enperador hijo de don Felipe de utrisa e duque de borgoña e tanbien rey despaña y nieto del dicho maximiliano y tanbien se contaran de cada en suma algunas cosas dinas de memoria de las que habian hecho cada uno.

Total, 8 ff. Acaba am Carles V, com diu, regnant al escriure l'autor.

(Fol. 69 v°.)

6. Aqui comiençan los papas que ha havido despues de san Pedro fasta el que agora es y en suma algunas cosas de las que ordenaron.

Total, 16 ff., l'ultim és:

CCXXV leon X. fue en el año de mil Dxiij.

(Fol. 80.)

7. Los ditados del serenisimo rey don Carlos nuestro señor.

Són tots els titols que porta Carles V, aleshores regnant, dividits per *Reynos, Archiducados, Principados, Condados señorios.* Després vénen els noms de cada un am la descripció de l'escut.

Total, 4 ff.

(Fol. 84.)

8. Los nonbres y armas y devisas de los cavalleros que estan escritos para el torneo y aventuras que se haran en la villa de Valladolid lo qual se començara el domingo a siete del mes de julio año de mil y quinientos y veinte y siete por la halegria del nascimiento de don Felipe principe despaña etc. fijo hunigenito de don Carlos enperador de Roma y Rey despaña etc. y de la serenisima su conpanera doña Ysabel enperatriz fija de don manuel Rey de Portugal.

Descriu les armes de tots els nobles que componen cada quadrilla; després vénen els cartells anunciant el torneig i l'explicació de cada aventura.

Total, 27 ff.

9. (Fol. 112.) ✠ La fiesta que se fiço en la çiudad de Barcelona de la muy noble orden del tauson de oro.

En la ciudad de barçelona sabado cinco del mes de março del año de mil dxviiii. se començo a çelebrar la fiesta de la muy noble orden del tauson de oro de aquesta manera...

El foli 118 ha sigut arrencat. Acaba en el foli 120 v° enlaire, i se coneix que falten encara alguns folis. Les últimes paraules que hi ha són les següents:

... ansi a la representacion como al altar pasa el cavallo y va a salir por...

Total, 8 ff.

10. En el foli 121 dels marcats continúa un tractat d'armeria marcat de principi i quals primeres paraules són ara:

... solamente los nobles esta color sinifica en las planetas a març y en los metales al cobre y en las piedras al rubin y en los arboles al çedro y en las flores a las clavellinas...

Poso ls titols d'alguns capitols que van escrits al marge:

De la color açul. La segunda color que en armeria tenemos...

De la color negra.

De la miscion o color de purpura.

De los armiños y veros.

. . . . . .

Peticiones de escudos de armas.
Regla de armeria que abla de las aves.

. . . . . .

L'ultim capitol que s veu ara és:

Quien fue el que invento la ensinia de nobleza.

L'obra no acaba; les últimes paraules que apareixen ara són:

... que saturno padre de jupiter fue vençido y desvaratado y veis aqui la primera [ensinia].

Total, 24 ff. Van en negre alguns escuts explicatius i els espais pera fer-los.

(Fol. 165.)

11. Llista de families nobles d'España, Catalunya i Portugal am descripció dels escuts. Hi han generalment descripcions curtes, però algunes formen algunes planes.

La primera de que s parla és:

Don Yñigo de Velasco duque de frias y Conde de Haro...

L'última és la dels *Osorios*, que forma una croniqueta llarga, de la qual el manuscrit, que no acaba, ne conté fins a 22 capitols.

Total, 107 ff. Els dos ultims estan espatllats.

En la guarda última: *Este libro es de Juan Mendoza Reson.*

La lletra del primer tractat és diversa de tota l'altra. Solament a l'ultim la lletra sembla deguda a altra mà, però tot lo demés és d'una sola.

XXIX a LII

Am tres més, procedents de la biblioteca Amer, s'ha augmentat el contingent de llibres que posseïa ja l'Ateneu venint del saquejat Arxiu dels antics *Consols de la Llotja de Mar de Barcelona.*

Aquests 24 llibres pertanyen principalment a Deliberacions o a Comptes o Claveria. Tots estan en perfecte estat, excepció feta del que porta el num. LI, i tots apareixen relligats fortament am pergamí flexible, menos el LII. Solen tenir el format de 295 × 225 mm. i uns 200 folis. L'ultim d'aquests Mss. sembla que més aviat devia haver pertanyut a l'Arxiu Municipal que no pas al dels Consols de Mar.

En la següent llista s'anoten els anys que abraça cada llibre.

Arxiu dels Consols de Mar

XXIX.	Claveria.		1460-1462
XXX.	Deliberacions.		1477-1480
XXXI.	»		1486-1487
XXXII.	Claveria o rebudes.		1431-1432
XXXIII.	»	»	1432-1437
XXXIV.	»	»	1434-1438
XXXV.	»	»	1441-1444
XXXVI.	»	»	1444-1447
XXXVII.	»	»	1448-1451
XXXVIII.	»	»	1448-1451

XXXIX.	Claveria o rebudes.	1452-1456
XL.	» »	1457-1458
XLI.	» »	1473-1475
XLII.	» »	1490-1493
XLIII.	» »	1502-1506
XLIV.	» »	1506-1510
XLV.	» »	1531-1535
XLVI.	» »	1534-1537
XLVII.	» »	1537-1540
XLVIII.	» »	1540-1543
XLIX.	» »	1549-1551
L.	» »	1566-1568
LI.	Violaris i llistes de Censals.	1500-1515
LII.	Rebudes de Censals.	1388-1389

Els Mss. que hem descrit amb els numeros XXVI, XXVII, XXXII a LII formaven ja part de la Biblioteca de l'Ateneu abans de l'adquisició de la Biblioteca Amer.

TAULA ALFABETICA

ABELLA, P. DE, I, 103.
ALAMANY, RAMON, majordom del rey d'Aragó Pere *el Ceremoniós*, V.
ALEDO, FRANCISCO, *Anales Menorquines, 1830*, XVII.
ALEDO, JUAN, XVII.
ANTHONI, PERE, I, 176, 203, 206, 210.
Armeria, dos tractats en castellà, XXVIII, 2, 10.
Artilleria, Tractat de, en castellà, XXVIII, 1.

Badalona, Mestre de, X.
BARCELONA, EL P. FERNANDO DE, XII, 1, 2; XIII.
Barcelona, *La fiesta que se fiço en la çiudad de B... a celebrar... la... orden del tauson de oro, 1519*, XXVIII, 9.
BASSET, frare, I, 91.
BELLAFILA, MICER JOHAN DE, I, 23.
BELLVIURE, PAU DE, I, 91.
BOSCHÁ, MOSSEN JOHAN, I, 23.
BRANCA, GAVINO, *Jardí de Ramelleres*, IX.
BRANOLIS, PERE, IX.
BRUGUERA, NA, I, 56.
BUSSOT, FRANCI, I, 23.
CARBONELL, PERE, fabricant, XXIV.
Carlos Quinto, *Los ditados del serenisimo rey don*, XXVIII, 7.
CARVAJALES, I, 59.
CASTELLANA, ISABEL, XXII.
CASTELLS, FRANCISCO, fabricant, XXIV.
CALALÁ, MISSER JOAN, IX.
Catalunya, Guerra de Successió, VIII.
CENTELLES, MOSSEN, I, 91.
CHARTIER, ALAIN, *La Belle Dame Sans-Merci*, traduida per Francesc Oliver, I, 75.
CLARAMUNT, III.
Cobles de Nadal i altres, XIII, 2.
COMES, PERE JOAN, *Historia de Joan Fivaller, Libre de algunes coses assenyalades*, VI.
Confessió, Preparació pera la, XXII.
Corders de cordes de viola, Confraria dels, XXVII.
CORELLA, MOSSEN, I, 91.
ÇALOM, MOSSEN JOAN, prebere, I, 25.

DARNIUS, FRANCISCO DE, caputxí, *Breve compendio de Bendiciones*, XXIII, 1.
DESPUIG, MOSSEN P., cavaller, I, 143.
Doctrina de Escornalbou, XVIII.
Doctrinals, Platicas, XX.
Empuries, comtes, VII, 1.
Emperadores... desde Julius Cesar hasta Carlos quinto, XXVIII, 5.
ENRIQUEZ, DIEGO, I, 216.
Escornalbou, Doctrina de, XVIII.
ESCRIVÁ, MOSSEN JAUME, I, 91.
Espasers y lancers, Confraria dels, XXVI.
ESTHER, EL P. FRA FERNANDO, caputxí, *Glorias de Cataluña*, XII, 1.
Sumario de la Historia Capuchina, XII, 2.
Sumario Geografico, XIII.
EXIMENIÇ, FRANCESC, *Libre dels Angels,* IV.
FAJADELL, MOSSEN, I, 56.
FARRUIX, GABRIEL, I, 123.
FERNANDEZ DE OVIEDO, GONÇALO. *Oficios de la Casa Real*, XXV.
FERRER, FRANCESC, I, 16, 36, 173, 211. *Conort*, I, 91.
FIVALLER, JOAN, VI.
FOGASSOT, JOHAN, I, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 23, 25, 161, 162, 163.
FOXÁ Y BOXADORS, IGNACI, de Girona, VII, 1.
F. F., J., VII, 1.
GARCIA, MARTÍ, I, 183, 190.
Genealogia de algunos grandes cercanos de la coron de Francia, XXVIII, 4.
GOMEZ MANRIQUE, I, 30.

Gremials, Llibres; *Confraria dels Espasers y Llancers,* XXVI.
Confraria dels Corders de cordes de viola, XXVII.
GUARDIA, I, 203.
GUERAU, FRANCI, I, 122, 125, 127, 142.
GUERAU DE CERVELLÓ, MOSSEN. I, 79.
Heraldica: Les families nobles d'Espanya, Catalunya i Portugal, en castellà, XXVIII, 11.
Armeria, XXVIII, 2, 9, 10.
ILICINO, LICINIO, GLICINIO o LAPINI, BERNARDO. La seva *In Triomphorum clariss. poetae Fr. Petrarchae expositio,* traduida al català per un autor anonim, II, a-e.
JORDI DE SENT JORDI, MOSSEN, cavaller, I, 90, 91, 135, 144, 150, 153, 155, 174, 184.
LAVIÁ? FRANCESC DE, I, 178.
Llancers, Confraria dels Espasers y, XXVI.
Llotja de Mar, de Barcelona; 24 llibres provinent del Arxiu dels Consols, XXIX a LII.
LULL, RAMON, *Libre de Intenció,* III, 1.
Libre de Cavalleria, III, 2.
Articles de la fè catolica, III, 3.
Proverbis, III, 4.
Mahó, XVII.
Mallorca, XVI, 1, 2.
MARCH, ARNAU, I, 81.
MARCH, AUZIAS, I, 34, 91, 100, 113, 158.
MARCH, JACME, I, 19, 79, 175.
MARCH, PERE, I, 79, 84, 85, 86.
MARGENS Y GORCHS, JAUME, de Sta. Eularia de Ronsana, XXIII.
MARTÍ, rei d'Aragó. Diverses ordinacions, V, 3.

MASDOVELLES, JOHAN DE, I, 58, 167, 185, 192, 193, 194, 197, 206, 210, 214,
MASDOVELLES, MOSSEN JOHAN BERENGUER DE, I, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 39, 73, 76, 77, 78, 80, 82, 88, 89, 91, 106, 109, 112, 114, 117, 120, 124, 128, 131, 136, 152, 159, 160.
MASDOVELLES, PERE JOHAN DE, I, 41, 43, 71, 106, 145, 146.
MATAS DE MUNTANER, ROSA, XXI.
MAYORA, MIQUEL, V.
MENDOZA RESON, JUAN, XXVIII, 11.
Menorca, XVII.
Mercader mallorquí, Lo, I, 91.
METGE, BERNAT, *Lo Somni*, III, 5.
METGE, FERRANDO, I, 119.
MIRALLES, MOSSEN, I, 176, 192, 193, 195.
Nadal, Cobles i Cançonetes de, i altres diverses, XXIII, 2.
Nautica, Matematicas y Aritmética, aplicades a la, X.
Navarra, Lo Rey de, més tart Joan II d'Aragó, I, 23.
OLIVER, FRA FRANCESC, I, 75.
Ordres Religiosos, Utilitat dels, traduit del francès, XIX.
OSORIOS, petita cronica d'aquesta familia nobla, XXVIII, 11.
Paleografía Española, Madrid, 1849, XV.
Papes desde Sant Pere fins a Lleó X, en castellà, XXVIII, 6.
PASTOR, SIMON, I, 110, 148.
PEGUERA, LUYS DE, I, 187.
Peralada, comtes, VII, 1.
PERE III (IV d'Aragó) de les Cerimonies.

Diverses Ordinacions, V, 1.
Ordinacions de la Casa Real d'Aragó, V, 2.
PERTRANA, I, 151.
PETRARCA: Obra atribuida al P. que comença amb el vers *Nel cor pien d'amarissima dolcezza*, II, a, b.
— *Trionfo della Fama*, II, c.
— *Trionfo del Tempo*, II, d.
— *Trionfo della Divinità*, II, e.
Polvora, Fabricació de la, en castellà, XXVIII, 1.
PORRÓ I MIRÓ, JERONI, d'Olot, IX.
PORTA, ANTON, XXIV.
PROXIDA, MOSSEN, I, 91.
PUCULULL, FRANCI JOHAN, I, 22.
Queralt, Santa Coloma de, *Cobles a honor de Sant Magí*, I, 24.
QUERALT, MOSSEN PERE DE, I, 91.
RAFEL, germà, I, 35.
REQUESENS, MOSSEN LUYS DE, I, 94, 104, 133, 134, 141, 149, 177.
ROCABERTÍ, DIEGO DE, XXVIII, 1.
ROCABERTÍ, VESCOMTE DE, I, 175.
ROCAFORT, JOHAN, I, 154.
ROCHA, MANUEL DE LA, *Copia original de las Informaciones hechas al Señor D. M. de la R.*, XIV.
Rosselló, vescomtes, VII, 2.
SACALM,, MOSSEN, I, 78.
SAFONT, JAUME, I, 95.
SECELLES, BLAY, I, 87.
SILVERA, I, 198, 199, 200.
SILVERI, JOAN, IX.
SORA Y MELGAR, RAMON DE, IX.

SORS, MOSSEN LEONARD DE, I, 1, 22, 92, 95, 111, 179, 180, 181, 182, 189.
STANYA, MOSSEN, I, 93.
SUMISTERRIS Y BAYONA, FRANCISCA, IX.
TABERNER Y DE ARDENA, JOSEPH, bisbe de Girona, *Historia de los Condes de Empurias y de Perelada*, VII, 1.
Tratado histórico de los Vizcondes de Rossellón, VII, 2.
Tauson de Oro, 1519, Barcelona, XXVIII, 9.
TERRASSA, GUILLEM, *Anales de Mallorca*, XVI, 1.
Tratado de la Prohibición de adquirir los Ecclesiasticos bienes en Mallorca, XVI, 2.
Tintoreria, Notes pera, XXIV.
TORME Y LIORI, ALBERT, *Miscelaneos históricos y políticos sobre la guerra de Cataluña desde 1639*, VIII.
TORROELLA, PERE, I, 21, 164, 166, 168, 172, 211.
TRESFORT, notari, I, 20, 30.
TURMEDA, FRARE ENSELM, I, 220.
Valladolid, *Torneo y aventuras... por el nascimiento de don Felipe, 1527*, XXVIII, 8.
VALLFOGONA, FRA AMBRÒS DE, caputxí, *Exercici per cada dia*, XXI.
VALLMANYA, ANTHONI, notari, I, 23, 96, 97, 101, 102, 107, 108, 115, 116, 118, 147, 157.
VALTA, P. LUYS DE, I, 167, 191, 195, 205.
VALTERRA, I, 173.
VAUFREDI, FRANCISCHUS, copista, IV.
VERDAGUER, JAUME, IX.
VENTADORN, MOSSEN BERNAT DE, I, 91.
VIANA, CARLES, PRINCEP DE, I, 27.

VILARAGUT, FRA, I, 105.
VILARAGUT, MOSSEN BERENGUER DE, I, 91.
VILARASA, LUYS DE, I, 83, 121, 165.
Les cinc balades, I, 70.
VILASPINOSA, PERE, escrivent de Valencia, I, 25.
Viola, Confraria dels Corders de cordes de, XXVII.
Vizcaya, Suma de las coronicas de, XXVIII, 3.
Vocabulario hispano-Yloco, XI.
YGUAL, JOSEP, Dos llibres de colors de indianes, XXIV.

J. MASSÓ TORRENTS

«EX-LIBRIS» CATALANS

Aquesta col·lecció, començada en el número passat (p. 68), ha sigut ben rebuda per tot-hom, i molts han comprès bé l'objecte per què l'haviem empresa. Pot-ser contribuirem un xic a que s decideixin a fer-se fer un segell de caracter artistic alguns dels nostres bibliofils.

No obstant, els *Annales du Midi* (t. XIII, p. 578), al donar compte de l'aparició de la REVISTA DE BIBLIOGRAFIA CATALANA, posa l següent paragraf: «Le présent numéro contient entre autres choses une série d'*ex-libris* (ou plus exactement de marques de libraires) d'origine catalane». D'això s desprèn, tot demostrant la seva incompetencia, que l qui ha escrit aquelles ratlles no ha llegit lo que nosaltres dèiem an aquest proposit, i ha pres per marques antigues els caracteristics dibuixos den Triadó. No ns pertoca aquí perdre espai explicant al qui ha recensat la nostra REVISTA la diferencia que va de l'*ex-libris* a la marca de llibrer; però de totes maneres és de doldre que una revista tant seriosa com els *Annales du Midi,* que

porta a la capçalera un nom tant respectable com el de M. Antoni Thomas, inserti noticies tant mal informades com la de referencia, que conté algun altre malentès. Am tot i això, agraim les frases que dedica a la nostra publicació.

Els dos *ex-libris* d'avui són dibuixats pel conegut artista decorador Alexandre de Riquer. El primer (num. 5) és el que usa en els llibres de sa propria biblioteca. L'altre (num. 6) és el que figura en les guardes de cada volum de la nombrosa i selecta biblioteca cientifica que posseeix el Sr. Rafel Patxot en el seu Observatori Català de Sant Feliu de Guixols.

Num. 5. — Dibuix de A. de Riquer

Num. 6. — Dibuix de A. de Riquer

LA PREMSA
ESCRITA EN LLENGUA CATALANA

DURANT L'ANY 1901

SUPLEMENT
A LA LLISTA PUBLICADA EN LA P. 77

Agrairem moltissim que sens dongui coneixença de qualsevol omissió que s noti en la present *llista* i en l'anterior, a fi de que poguem incloure lo omès en el número vinent.

ALMENAR

Lo PENSAMENT DEL SEGRIÁ. Quinzenari català.— Redacció i administració: Sant Antoni de Padua, 11.

41×30 cm., 4 pp. a 3 columnes: 75 centims trimestre.

BADALONA

GENT NOVA. Portantveu del Centre Catalanista.— Redacció i administració: Carrer del Mar, 35.

31×22 cm., 12 pp. a 2 columnes i cobertes. Número extraordinari: 15 Agost 1901. Any III.

BARCELONA

ARXIUS DE CIRUGIA Y MALALTIES ESPECIALS DE LA DONA. Revista mensual. Butlletí de la «Clínica

Manaut». — Redacció y Administració: Comte de l'Assalt, 43, primer.

25×18 cm., 32 pp., anuncis i cobertes. Un any, 5 ptes., i un num. 1 pta.

AUBA. Revista mensual d'Arts i Lletres. — Redacció i Administració: Concell de Cent, 298, tercer, 1.ª

28×18 cm., 16 pp., cobertes. Un any, 1 pesseta; un num., 10 centims.

EL FEDERALISTA. Sortirà per are dos cops al mes. — Redacció y Administració: Hospital, 93, primer.

27×19 cm., 8 pp. a 2 columnes. Un num., 5 centims. Epoca tercera, Any XI [1.er en català].

LO RENAIXEMENT. Periódich catalanista. — Redacció i Administració: Cassadors, 4, primer.

32×22 cm., 8 pp. a 2 columnes, am coberta: 5 centims.

LO TEATRO CATALÁ. Periódich imparcial, regionalista, de Literatura, Art, Montepios, Varietats, Noticias, y Anuncis. — Direcció: Muntaner, 112, quart, 1.ª; Administració: Tallers, 45, primer.

32×22 cm., 8 pp. a 2 columnes. 1 pta. trimestre; un num., 10 centims. Any XII.

REVISTA LULIANA, redactada per senyors Sacerdots. — Direcció i Administració: Carrer de Catalunya, 96-98, Poble Nou de Barcelona.

22×15 cm., 32 pp. de text (8 de folletí),

cobertes; publicació mensual. Un any, 2 ptes. Num. I, Octubre de 1901.

BARCELONETA

LLEVANT. Periódich de propaganda catalanista, porta-veu de l'Agrupació Democrática Catalanista Lo Trángul.—Redacció i Administració: Sant Ferran, 16.

32×22 cm., 8 pp. a 2 columnes. Num. I, Agost de 1901.

GIRONA

BUTLLETÍ DE LA LLIGA CATALANISTA DE GIRONA. Portaveu de la sua comissió organisadora.

32×22 cm., 4 pp. a 2 columnes. Se reparteix de franc. Num. 1, 20 Octubre 1901.

HOSTAFRANCHS-BARCELONA

RENAIXEMENT. Butlletí literari que's publica ab motiu de la Festa Major.

30×21 cm., 4 pp. a 2 columnes. Número unic: 2 Octubre 1901.

SABADELL

REVISTA LITERARIA DE LA ASSOCIACIÓ DE CATÓLICHS. Sortirá cada mes.—Redacció i Administració: Rambla, 65.

24 ½×16 ½ cm., 8 pp. a 2 columnes, cobertes. Un any, 3 ptes.

SANS-BARCELONA

SANS NOU. Periódich quinzenal d'interessos de la Barriada.—Redacció i Administració: Carrer Zurbano, 24, segon.

38×27 cm., 4 pp. a 3 columnes. Un numero, 5 centims.

SANT HILARI

LA VEU DE LA GUILLERIA. Portantveu de Sant Hilari y sa comarca.—Redacció i Administració: Carrer de la Rectoria, 17.

27×19 cm., 8 pp. a 2 columnes. Un any, 5 ptes.

SITGES

BALUART DE SITGES. Setmanari català.—Redacció i Administració: Cap de la Vila, 4, primer.

44×32 cm., 4 pp. a 3 columnes. 1'50 pessetes trimestre. Num. I, el 4 Agost 1901.

TARRAGONA

GENT JOVE. Revista mensual de Literatura, Arts i Teatros. — Redacció i Administració: Centre Català, Rambla de Sant Carlos, 11, primer.

28 × 20 cm., 12 pp. a 2 columnes, cobertes. Un any, 2 ptes.; un num., 15 centims.

TARRASSA

La Sembra. Publicació commemorativa del Ensaig d'Exposició d'Art aplicat organisat per la «Agrupació Regionalista de Tarrassa».

24 ½ × 16 cm., 16 pp. a 2 columnes, amb il·lustracions; cobertes. Preu: 1 ral. Número unic, 29 de Juny 1901.

VALENCIA

La Degolla. Semanari lliterari, satiric, bilingüe, independent.—Redacció: Els Solars de Sent Francés.

44 × 32 cm., 4 pp. a 4 columnes. 5 centims el num.

MODIFICACIÓ

BARCELONA

Pel & Ploma. Periodic mensual am dibuixos.—Redacció i Administració: Passeig de Gracia, 96, interior.

30 × 21 cm., 32 pp. a 2 columnes, profusió de gravats a diverses tintes, cobertes artistiques

de colors; reparteix 6 facsimils colorits a l'any. Als suscriptors, per 10 ptes. l'any, regala un cartell i un dibuix original den Casas. Un número, 1 pta.

El primer número en aquesta forma és el de Juny de 1901.

BUTLLETÍ BIBLIOGRAFIC

DESDE 1 DE JULIOL DE 1901

A., Mossen P.—V. Molins i Gelada, Anton.

Academia de Buenas Letras de Barcelona—MEMORIAS DE LA REAL ACADEMIA DE BUENAS LETRAS DE BARCELONA. Tomo VII.—*Barcelona:* Hijos de Jaime Jepús, impresores, Notariado, 9. *1901.* [96

Vol. de 28 × 19 cm., 558 pp., gravats, lamines apart: 15 ptes.

Comprèn les memories següents: *Antigua marina catalana*, per Francisco de Bofarull y Sans; *Don Jaime de Aragón, último Conde de Urgel*, per Andreu Giménez y Soler; *Un bandolero feudal*, per Francisco de S. Maspons y Labrós, i *La heráldica en la filigrana del papel*, per Francisco de Bofarull y Sans.

Pel tom VIII de les *Memorias*, fascicle I, vegi-s *Giménez Soler, Andrés.*

Per altres publicacions de l'Academia, vegi-s *Lull, Ramon* i *Rubió y Lluch, Antoni.*

Albanell i Vilas, Joaquim.—CARITAT. Sarsuela histórica en un acte y en vers, lletra de Joaquim Albanell y Vilas, música de Eusebi Bosch. Premiada en lo primer Certamen de Lo Teatro Católich.—*Barcelona:* «Biblioteca Regional», Junqueras, 2, principal. *1901.* [97

Fasc. de 28 × 21 ½ cm., 8 pp. a 2 columnes de lletra i 20 pp. de musica a ratlla plena, coberta il·lustrada per J. Jutglar.

Alcover, Mossen Antoni M.ª—DICCIONARI DE LA LLENGUA CATALANA. LLETRA DE CONVIT que a tots els amichs d'aquesta llengua envia Mossen Antoni M.ª Alcover, Pre., Vicari general de Mallorca. Amb llecencia eglesiastica.—*Palma:* Estampa de Felip Guasp. *1901.* [98

Fasc. de 27 × 19 cm., 48 pp. a 2 columnes.

Exposició clara d'un projecte de Diccionari am la col·laboració de tot-hom qui vulgui de les regions on la nostra llengua és parlada. Comença am l'exposició del pensament, i a l'explicar la manera de realisar-lo s'indica la confecció de les cedules i les seccions en que poden dividir-se ls coneixements humans, am l'objecte d'aplegar, sobre tot, els termes tecnics.

Alcoverro i Carós, Josep. — FAULAS D'ISOP en vers, traducció directa del grech per Josep Alcoverro y Carós, Doctor en Filosofía y Lletras...—*Barcelona:* Imprempta de Francisco Badia, Dr. Dou, 14. *1901.* [99

Fasc. de 18 × 12 cm., 68 pp.: 1'25 ptes.

—— ODI DE RACES. Drama en tres actes y en prosa, d'en Josep Alcoverro y Carós, basat en una relació histórica d'A. Tolmey. Estrenat en el «Circol Catolich de Sant Joseph» de Sant Andreu de Palomar, á la tarde del 16 Setembre 1900.—*Barcelona:*

Biblioteca de «La Barretina», Molas, 24, entlo., 1.ª *1901*. (Biblioteca de «La Barretina». Obra 16.) [100

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 44 pp.: 2 ptes.

Alfons III d'Aragó. — V. Parpal i Marquès, Cosme.

Almirall, Valentí.—Club Autonomista català. REGIONALISME Y PARTICULARISME. Cartas de don V. Almirall...—F. Fiol, impressor, Euras, 8 y 10.—*Barcelona.* [101

Fasc. de 21 ½ × 15 ½ cm., 36 pp., 10 cents.

És una reimpressió, feta pel Club Autonomista Català, de les cartes que en Valentí Almirall va publicar en 1885 en el diari *La Renaixensa* amb el titol general de *Aspecte politic y social del Renaixement Català.*

Amado i R. de Villebardet, Juli. — V. Martos O'Neale.

Argila y Font, J.—PROBAS D'AMOR, joguina còmica en 1 acte y en prosa, escrita per J. de Argila y Font, estrenada ab franch y brillantíssim éxit per la companyía dels primers actors Srs. Pigrau y Fages en el teatro «Nuevo Retiro» de Barcelona, la nit del 16 de Desembre de 1900.—*Barcelona:* Imprempta Pere Toll, Valencia, 232. *1901.* —(Lo Teatro Regional. Obra 177). [102

Fasc. de 19 ½ × 13 ½ cm., 32 pp.: 1 pta.

Barcelona.—V. Academia de Buenas Letras.

Jochs Florals.
Orfeó Català.

Bartolí, S.—SARDANA de la opereta dramatica «Trista Aubada», lletra de J. M. Folch y Torres. [A Enrich Morera]. — Universo Musical, antes Pujol y C.ª, Portal de l'Angel. 1 & 3. *Barcelona.* [103

Piano.

Fasc. de 34 × 27 cm., 4 pp. i coberta ilustrada: 5 ptes.

Bernadó i March, J.—¡DITXOSOS COLOMS! Juguet còmich en un acte y en prosa, original de J. Bernadó y March, estrenat ab grandiós éxit en lo «Teatro Lope de Vega (Assiatich)» la nit del 19 de Novembre de 1898, en honor del desditxat periodista crítich D. Joseph Ximeno Planas y á benefici de sa familia.—*Barcelona:* Imp. de Salvador Vendrell, Riera Alta, 22. *1901.* [104

Fasc. de 18 × 13 cm., 30 pp.: 2 rs.

Besalú, Comptat. — V. Monsalvatje i Fossas, Francisco.

Biblia.—V. Bordoy Torrents, Pere M.

Biblia, Salms.—V. Sucona i Vallès, Tomas.

Biscarri, Jaume.—V. Casademunt, Joan Manel.

Bofarull i Sans, Francisco.—ANTIGUA MARINA CATALANA.

Memoria de 123 pp., amb 11 lamines. V. Academia de Buenas Letras de Barcelona.

Bofarull i Sans, Francisco. — LA HERÁLDICA EN LA FILIGRANA DEL PAPEL.

Memoria de 71 pp., i 82 gravats en el text. Vegi-s Academia de Buenas Letras de Barcelona.

Bonavía, Salvador. — CORRIDA DE BOUS, comedia bilingüe en un acte y en vers, original de Salvador Bonavía, estrenada ab éxit en lo Teatro Circo Español la nit del 21 de Novembre de 1900. — *Barcelona:* «Lo Teatro Regional», Balmes, 11. *1901.* (Biblioteca dramática regional). [105

Fasc. de 19 × 13 cm., 30 pp.: 1 pta.

Bordas i Estragués, Ramon. — LO DESHERETAT. Drama en 3 actes y en prosa, original de Ramon Bordas y Estragués. — *Barcelona:* «Lo Teatro Regional», Ronda de Sant Pere, 19 y 21. *1901.* (Biblioteca de «Lo Teatro Regional». Obra 171) [106

Fasc. de 19 × 13 cm., 106 pp.: 2 ptes.

Bordoy Torrents, Pere M. — APLECH DE ESTUDIS BIBLICHS Y ORIENTALS. (Ab llicencia). Vol. I. — *Barcelona:* Estampa «La Catalana», den Jaume Puigventós, Carrer de S. Rafel, 7. *1901.* [107

Fasc. de 22 × 15 cm., 115 pp.: 1 pta.

Comprèn els estudis següents: *Un Opuscol Biblich per Fra Lluís de Leon; Cànons y observacions pera la traducció de la Biblia Hebrea; Una qüestió biblica; La excomunió judayca; Descobriment de fragments hebraychs del Eclesiastich; Breus consideracions sobre la Lley oral dels Juheus; Lo Kemáh y*

la Shemonéh d'Exráh; La «Doctrina Moral» d'en Pax y lo Genesi de Scriptura de Mossèn Guillem Serra, i *Sobre la vinguda del Messias.*

Bori i Fontestà, Antoni.—LES NEUS A MONTANYA, poesia, primer accessit a la Flor natural.—Los ROSSINYOLS DEL MONTSERRAT, poesia, segon accessit a la Flor natural.—GENT NOVA, poesia, primer accessit a la Englatina. — LES FONTS DEL LLOBREGAT, poesia, premi del Excm. Ajuntament de Reus.—Lo VECTIGAL, episodi històrich en dos quadros y en vers, premi de l'Agrupació protectora de l'Ensenyança catalana.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Borras de Palau, Joan.—LA BARCA, lletra de Apeles Mestres, música de Juan Borrás de Palau.—*Barcelona:* Juan Bta. Pujol & C.ª, Puerta del Angel, 1 & 3. [108

Cant i piano.

Fasc. de 34 × 26 cm., 8 pp. i coberta il·lustrada: 5 ptes.

Borrell, Joaquim.—ECLIPSE DE LLUNAS. Sarsuela catalana en un acte y en prosa, original de Joaquim Borrell, música del mestre Miquel Moncalp, estrenada ab éxit satisfactori la vetlla del 26 de Maig de 1901 en lo «Centre Catalunya» de Sant Martí de Provensals (Barcelona). — *Barcelona:* Imp. Joaquim Collazos, Plassa de la Igualtat, 3. *1901.* [109

Fasc. de 21 × 13 cm., 32 pp.: 1 pta.

Bosch, Eusebi.—V. Albanell i Vilas, Joaquim.

Brunet, Llorens.—V. Cançons Populars Catalanes.

Busquets y Punset, Antoni.—IMPRESIONS, poesia, tercer accessit a la Englantina.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Caballero, Fernán.—V. Mirabent.

Cançoner Popular. [110

Col·lecció de fulles contenint cada una un *dibuix*, la *tonada* d'una cançó popular catalana i el *text* amb algunes anotacions. Cada fulla, de 23 × 17 cm., 4 pp., 10 cents., o bé 8 pp., 15 cents. Desde l nostre darrer *Butlletí* (p. 98) han sortit les següents:

VI LO TESTAMENT DE N'AMELIA.
VII L'AUCELLET.
VIII SANT JAUME DE GALICIA.
IX LOS ROMEUS.
X LA PASTORETA.
XI LA MORT Y LA DONZELLA.
XII LA PRESÓ DE LLEYDA.
XIII FRANCISCA, LA FLOR DE VILABERTRAN.
XIV BLANCAFLOR.
XV LES MOSQUES DE SANT NARCÍS.
XVI LO COMTE ARNAU, 15 cents.

Cançons Populars Catalanas. [111

Fascs. de 28 × 18 cm., 4 pp., coberta: 15 cents.

Diposit: «Univers Musical», Portal de l'Angel, 1 y 3.

Cada quadern comprèn 2 cançons: dibuix, tonada a una veu i lletra. Van publicades posteriorment al nostre *Butlletí* anterior (p. 98.):

Quadern III. — Cançó 5.ª, *Lo Rossinyol*, i cançó 6.ª, *Lo cant dels aucells*. En les cobertes, les poesies: *Lo cant de la Senyera*, de Joan Maragall; *Crit de patria* i *Arbre sagrat*, d'E. Guanyabéns, i *La Marsellesa*, de J. A. Clavé.

Quadern IV. — Cançó 7.ª, *Lo mariner*, i cançó 8.ª, *La filla del marxant*. En les cobertes, la lletra de *La donzella de la costa*, de J. A. Clavé.

Quadern V. — Cançó 9.ª, *Mort de la Nuvia*, i cançó 10.ª, *Las dos germanas*. En les cobertes, les poesies: *Las flors de Maig*, de J. A. Clavé, i *La Sembra*, d'Ignasi Iglesias.

Quadern VI. — Cançó 11.ª, *Lo Comte Arnau*, i 12.ª, *Lo mal rich*. En les cobertes, les poesies: *Himne als artistes*, trad. de Schiller per J. Maragall; *Am tu*, de J. Massó Torrents; *Enterro*, d'Emili Guanyabéns; *Lo mirall de la pastora*, de Trinitat Aldrich; *La cançó del taper*, de Ramon Masifern.

Quadern VII. — Cançó 13.ª, *L'estudiant de Vich*, i cançó 14.ª, *Lo dia de Sant Cristofol*. En les cobertes, les poesies: *Raig de llum*, de P. Colomer y Fors; *Al Orfeó Català*, d'Emili Genís i Horta; ***, d'Arthur Girbal y Balandriu; ***, d'Enrich Albert.

Quadern VIII.—Cançó 15.ª, *L'hereu Riera*, i cançó 16.ª, *A la porta de sa aymada*. En les cobertes, les lletres: *Los Xiquets de Valls*, de J. A. Clavé; *Cançó amorosa*, de J. Riera y Bertran, i les tres: *En lo bosch*, *Sant Dilluns* i *Brindis del Rhin*, séns nom de traductor.

Quadern IX. — Cançó 17.ª, *Sant Jaume de Galicia*, i cançó 18.ª, *Mariagneta*. En les cobertes, les lletres: *Los Pescadors*, de J. A. Clavé; *La Barca*, d'Apeles Mestres; *Anyorança*, d'Eveli Doria.

Quadern X. — Cançó 19.ª, *La Filadora*, i cançó 20.ª, *La Monja*. En les cobertes, les lletres: *L'Emi-*

grant, de J. Verdaguer; *El ball dels ceps*, d'E. Guanyabéns; *La Sesta*, de Gabriel Alomar; *Les campanes de Nadal*, *Si a Déu plau*, trad. per J. Maragall; *Pregaria a la Verge del Remey*, d'E. Sunyol.

Quadern XI. — Cançó 21.ª, *Angeleta*, i 22.ª, *Corrandes*. En les cobertes, les lletres: *La mort de l'escolà*, de J. Verdaguer; *La Mare de Déu*, d'Adrià Gual, i *La batalla de Marignan*.

Quadern XII.—Cançó 23.ª, *L'Enramada*, i cançó 24.ª, *La Presonera*. En les cobertes, les lletres: *L'angel de la sòn*, d'Apeles Mestres; *¡Angel meu!*, de J. Rubió y Ors; *Cap al vespre*, trad. de Schiller per E. Sunyol; dos cançons gallegues; *Lamentació*, de R. Picó y Campamar.

Quadern XIII. — Cançó 25.ª, *La druda sorpresa*, i cançó 26.ª, *La esposa infidel*. En les cobertes, les lletres: *La Vrema*, de J. A. Clavé; *Barquejant*, de Heine, trad. per J. Maragall; *Cançó del caçador*, d'Eichendorff, trad. per T. Falcó.

Quadern XIV. — Cançó 27.ª, *La dama d'Aragó*, i cançó 28.ª, *Sant Segimon*. En les cobertes, les lletres: *La Bandera Catalana*, de J. Riera y Bertran; *Arre*, *Moreu*, de Josep Vergés Almar.

Quadern XV. — Cançó 29.ª, *La Mare de Déu*, i cançó 30.ª, *Lo romeu y la romeua*. En les cobertes, les lletres: *Salve dels monjos* i *Cançó de la Moreneta*, per J. Verdaguer; *Vetlla d'amor*, d'E. Guanyabéns; *Cançó de la estrella*, de V. Balaguer; *Voreta la mar*, de Josep M.ª Rabassa y Dalmau.

Quadern XVI. — Cançó 31.ª, *La ploma de perdiu*, i cançó 32.ª, *Lo fill del rey*. En les cobertes, les lletres: *Himne montanyench*, de J. Manubens y Vidal; *La Verge breçant*, trad. per J. Maragall; *Serenata* i *Als nens petits*, trad. per E. Sunyol; *Cançó de taverna*, de Göthe, trad. per J. Maragall.

bo hi ha molt de defectuós. Tot el llibre s ressent de la poca preparació filologica de l'autor. Els exemples, generalment triats de bones fonts, se troben sovint mal aplicats. Notem una tendencia deplorable a rebutjar formes llatines generalment admeses en les altres llengües neo-llatines i a les quals té perfectament dret la catalana. Si predominés aquest criteri entre ls nostres escriptors, ne vindria fatalment un empobriment de la llengua que la faria inapta pera la cultura nacional. És curiós que un llibre dedicat a combatre barbarismes en contingui un en el seu titol: *barbrisme*. La paraula *barbarisme* no deriva del mot català *barbre*, sinó que és presa directament del mot llatí *barbarismus*.

Casademunt, Joan Manel.—SOCIETAT FAMILIAR Ó TENORIOS Y CASTANYES. Saynet lírich-bilingüe en un acte y tres quadros, original de Joan Manel Casademunt. Música del mestre Jaume Biscarri. Estrenat ab éxit la nit del 31 d'Octubre de 1900, en el Teatro Principal de Barcelona.—*Barcelona:* Biblioteca de lo «Teatro Regional», Ronda Sant Pere, 19 y 21. *1901.* [115

Fasc. de 20 × 13 cm., 47 pp.: 1 pta.

Casañas, Sr. Cardenal.—CARTA PASTORAL D'ENTRADA que dirigeix als seus diocessans l'Emm. Sr. Cardenal Casañas, bisbe de Barcelona. (Versió catalana del Dr. D. Tomas de A. Rigualt y Soler). Segona edició. —*Barcelona:* Estampa de La Renaixensa. *1901.* [116

harmonisada, la lletra i 7 dibuixos: 50 centims.
Diposit: Univers Musical, Portal de l'Angel, 1-3.

Capella, Jacinto.—LA GENT DEL ORURE. Comedia dramática en tres actes y en prosa, original de Jacinto Capella, estrenada en el Teatre de Novetats la vetlla del 28 de Janer de 1901.—*Barcelona:* Imp. Pere Toll, Valencia, 232. *1901.* (Biblioteca de «Lo Teatro Regional». Obra 178.) [113

Fasc. de 19 × 13 cm., 112 pp.: 2 ptes.

Careta i Vidal, Antoni.—DICCIONARI DE BARBRISMES INTRODUITS EN LA LLENGUA CATALANA. Conté, ab l'apendix que hi ha al acabament, més de tres mil articles, en los quals s'esmenen expressions del llenguatge parlat y escrit, tant en lo d'us vulgar com en lo referent a arts, oficis, ciencias, historia, geografía, mitología, etc., ilustrats ab gran copia d'exemples trets de documents oficials y particulars, de prosistas y poetas de diversas centurias, d'aplechs de literatura popular recullits de boca del poble mateix. Obra composta per Antoni Careta y Vidal. —*Barcelona:* Vilanova y Geltrú, Oliva, Tipograf, Rambla de la llibertat. *1901.* [114

Vol. de 22 × 13 ½ cm., XXII-480 pp., 5 ptes.; relligat, 6'50.

Molts barbarismes se troben indicats i esmenats en aquesta obra. No obstant, al costat de lo

Codolosa, Joseph M.ª—Lo bram del ruch. Parodia en un acte y en vers del celebrat drama de'n Frederich Soler «Lo timbal del Bruch», original de D. Joseph M.ª Codolosa, estrenada ab èxit al «Teatro Tívoli» l'any 1888. —*Barcelona:* Imp. «Lo Teatro Regional», Balmes, 11, botiga. *1901*. (Biblioteca Dramática Regional.) [119

Fasc. de 18 ½ × 12 ½ cm., 40 pp.: 1 pta.

Coll y Rodés, Joseph M.ª—Poesies.—*Barcelona, 1901*. [Thomas] [120

Vol. de 19 × 11 ½ cm., 114 pp., 1 retrat. No s'ha posat a la venda.

Comença l llibre amb un *Prolech* de B. Conill, en el qual no s llegeix cap data referent al malaguanyat i notable poeta. Les obres den Coll y Rodés, mort jove, són, en general, bones, i algunes de les poesies que ls seus amichs han reunit arriben tant enllà que poden posar-se al costat de lo bo que hagin produit els poetes del nostre renaixement.

Collell, Jaume.—V. Freixas, Narcisa.

Conill, B.—V. Coll y Rodés, Joseph M.ª

Cortiella, Felip.—El plor de l'Auba.—*Barcelona:* Tip. «L'Avenç», Ronda de l'Universitat, 20. *1901*. [121

Vol. de 15 ½ × 10 ½ cm., 84 pp.: 1 pta.

Llibre ben escrit, en el que l'autor relata una excursió vulgar, però poetisant-la i omplint-la d'idees regeneradores.

Costa Deu, Joan.—V. Duran Vila, Joan.

Curial y Guelfa.—V. Rubió i Lluch, Antoni.

David, Salms de.—V. Sucona i Vallès, Tomas.

Doria, Eveli.—PA Y CATECISME. (Breus consideracions sobre'l «Problema Social»), per Eveli Doria y Bonaplata.—*Barcelona:* Estampa «La Catalana», de J. Puigventós, carrer de S. Rafel, 7. *1901.* [122

Fasc. de 22 × 14 cm., 54 pp.

[**Doria i Bonaplata, Eveli.**]—TRIPTICS.—[*Barcelona*: Tip. L'Avenç] [123

Fasc. de 20 × 13 ½ cm., 24 pp.

Durán Vila, Joan.—GARBA LITERARIA. Poesietas de Joan Durán Vila, ab un prólech de D. Joan Costa Deu.—*Sabadell*: Imprempta y Enquadernació de J. Canals, carrer del Safreig Vell, 6 y 8. *1901.* [124

Fasc. de 17 × 11 cm., 44 pp.: 50 cents.

Falp Plana, Dr. J.—TOPOGRAFÍA MÉDICA DE SOLSONA Y DISTRITOS ADYACENTES (Clariana, Llobera, Riuer, Navés, Pinell, Lladurs, Castellar, Olius), subseguida por vía de apéndice, de un estudio original clínico y etiológico de la apoplejía en Solsona y una sucinta reseña de las principales epidemias de cólera y paludismo ocurridas en dicha ciudad. Ilustrada con profusión de grabados. Estudio Geográfico, Médico y

Social laureado por la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona...—*Barcelona:* Tipografía de la Casa Provincial de Caridad, calle de Montalegre, 5. *1901.* [125

Fasc. de 26 × 17 cm., 202 pp., retrat de l'autor, gravats intercalats en el text i plano apart: 5 ptes.

Fenollar, lo venerable mossen **Bernat.**—V. Chabás, Roc.

Ferrando, Chusep.—LES DOS ROSES. Choguet en un acte y en prosa, escrit per D. Chusep Ferrando, estrenat en gran éxit en el teatro de la Princesa la nit del 30 de Mars de 1901. —*Valencia:* Imp. José Canales, Cuarte, 25. *1901.* [126

Fasc. de 20 × 12 ½ cm., 26 pp.

Freixas, Narcisa.—CANÇONS POPULARS CATALANAS, originals de Narcisa Freixas. [127

Cant i piano. Se publica una cançó cada mes en fascicles de 31 × 22 cm., 4 pp., dintre d'una coberta am dibuix: 75 cents. Desde l nostre *Butlletí* anterior (p. 104) s'han publicat les següents:

5.ª *La Barca,* lletra d'Apeles Mestres.

6.ª *L'ombra de Nazareth,* lletra de Jaume Collell, pbre.

7.ª *Ay, l'esperansa...,* lletra d'Angel Montanya.

8.ª *Les campanes del convent,* lletra d'Angel Montanya.

9.ª i 10.ª *Somriu amor* i *Decandiment,* lletra de Rafel Nogueras y Oller.

Fuentes, Enrich de.—BULLANGA, primer accès-

sit al premi de prosa.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Fuentes (fill), Frederich.—UN ECLIPSE DE LLUNA. Joguina en un acte y en prosa catalana, per Frederich Fuentes (fill). Estrenada ab aplauso per la companyía de D. Enrich Borrás, en el Teatro de Novetats, la nit del 30 Novembre 1900.—*Barcelona:* Imp. d'en Joaquim Collazos. *1901*. (Biblioteca de «Catalunya Artística». Obra 6.ª) [128

Fasc. de 21 × 14 cm., 28 pp.: 1 pta.

Gaçull, lo magnífic mossen **Jaume**.—V. Chabàs, Roc.

García i Amat, Joseph.—UNA FAMILIA DE'L DÍA. Comedia en un acte y en prosa, original é inèdita de Josep García y Amat (Escrita l'any 1886).—*Barcelona:* Imp. Torras y Forgat, Condesa de Sobradiel, 6. *1901*. [129

Fasc. de 20 ½ × 13 ½ cm., 40 pp.

Giménez i Soler, Andrés.—DON JAIME DE ARAGÓN, ÚLTIMO CONDE DE URGEL. Memoria de 320 pp.; V. Academia de Buenas Letras de Barcelona.

Estudi notable acompanyat de 231 documents.

—— EL PODER JUDICIAL EN LA CORONA DE ARAGÓN. Memoria leída en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona los días 16 de

Febrero y 2 de Marzo de 1901, por D. Andrés Giménez Soler.—*Barcelona:* Tipografía de la Casa Provincial de Caridad, calle de Montalegre, 5. *1901.* [130

Fasc. de 28 × 19 ½ cm., 80 pp.

Forma 1 *fascículo I* del *tomo VIII* de les *Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona.*

González Hurtebise, Eduart.—Apuntes para la historia del monasterio de San Feliu de Guíxols. FRAY BENITO PAÑELLES Y ESCARDÓ, Abad de dicha casa, Obispo de Mallorca (1670-1743) por D. Eduardo González Hurtebise, Archivero Bibliotecario, Jefe del Archivo de Hacienda de la provincia de Gerona...—*Gerona.* Imprenta de Pablo Puigblanquer. *1900.* [131

Fasc. de 16 × 11 cm., 54 pp., retrat i autograf del biografiat.

Grandía, Mossen Marian.—GRAMÁTICA ETIMOLÒGICA CATALANA del Rnt. Dr. Mossèn Marián Grandía, Pbre. (Ab aprobació eclesiástica). —*Sarrià-Barcelona:* Escòla Tip. y Llibrería Salesiana. *1901.* [132

Vol. de 17 × 11 cm., LXIV-508 pp., 5 ptes.; cartronet, 5'50.

Sembla una gramatica escrita en ple segle XVIe. Tot s'hi fa venir de l'hebreu. L'autor sembla desconèixer tot lo que s'ha escrit sobre filologia romanica desde en Diez ençà. Dóna una importancia extraordinaria a l'etimologia i ignora les lleis més

elementars d'aquesta: per ell, *ganivet*, deformat en *gavinet*, ve de *glavi*, tot naturalment, sense esser cap dificultat la caiguda d'una *l* i l'aparició d'una *n*. Així és que la seva obra apareix cusida d'etimologies fantastiques. Un document de llengua francesa va posat com a document de llengua catalana. Citem, entre altres coses: una *nova* classificació de sons aon podrien apendre tots els fonolegs desde Sweet a Gonçalves-Vianna, i una teoria de cambis fonetics, segons la qual un sò vocal o consonant pot cambiar-se en qualsevol altre sò: una *b* en *r*, en *s*, en *t*, en *k*, etc., etc. És llàstima que les facultats positives de l'autor estiguin talment desviades.

Gual, Adriá.—ANGELS, poesia, primer accèssit a la Viola.—V. Jochs Florals de Barcelona.
—— V. Nicolau, A.

Guimbernau, Juli.—V. Gumá, C.

Guimerá, Angel.—ARRAN DE TERRA. Drama original, en tres actes y en prosa. Estrenat en llengua italiana en lo Teatre de Novetats de Barcelona la vetlla del 26 de mars de 1901, ab lo títol de «Scivolando sulla terra».—*Barcelona:* Imprempta La Renaixensa, *1901*. [133

Vol. de 19 ½ × 13 cm., 109 pp.: 2 ptes.

[**Guitart, Mossèn Josep.**] — LA VINYA AMERICANA. Instruccions practiques per a la plantació de les vinyes ab pèu americà y conservació de les matexes. Obrèta compòsta expressament per a facilitar els treballs necessaris a fi de lograr un bòn resultat en tan impor-

tant objecte.—*Manresa:* Impremta de Sant Josèp, *1900.* [134

Fasc. de 18 ½ × 11 cm., 112 pp.: 1 pta.

Gumà, C. — AGENCIA DE MATRIMONIS. Humorada en vers, per C. Gumà. Ilustrada per R. Miró. — *Barcelona:* Antoni Lopez, editor, Llibreria Espanyola..... [135

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 32 pp., il·lustrat: 50 centims.

Ibsen, Enric. — [Publicació *Joventut.*] QUAN ENS DESPERTAREM D'ENTRE'LS MORTS. Drama en tres actes, de Enrich Ibsen, traducció catalana. Prólech de Emili Tintorer.—*Barcelona:* Plassa del Teatre, 6, entressol. *1901.* [136

Vol. de 19 × 13 cm., de XXXIX-157 pp., retrat d'Ibsen: 2 ptes.

Isop. — V. Alcoverro y Carós, Josep.

Jochs Florals de Barcelona.—JOCHS FLORALS DE BARCELONA. Any XLIII de llur restauració. MCMI.—*Barcelona:* Estampa de La Renaixensa, *MCMI.* [137

Vol. de 27 ½ × 17 ½ cm., 154 pp.: 5 ptes.

Conté les composicions següents; *Discurs* del President del Consistori, Excm. Sr. D. Francisco Pi y Margall; *Memoria* del Secretari, Salvador Vilaregut; *Lo Comte Garí,* per Anicet de Pagès y de Puig; *Las neus a montanya, Los rossinyols del Montserrat, Gent nova, Les fonts del Llobregat, Lo Vecti-*

gal, per Antoni Bori y Fontestà; *Urbemania*, *Lo prech de l'órfana*, per Dolors Moncerdà de Macià; *Patria*, per Claudi Omar y Barrera; *Los barcos que passan*, per Frederich Rahola; *Impresions*, per Antoni Busquets y Punset; *Anima enamorada*, per Pere Palau González de Quijano; *Angels*, per Adrià Gual; *La promesa de Jesús*, per Manel Rocamora; *Bullanga*, per Enrich de Fuentes; *Llantia que s'apaga*, per «Pere de Maldar»; *Discurs de gracies*, per Emili Vilanova.

En general, les composicions d'enguany han sigut fluixes, i no sabem de quina fer especial menció.

Labarta, Luis. — HIERROS ARTÍSTICOS. Colección de láminas representando los más notables trabajos de forja, particularmente debidos á los maestros castellanos y catalanes. Texto español y francés. — [Francisco Seix, editor. *Barcelona.*] [138

2 vols. de 29 ½ × 20 cm., am 200 lamines acompanyades de text castellà i francès, relligats am coberta especial: 50 ptes.

El vol. I porta un proleg de M. Utrillo, *Los hierros artísticos*, que va també traduit al francès. El centenar de boniques làmines de que consta cada volum, reprodueix obres de cerralleria de diverses nacions. Dominen les obres de cerrallers catalans sobre totes les altres en una proporció bastant considerable: 75 lamines són dedicades per enter a l'art català i 16 en part, junt amb obres d'altres bandes.

Léonardon, H. — PRIM. — *Paris*, Félix Alcan. *1901.* [139

Vol. de 19 × 12 cm., 216 pp.: 2'50 francs.

Aquest llibre, que forma part de la nova col·lecció *Ministres et hommes d'État*, constitueix una excel·lent biografia del gran politic català, encara que no ns ensenya gran cosa de nou sobre la seva vida. Els capitols més importants són els que fan referencia a la campanya de Mexic i a la recerca de candidat per la corona d'Espanya, qüestions a les quals l'autor ha dedicat precedents estudis.

Llenas, Francisco. — UN BURRO CARREGAT D'OR. Quadro cómich dramátich en un acte y en vers, original de Francisco Llenas, estrenat ab gran aplauso en lo «Teatro Circo Barcelonés», la tarde de'l 2 d'Octubre de 1899.— *Barcelona:* Imp. Ramón Pujol, carrer de Tallers, 45. *1901.* [140

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 28 pp.: 2 rs.

Lleopart Monner, J. — UN PER ALTRE. Comedia bilingüe en un acte y en prosa, original de J. Lleopart Monner, estrenada en l'«Ateneo de Sant Lluís Gonzaga» de Sant Martí de Provensals, la nit del 23 de Septembre de 1900.—*Barcelona:* Imp. F. Badia, Doctor Dou, 14. — *1901.* (Biblioteca de «La Barretina». Obra 15.) [141

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 20 pp.: 1 pta.

Luanco, José Ramón de. — V. Lull, Ramon.

Lull, Ramon.— Obras de Ramon Lull. — LIBRE DEL GENTIL E LOS TRES SAVIS, LIBRE DE LA PRIMERA E SEGONA INTENCIO, LIBRE DELS MIL PROVERBIS. Textos originales publicados é ilustrados con notas y variantes por Jeróni-

nimo Rosselló, de la Real Academia de la Historia. Prólogo y glosario de M. Obrador y Bennassar.—*Palma de Mallorca, 1901.* [142

Vol. de 24 × 15 ½ cm., LXVIII-525 pp.: 10 pessetes.

—— LIBRO DE LA ORDEN DE CABALLERÍA DEL B. RAIMUNDO LULIO. Traducido en lengua castellana. Publícalo la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona... [Este libro acabóse de imprimir en *Barcelona*, en la «Tipografía La Académica», de Serra hermanos y Russell, el mes de Abril de *1901*.] [143

Fasc. de 34 ½ × 24 cm., VIII-VI-78 pp., traducció, proleg i notes per D. José Ramon de Luanco; paper de fil, a 2 columnes, text català en tipo gotic i castellà en elzevir: 5 ptes.

Maldar, Pere de. — AL VAPOR. Joguina en un acte y en prosa, original de Pere de Maldar, estrenada ab molt bon èxit la nit del 11 de Febrer de 1901, en lo Teatro de Novetats.—*Barcelona:* «Lo Teatro Regional», Ronda de Sant Pere, 19 y 21. *1901.* (Biblioteca de «Lo Teatro Regional». Obra 170.) [144

Fasc. de 19 × 13 cm., 44 pp.: 1 pta.

—— LLANTIA QUE S'APAGA, segon accèssit al premi de prosa.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Mallorca.—V. *Martagon.*

Marinel-lo, Manuel. — LA VERDAD DEL CATALANISMO.—*Barcelona:* Est. tip. de Felipe Fiol, calle de las Euras, 8 y 10. *1901.* [145

Vol. de 18 ½ × 12 cm., 208 pp.: 1'50 pta.

Martagon.— MONTAGNES & MONTAGNARDS. Première série: Pyrénées, Catalogne, Ile de Majorque, Provence. — *Paris:* A. Lemerre, éditeur... *MDCCCCI.* [146

Vol de 18 ½ × 12 cm., VI-407 pp.; alguns itineraris: 3'50 francs.

Els capitols que interessen la nostra regió són: *Le Montcalm et la Pique d'Estats* (amb itinerari grafic), *De Vic-dessos à Porté, Le pic de Carlitte* (amb itinerari grafic), *De Bourg-Madame à Quillan, Catalogne et île de Majorque* (excursions fetes en 1891, Barcelona, Montserrat, Palma, Soller, Puigmajor, etcetera.)

Martos O'Neale i Juli Amado, José. — PELIGRO NACIONAL. Estudios é impresiones sobre el Catalanismo, por José Martos O'Neale y Julio Amado y R. de Villebardet.—*Madrid:* Est. tip., calle de las Infantas, 42. *1901.* [147

Vol. de 19 × 13 ½ cm., XVI-190-128 pp.: 5 pessetes.

Aquest llibre, completament desproveit de tot valor, està fet am l'intent de concitar, en les altres regions espanyoles, odis contra Catalunya. L'apassionament dels autors, que arriba fins a proposar al Govern espanyol grans rigors pera matar el catalanisme, junt am llur mala informació, dóna

lloc a paragrafs molt comics, ajudant-hi encara l'ampulós estil.

Mas y Serracant, D.— V. Cançons Populars Catalanes.

Maspons y Labrós, Francisco de S.— UN BANDOLERO FEUDAL [Huguet de Bigues]. Memoria de 40 pp. — V. Academia de Buenas Letras de Barcelona.

Menorca, sa conquesta en 1287. — V. Parpal i Marquès, Cosme.

Mestres, Apeles. — MONÓLECHS. Siluetas barceloninas... — *Barcelona:* Antoni López, editor, Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20. [148

Vol. de 18 ½ × 13 ½ cm., 116 pp., coberta il·lustrada per l'autor. 2 ptes.

Conté ls monolegs següents: *Ex, la politica!, Vuyts y nous, Un desmemoriat, No'm vingan ab metges!, El rellotje, Pekin, El silenci es d'or, L'inventor, Un malalt, Oh el Progrés!, Creso, Un anonim.*

—— V. Freixas, Narcisa.

M[irabent] S., F.— LA CALUMNIA. Llegenda de Fernan Caballero, tradúhida al català y posada en vers per F. M. S. Previa censura eclesiástica. — *Barcelona:* Imp. Elzeviriana... *1901.* [149

Fasc. de 19 × 11 cm., 20 pp. i coberta il·lustrada.

Millà, Lluís. — LO LLIT DEL CAPITÁ. Joguet còmich en un acte y en prosa, arreglo al catalá per Lluís Millá. Estreno: Teatro

«Alcázar Español» el dia 8 de Maig de 1901.—*Barcelona:* Tip. de Manel Tasis, Tallers, 6, 8 y 10. *1901.* Dipósit y venta, Conde del Asalto, núm. 22, botiga. [150

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 22 pp.

Millà, Lluís.— LO SENYOR DEL PIS DE DALT. (Parodia del celebrat drama de'n Dicenta «El Señor feudal»). Comedia en un acte y en vers, original de'n Lluís Millá, representada ab molt éxit en lo Teatro Principal de Valls, en lo Conservatori de Manresa y en lo Circo Espanyol (Barcelona).—*Barcelona:* «Lo Teatro Regional», Balmes, 11. *1901.* (Biblioteca Dramàtica Regional) [151

Fasc. de 19 × 12 ½ cm., 40 pp., dibuix en la coberta.

—— LAS PENAS DE UN CASAT. Monólech en vers, original de Lluís Millá, estrenat en lo «Casino Artesano», de Gracia, la nit del 13 de Desembre de 1896. Tercera edició.—*Barcelona:* Imp. Francisco Badía, Dou, 14. *1901.* Dipósit y venta, Conde del Asalto, núm. 22, botiga.—Barcelona, *1901.* (Colecció de monólechs de Ll. M.) [152

Fasc. de 21 × 13 cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

—— EN NOFRE LLONSA. Monólech en vers, original de Lluís Millá, representat ab aplauso en varios teatros. Tercera edició. —*Barcelona:* Imp. Francisco Badía, Dou,

14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M.) [153

Fasc. de 21 × 13 cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

Millà, Lluís.— NO VAL Á BADÁ. Monólech en vers, original de Lluís Millá, per representarlo allà'hont se vulga.—Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.— *Barcelona:* Imp. Francisco Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 3.ª) [154

Fasc. de 21 × 13 cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

—— LO PRIMER FILL. Monólech en vers, de Lluís Millá, estrenat ab éxit en lo «Teatro Romea» la nit del 7 de Janer de 1896. Segona edició. Dipósit y en venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona. — *Barcelona:* Imp. Francisco Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 4.ª) [155

Fasc. de 21 × 13 cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

—— SOLTER CASAT Y VIUDO. Monólech en vers, original de Lluís Millá, representable per tot'arreu. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.—*Barcelona:* Imp. Francisco Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de Monólechs de Ll. M. Obra 5.ª) [156

Fasc. de 21 × 13 cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

Millà, Lluís.—MAL DE CAIXAL. Monólech mímich ab un prólech parlat, original de Lluís Millá, premiat en lo certamen humorístich de La Seba (1892.) Estrenat ab èxit en lo «Teatro Principal» d'aquesta ciutat, la nit del 2 de Maig del any 1898. Segona edició. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona. — *Barcelona:* Imp. Francisco Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 6.ª) [157

Fasc. de 21 × 13 cm., 8 pp., dibuix en la coberta.

—— UN SOPÁ DE DURO. Monólech en vers, original de Lluís Millá, representable en el teatro que's vulgui.—Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.—*Barcelona:* Imp. Francisco Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 7.ª) [158

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

—— LA FIERA MALVADA. Monólech mitj estrenat—ab tota la picardía—en lo teatro «Gran-vía»,—y completament xiulat. Lluís Millá.—Nit d'estreno (?) 21 de Setembre 1894, benefici de D. Ricardo Guell. Segona edició. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.—*Barcelona:* Imp. Francisco Badía, Dou, 14.

1901. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 8.ª) [159

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

Millà, Lluís. — EL MEU BARBER. Monólech en vers, original de Lluís Millá. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona. —*Barcelona:* Imp. F. Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 9.ª) [160

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 16 pp.. dibuix en la coberta.

—— EL XICOT DEL CARBONER. Monólech en vers, original de Lluís Millá, premiat en el certamen literari de «Lo Teatro Catalá» (18 Desembre 1892). Dedicatoria al gran poeta D. Frederich Soler (Pitarra), de gloriosa memoria. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.—*Barcelona:* Imp. F. Badia, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 10.) [161

Fasc. de 21 × 13 ½ cm.. 16 pp., dibuix en la coberta.

—— ¡LA SOGRA! (Segona part de «Las penas d'un casat».) Monólech en vers, original de Lluís Millá, representable y llegible per tot'arreu. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.—*Barcelona:*

Imp. F. Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 11.) [162

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

Millà, Lluís. — ¡CINCH MINUTS TART! Monólech en vers, original de Lluís Millá. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.—*Barcelona:* Imp. de F. Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 12.) [163

Fasc. de 21 ½ × 13 ½ cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

—— LA ESTATUA DE COLON. Monólech ideal, en vers, original de Lluís Millá. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.—*Barcelona:* Imp. F. Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monólechs de Ll. M. Obra 13.) [164

Fasc. de 21 × 13 cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

—— LA CASTANYERA. Monólech xismografich, en vers, original de Lluís Millá. Dipósit y venta, carrer de Botella, 9, 3.°, 1.ª, Barcelona.—*Barcelona:* Imp. F. Badía, Dou, 14. *1901*. (Colecció de monòlechs de Ll. M. Obra 14.) [165

Fasc. de 21 × 13 cm., 16 pp., dibuix en la coberta.

Molins Gelada, Anton. — LO NAIXEMENT DEL SALVADOR O LA REDEMPCIÓ DEL ESCLAU. Sarsuela

pastoril en quatre actes y en vers, original de Anton Molins Gelada. Traduhida del castellà al català per Mossen Joseph Parer, Pvre, Música de Ignasi Rubió. Seguit de LA ADORACIÓ DELS REYS [original dels esmentats autors, traduhida del castellà al català per Mossen J. A. Pvre.] Aquesta traducció fou estrenada ab bon èxit en lo Teatre de la Academia Catòlica de Ripoll la nit del dia 28 de Desembre de 1898.—*Olot-Ripoll:* Imprempta y llibreria de Joan Bonet... *1901*. [166

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 89 pp.: 2 ptes.

Moncalp, Miquel.—V. Borrell, Joaquim.

Moncerdà de Macià, Dolors.—URBEMANÍA, poesia, tercer accèssit a la Flor natural.—LO PRECH DE L'ÒRFANA, poesia, tercer accèssit a la Viola.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Monsalvatje i Fossas, Francisco.—COLECCIÓN DIPLOMÁTICA DEL CONDADO DE BESALÚ, por D. Francisco Monsalvatje y Fossas, Individuo correspondiente de la Real Academia de la Historia... Tomo XI, 1.° de la Colección Diplomática.—*Olot:* Imp. y libreria de Juan Bonet, calle Mayor, 3, *1901*. [167

Vol. de 22 × 14 cm., 353 pp., 10 lamines representant monuments arquitectonics de la comarca: 5 ptes.

El plan de classificació de documents és el se-

güent: 1.ª part: Cartulari, privilegis i titols expedits durant el govern dels reis francs carlovingis i dels seus comtes sobirans, en el Comtat de Besalú. —2.ª part: Privilegis i titols expedits desde l'unió del Comtat de Besalú al de Barcelona fins a l'unió de la Corona d'Aragó am la de Castella.—3.ª part: Documents més notables referents a la comarca bisuidunenca, desde l'unió de la Corona d'Aragó am la de Castella fins als nostres dies.

Aquest volum comprèn tota la *primera* part i la *segona* fins a 1180. Precedeix la col·lecció una introducció en la qual se donen idees generals sobre la civilisació en cada epoca, i taules pera facilitar la calendació dels documents; després segueix la col·lecció on hi figuren 568 documents coneguts o inedits, publicats *in extenso* o en extracte o en senzilla noticia de llur contingut. Al final hi han dos taules: l'una geografica i l'altra onomastica.

No cal recomanar l'importancia d'aquesta collecció diplomatica que comença, ni l'utilitat de l'obra general del Sr. Monsalvatje, que am tanta constancia persegueix. En alguns documents s'hi noten faltes de transcripció; la correcció tampoc ha sigut tot lo cuidada que era d'esperar.

Monseny Carbonell, Joseph.—MARE Y FILLA. Drama còmich líric ab tres actes y en vers, original de Joseph Monseny Carbonell, lletra y música del mateix. Registrat. Barcelona, Agost 1899.—*Barcelona:* Imprempta Manuel Tasis, Tallers, 6, 8 y 10. *1901.* [168

Fasc. de 20 × 13 cm., 56 pp.: 1 pta.

Montanya, Angel.—V. Freixas Narcisa.

Morera, Enric.—L'alegria que passa. MARXA. [169

Fasc. de 35 × 26 ½ cm., 4 pp. de musica pera piano i coberta, am la reproducció en colors del cartell den Rusiñol, i el retrat den Morera, fet per en Ramon Casas: 2'50 ptes.

Diposit: «El Arte Musical», de Pere Astort, Passeig de Gracia, 38. *Barcelona.*

—— L'alegria que passa. VALS. [170

Fasc. de 35 × 26 ½ cm., 2 pp. de musica pera piano i coberta, am la reproducció en colors del cartell den Rusiñol i el retrat den Morera, fet per en Ramon Casas: 2'50 ptes.

Diposit: «El Arte Musical», de Pere Astort, Passeig de Gracia, 38. *Barcelona.*

Nicolau, A.—LA MARE DE DEU. Inspirat en la cançó popular. Poesia de Adrià Gual. Musica de A. Nicolau.—Llobet y Mas. *Barcelona.* [171

Cant i piano. Fasc. de 34 × 26 cm., 8 pp., i coberta il·lustrada amb el titol general *Incens y Farigola, Obres catalanes:* 2 ptes.

Nogueras i Oller, Rafel.—V. Freixas, Narcisa.

Obrador Bennassar, M.—V. Llull, Ramon.

Omar i Barrera, Claudi.—JUSTIFICACIÓ DEL REGIONALISME, per Claudi Omar y Barrera.—*Perpinyà:* Llibreria de Joseph Payret, carrer del Angel, 9. *1901.* [172

Fasc. de 19 × 12 cm., 96 pp.

Omar i Barrera, Claudi.—PATRIA, poesia, premi de la Englantina d'or.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Orfeó Català de Barcelona.—TOURNÉE ARTISTIQUE AU MIDI DE LA FRANCE. Novembre *1901*. [Dessins décoratifs, par A. de Riquer; dessins d'après nature, par R. Casas; Obrador Gràfich, Thomas. *Barcelona.*] [173

Fasc. de 30 × 20 ½ cm., 26 pp., coberta dibuixada per R. Casas: 1 pta.

Esplendid quadern que conté la lletra de bona part del repertori de l'*Orfeó Català* am la traducció francesa, retrats dels directors i principals compositors i poetes que l'han ajudat, debutant amb una presentació en francès de M. L. Xavier de Ricard.

Pagès y de Puig, Anicet de.—LO COMTE GARÍ, poesia, premi de la Flor natural.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Palamós.—V. Paradeda y Robert, Felix.

Palau Gonzalez de Quijano, Pere.—ANIMA ENAMORADA, poesia, premi de la Viola d'or y d'argent.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Pamies, Ramon.—L'ORFE. Drama en 3 actes y en vers, original de Ramon Pamies y Pina, estrenat ab èxit en lo teatre del Centre Moral Instructiu de Gracia.—*Barcelona:* Imp. «La Hormiga de Oro», carrer Nou de Sant Francesch, num. 17. *1901*. [174

Fasc. de 21 × 15 cm., 68 pp.

Pañelles i Escardó, Fra Benet.—V. González Hurtebise, Eduart.

Paradeda i Robert, Feliu.—MONOGRAFÍA HISTÓRICA DE PALAMÓS Y SUS ALREDEDORES, por D. Félix Paradeda y Robert, Cura párroco de la misma.—*Gerona:* Imprenta y librería de José Franquet y Serra, Platería, 26. *1901.* [175

Vol. de 21 × 13 ½ cm., 82 pp.: 1 pta.

Parer, Mossen Josep.—V. Molins i Gelada, Anton.

Parpal i Marqués, Cosme.—LA CONQUISTA DE MENORCA EN 1287 POR ALFONSO III DE ARAGÓN. Estudio histórico-crítico con un apéndice de documentos, por D. Cosme Parpal y Marqués, Doctor en Filosofía y Letras...—*Barcelona:* Imprenta de la Casa Provincial de Caridad. *1901.* [176

Fasc. de 27 × 17 cm., 80-XXXII pp.

Pascual i Amigó, Emili.—BUSCANT... XICOTA. Monólech humorístich, de bona mena, escrit en prosa y vers per Emili Pascual y Amigó.—*Barcelona:* Imp. F. Badía, Dr. Dou, 14. *1901.* (Biblioteca de «La Barretina». Obra 14.) [177

Fasc. de 21 × 13 cm., 16 pp.: 2 rs.

Pi y Margall, Francisco.—DISCURS com a President del Consistori. V. Jochs Florals de Barcelona.

Pi i Sunyer, A. i Portabella, P. — MARTIRS. Drama en tres actes, escrit en prosa per August Pi y Sunyer y Pere Portabella.—[Al final *Barcelona*] Estampa de «La Renaixensa». *1900.* [178

Vol. de 20 ½ × 12 ½ cm., 12 pp.: no s posa a la venda.

Pireneus.—V. *Martagon.*

Plana i Dorca, Joseph.— CURTAS... Y MÉS CURTAS, per Joseph Plana y Dorca.—*Barcelona:* Fidel Giró, impresor, Valencia, 311. *1901.* [179

Vol. de 16 × 9 cm., 102 pp.: 1 pta.

Poal i Jofresa, Josep.—Gramàtica catalana. GRAFÍA ELEMENTAL, per Josèp Poal y Jofresa, notari.—*Manrèsa:* Imprenta de Sant Josep, *1901.* [180

Vol. de 19 × 12 ½ cm., 128 pp.

L'autor se decanta a una ortografia fonetica; però s veu tot seguit que l'autor no està al corrent. Hi ha en aquesta obra tals inexactituts que no sembla sinó que sigui escrita per un que no és català; i és que l'autor deu desconèixer fins el tecnicisme de la fonologia. Un català que diu que la *s* interior devant de *p* és una *s* suau, és que no sap lo que és una *s* suau.

Portabella, P.—V. Pi y Sunyer, A.

Pous, Joseph Maria.—«TOALLA FRINÉ», comedia en un acte y en prosa. Arreglo del francès per Joseph Maria Pous. Estrenada ab èxit brillantíssim en el *Teatro Català,*

instalat al de «Romea» la nit del 27 de Setembre de 1901.—*Barcelona:* Imp. carrer de Sant Felip, 26; Sant Gervasi. *1901.* (Biblioteca de «Catalunya Artística». Obra 9.ª) [181

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 32 pp.: 50 cents.

Prim.—V. *Léonardon, H.*

Rahola, Frederich. — LOS BARCOS QUE PASSEN, poesia, segon accèssit a la Englantina.—V. Jochs Florals de Barcelona.

Reig i Fiol, Pere. — CARTAS QUE NO LLIGAN. Juguet còmich en un acte de Pere Reig y Fiol. Estrenat en el Teatro Romea la nit del 23 de Abril de 1901. — *Barcelona:* Imp. d'en Joaquim Collazos, Plassa de la Igualtat, 3. *1901.* (Biblioteca de «Catalunya Artística». Obra 7.ª) [182

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 28 pp.: 1 pta.

Ribalta, Aurelio. — CATALANISMO MILITANTE. — *Madrid:* en la imprenta de Romero. *MDCCCCI.* [183

Vol. de 13 × 8 cm., 128 pp.: 1'50 pta.

Ribera, Antoni. — V. Wagner, Ricart.

Ribera, Ramon. — ¡L'ULTIMA CALAVERADA! Monòlech en prosa, original de Ramon Ribera.—*Sabadell:* Biblioteca «Lo Pensament». Snt. Domingo, 34. *1901.* [184

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 16 pp., dibuix en la coberta: 1 ral.

Ricard, L. Xavier de. — V. Orfeó Català.

Rigualt y Soler, Dr. D. Tomas de A. — V. Casañas, Sr. Cardenal.

Rocamora, Manel. — LA PROMESA DE JESÚS, poesia, segon accèssit a la Viola. — V. Jochs Florals de Barcelona.

Romagueras i Pons, Lluís. — EXPLICACIÓ DEL BALL DE LAS SARDANAS LLARGAS, per D. Lluís Romagueras y Pons. — *Granollers:* Imprempta de Jaume Joseph, 3, Santa Elisabet. *1900.* [185

Fasc. de 15 × 10 ½ cm., 61 pp. i una fulla aclaratoria: 3 rs.

Rosselló, Geroni. — V. Lull, Ramon.

Rovira i Serra, Manel. — RIU AVALL. Drama en tres actes, original per Manel Rovira y Serra. Estrenat en el Teatro de Novetats de Barcelona, la vetlla del 20 d'Abril de 1901. — *Barcelona:* Imp. d'en Joaquim Collazos, Plassa de la Igualtat, 3. *1901.* (Biblioteca de «Catalunya Artística». Obra n.º 8.) [186

Fasc. de 21 × 13 ½ cm., 64 pp.: 2 ptes.

Rubió, Ignasi. — V. Molins i Gelada, Antoni.

Rubió i Lluch, Antoni. — CURIAL Y GUELFA. Novela catalana del quinzen segle publicada á despeses y per encarrech de la «Real Academia de Buenas Letras», per Antoni Rubió y Lluch. Soci numerari de dita corporació.

— *Barcelona:* Estampa de E. Redondo, Carrer de la Universitat, 29. *1901.* [187

Vol. de 22 ½ × 14 ½ cm., XVI-532 pp.: 5 ptes.

Aquesta, una de les obres que restaran classiques en la nostra literatura, és digna pariona del *Tirant lo blanch.* Molt s'ha d'agrair al Sr. Rubió l'haver-la copiada de l'unic manuscrit en que s conserva, el de la Biblioteca Nacional de Madrit. En un proleg clar y concís, el mateix Sr. Rubió dóna una idea general de l'obra i precisa l lloc que li pertoca en la literatura catalana, acompanyant-la ademés d'utilissimes notes.

Rubió i Lluch, Antoni. — DISCURSO INAUGURAL LEÍDO EN LA SOLEMNE APERTURA DEL CURSO ACADÉMICO DE 1901 Á 1902 ANTE EL CLAUSTRO DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA, por el Doctor D. Antonio Rubió y Lluch, Catedrático de la Facultad de Filosofía y Letras. — *Barcelona:* Imprenta y Librería de Montserrat, Platería, 43. *1901.* [188

Fasc. de 27 × 19 cm., 38 pp.

L'autor posa de relleu els caracters que distingeixen a l'antiga literatura catalana, i ho fa am la traça natural del qui hi ha dedicat preferentment els seus estudis. És una ullada general en la qual se retraten am justesa les impressions que se li han quedat gravades a l'autor a copia de pacientes lectures.

Rusiñol, Santiago. — LLIBERTAT! Comedia en tres actes, per Santiago Rusiñol. — *Barcelona:* Tipografia «L'Avenç», Ronda Universitat, 20. *1901.* [189

Vol. de 20 × 14 cm., 200 pp. en paper de fil: 3 pessetes.

Aquesta obra, que sobressurt entre les que sol produir el teatre català, fou estrenada en italià, amb exit, per la companyia Vitaliani el 21 d'Agost de 1901.

S., Ll. — ELS MALS ESPERITS. Joguina en un acte, trasplantada per Ll. S., estrenada en el Teatro del «Circo Barcelonés» la nit del 23 de Febrer de 1901. — *Barcelona:* Imprempta Manuel Tasis, Tallers, 6, 8 y 10. *1901.* Galeria de J. Molas y Casas. [190

Fasc. de 20 × 13 cm., 20 pp.

Salms. — V. Sucona i Vallès, Tomas.

Santamaria i Tous, Victorià. — DERECHO CONSUETUDINARIO Y ECONOMÍA POPULAR DE LAS PROVINCIAS DE TARRAGONA Y BARCELONA, CON INDICACIONES DE LAS DE GERONA Y LÉRIDA. Memoria que obtuvo el tercer premio en el primer concurso especial sobre Derecho consuetudinario y Economía popular abierto por la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas para el año de 1897, escrita por Don Victoriano Santamaría y Tous, abogado... — *Madrid:* Imprenta del Asilo de Huérfanos del Sagrado Corazón de Jesús, Calle Juan Bravo, 5. *1901.* [191

Vol. de 23 ½ × 16 cm., 728 pp.: 12 ptes.

Sant Feliu de Guixols, monastir. — V. González Hurtebise, Eduart.

Sardana, ball. — V. Romagueras i Pons, Lluís.

Solsona. — V. Falp Plana, Dr. J.

Sucona i Vallès, Tomas. — Los Salms de David, traduits directament del hebreu per lo catedràtich de aquesta assignatura en lo Seminari Pontifici de Tarragona, D. Tomás Sucona y Vallés, canonge. Ab la deguda llicencia eclesiástica. — *Tarragona:* Tipografia de F. Arís y fill. *1901*. [192

Vol. de 23 × 16 cm., 495 pp.: 6 ptes.

Heus-aquí un treball que dóna satisfacció veure escrit en la nostra llengua. És una traducció feta amb intel·ligencia i coneixement, com era d'esperar d'un hebraista com és Mossèn Sucona. Però és una llàstima que l traductor no conegui part de la nostra nombrosa literatura biblica antiga: am poques lectures el seu català hauria millorat notablement. En el *prolech* sols cita en una nota de referencia els manuscrits de la *Biblia* catalana i alguns psalteris de Paris, però no s'han aprofitat: com tampoc s'ha aprofitat el *Psaltiri trelladat de llatí en romanç per lo reverent mestre Corella*, que s conserva en un magnific manuscrit de l'Arxiu Capitular de la Sèu metropolitana de Valencia i que fou imprès a Venecia per Johan Hertezog, tudesch, en 1490.

Tintorer, Emili. — V. Ibsen, Enric.

Tolmey, A. — V. Alcoverro i Carós, Josep.

Torrendell, Joan. — Els Encarrilats. Drama en tres actes. — *Barcelona:* Tip. «L'Avenç»,

Ronda de l'Universitat, 20. *1901.* [193

Vol. de 19 × 13 cm., 107 pp.: 2 ptes.

Obra notable, estrenada el 27 Abril 1901. És un estudi profon i artistic de la plaga espanyola del *caciquisme.*

Umbert, Joan. — CATALONIA... — *Barcelona:* Anton Castells, llibrer. [*1900-901*]. [194

Fasc. de 17 × 12 cm., 48 pp.: 1 pta.

És una especie de poema liric dividit en quatre parts: *Del mal, De la ment, Nostres airas* i *Las Arts.*

Urgell, Modest. — Suplement artístich-literari de Joventut. POR! Quadret de costums catalanas, original de Modest Urgell. — [*Barcelona:* Tip. Giró]. [195

Fasc. de 28 × 19 ½ cm., XV pp., amb il·lustracions de l'autor: 50 cents.

Utrillo, M. — V. Labarta, Lluís.

Verdaguer, Mossen Jacinto. — Publicació Joventut. AYRES DEL MONTSENY, poesies de Mossén Jacinto Verdaguer, ab ilustracions de S. Gomez, M. Urgell, Ll. Graner, J. Triadó, A. Solé, F. Sardà, J. Primo, S. Junyent, J. Vilallonga, y J. Brull. — *Barcelona:* Plaça del Teatre, 6, entressol. *1901.* [196

Vol. de 19 × 12 ½ cm., XIV-144 pp., il·lustracions fòra text i coberta dibuixada per Apeles Mestres: 3 ptes.

Se tracta d'un dels llibres més desiguals del nostre gran poeta, en el qual ha reunit obres escri-

tes en molt diferentes epoques. Explica la col·lecció en un proleg molt poetic i en una magnifica poesia dedicada *A la Verge*. Com en tots els llibres de l'autor, s'hi troben, al fullejar-lo, veritables perles. Obre l llibre un desgraciat retrat de mossèn Verdaguer fet per en Brull, qual mal efecte s compensa am la reproducció de l'interessantissima fotografia de 1868, que representa al gran poeta am berretina.

Vidal y Jumbert, J. — L'ENCEGAT. Drama en tres actes y en prosa, original de J. Vidal y Jumbert, estrenat ab brillant èxit en lo Teatre del «Cassino Mercantil» de Granollers. — *Vich*. Llibreria y Tipografia Vicense, Rambla del Carme, núm. 7. *1901*. [197

Fasc. de 21 × 15 cm., 72 pp.: 2 ptes.

Vidal i Jumbert, J. — DOLORETAS LA SASTRESA. Comedia en un acte y en prosa, original de J. Vidal y Jumbert. — *Vich*. Llibreria y Tipografia Vicense, Rambla del Carme, núm. 7. *1901*. [198

Fasc. de 21 × 15 cm., 26 pp.: 75 cents.

Vilanova, Emili. — DISCURS DE GRACIES. — V. Jochs Florals de Barcelona.

Vilaregut, Salvador. — MEMORIA de Secretari del Consistori. — V. Jochs Florals de Barcelona.

Vila i Huguet, Antoni de P. — SEMPREVIVES. Corona literaria endreçada á la bona memoria del inolvidable amich Don Antoni de

Pàdua Vila y Hugnet, que morí lo dia 5 de Març de 1901 en la ciutat de Sabadell. (Segona edició). — *Sabadell:* Imprempta de M. Ribera, Carrer de Sant Domingo, 34. *1901.* [199

Fasc. de 19 × 13 cm., 48 pp.: 50 cents.

Treballs en prosa de Joan Lladó Figueras, Josepa M.ª Puigdàs, Pere Pascual y Sanchs, M. Pi Marquet, Joan Duran Vila, A. Mas y Casanovas, Joan Costa y Deu, Francesch Colomer, Salvador Sabater Oliver, Miquel Balmar, Joan B. Vives:

i en vers d'E. Serra y Ustrell, Salvador Borreil, pbre.; Xavier Santaeugenia, Joseph Cardona y Agut, pbre.: Joseph Abril Virgili, Francesch Criach, Joan Duran Vila, Francesch Colomer, J. Costa y Deu.

Wagner, Ricart. — EL CAPVESPRE DELS DÉUS. Tercera jornada de la tetralogia L'Anell del Nibelung. Traducció catalana de Geroni Zanné y Antoni Ribera. — *Barcelona:* Associació Wagneriana, *1901.* [200

Vol de 22 × 11 cm., XIV-103 pp.: 2 ptes.

Zanné, Geroni. — V. Wagner, Ricart.

NOVES

Biblioteca pública Episcopal. — Entre les bones obres que haurà deixat el malaguanyat Bisbe Doctor Morgades, sempre a punt pera impulsar totes les manifestacions de cultura, una n'hi ha que entra de ple en el nostre camp. La Biblioteca pública Episcopal, fundada pel Bisbe Pau de Sichar, i per l'engrandiment de la qual tant s'interessà l benemerit autor del *Diccionario de escritores catalanes,* estava ben instalada i ben servida en l'antic Seminari Conciliar, en la Rambla dels Estudis, fins a 1877. En aquest any, per causa de la demolició de l'antic edifici i construcció de l'actual, s'encaixonaren *provisionalment* tots els llibres, impresos i manuscrits, en nombre de més de 20,000, distribuint-se en 279 caixes: aixís foren trasladats als baixos del nou Seminari. Han hagut d'esperar aquests llibres prop de vint-i-cinc anys en les tenebres, pera trobar qui ls tornés a la llum; i durant aquest llarc temps de fosca i d'humitat, no cal dir que'ls agents destructors dels llibres han sigut els unics que n'han tret profit!

Desde que l Dr. Morgades vingué a la Sèu Bisbal de Barcelona, va preocupar-se tot seguit de l'instalació i reapertura de la Biblioteca; però no més va poguer fer que destinar una espaiosa sala en el primer pis del Seminari i ordenar la construcció de

comodissims prestatges: la mort el sorprengué al bo de la noble feina. Però l'impuls estava donat, i aquest darrer estiu els 20,000 volums han eixit de l'ombra, i de cop i volta s'han trobat ben arrenglerats els que han pogut salvar-se de la devastació de cent plagues corrosives; molts malalts se van curant, molts altres quedaran xacrosos sempre més.

¿Quan serà que aquesta notable Biblioteca servirà als fins pels quals havia estat fundada? Tenim entès que tot està en bona disposició pera que aviat puga esser un fet aquesta gran millora pera Barcelona. Podria ser que retardés l'obertura l procediment que s'ha seguit al fer la catalogació: no cal dir quin és. S'ha seguit el sistema, molt espanyol per cert, de deixar de banda l treball fet pels antics bibliotecaris del Seminari, entre ls quals n'hi havien hagut de bons. En general, podria sentar-se com a principi, en bibliografia, que tot nou encarregat, al trobar-se davant d'una gran biblioteca o d'un arxiu nombrós, està obligat a aprofitar-se del treball dels seus antecessors, treball que sempre representa un nombre considerable d'hores en que una activitat humana, per limitada que sigui, ha pensat en ordenar. Res pitjor que despreciar l'obra d'un altre en quant a catalogació o formació d'inventaris. Els catalegs vells de la biblioteca del Seminari estan bastant ben fets; per què no s'han utilisat?

La nostra intenció, a l'escriure aquestes ratlles, no és la de molestar a ningú. Molt lluny d'això, tenim una gran satisfacció al comunicar als lectors de la REVISTA DE BIBLIOGRAFIA CATALANA que ls llibres de l'antiga *Biblioteca pública Episcopal,* mer-

cès a l'iniciativa del Bisbe Morgades, estan ja col·locats. Aquesta Biblioteca compta amb una secció especial *d'autors catalans* bastant notable, a qual increment contribuiren molt el Bisbe Torres Amat, l'erudit canonge de Vich D. Jaume Ripoll i Vilamajor i altres personalitats eminents am llurs valuoses donacions. Am posterioritat a l'encaixonament de la Biblioteca en 1877, se n'ha format una altra amb els molts llibres que han afluit al Seminari: entre ls procedents de donacions s'hi compten els que formaren les biblioteques particulars dels catedratics Josep Coll i Vehí i Manel Milà i Fontanals, dels canonges Joan Codina i Joan Alà, dels bisbes Jaume Català i Josep Morgades. Am tot això s'ha format un diposit que funciona admirablement baix la direcció interina del Dr. Joan Codina, catedratic d'hebreu en el mateix Seminari: tot està ben catalogat. Esperem que no trigarem gaires mesos en poder donar la bona nova de la reapertura al public de l'important Biblioteca antiga, que és esperada pels estudiosos i amics dels llibres.

Entre l nostre clericat no serà dificil trobar una persona d'intel·ligencia a qui puga encarregar-se l bon funcionament de tant util servei.

Bibliotheca Hispanica. — Aquesta col·lecció, qual principal objecte és publicar bons textes catalans, castellans i portuguesos o documents en qualsevol idioma, interessant la llengua, l'historia o la literatura de les tres nacionalitats hispaniques, ha donat ja mostra de la seva activitat durant els dos anys que duu d'existencia. Porta ja set volums